

RUUSU-RISTI

Perustanut 1905 Pekka Ervast

Päätoimittaja Jarmo Anttila

100. vuosikerta

Nro 3 - 4 Elokuu/2007

3 - 4/2007

*Jarmo Anttila: Ruusu
Rauta*

Jarmo Anttila

Suomen Teosofinen Seura juhli 100-vuotista taivaltaaan heinäkuun 15. päivänä. Kunniavieraina olivat tohtori Radha Burnier, Kansainvälisen Teosofisen Seuran presidentti Adyarista, Intiasta ja kunnianarvoisa professori Samdhong Rinpoche Dharamsalasta, Intiasta. Samalla pidettiin Seuran Euroopan Kongressi 14.–18.7. Vieraita oli läsnä reilut 300 paristakymmenestä maasta. Kongressin teemana oli Myötätunto – rauhan ja ymmärtämisen perusta. Osallistuin itse 100-vuotisjuhlaan, jossa vallitsi lämmin ja ylevä tunnelma. Ruusu-Ristin onnitteluna Teosofiselle Seuralle ojensin takomani ruusun. Totesin onnittelusanoissani teosofian sisältävän ikuisia totuuksia ja viisautta. Siksi se tulee säilymään tämän manvantaran loppuun saakka. Toivon mukaan myös Teosofinen Seura on yhtä pitkäikäinen. Taotun ruusun voi vesi, tuli tai huolimattomuus kadottaa, mutta senkin idea lienee ikuinen.

Aatteiden historiassa ei 100 vuotta ole pitkä aika, mutta aatteelliselle yhdistykselle se on jo kunniakas. Teosofiaa – jumalviisautta – on opetettu läpi vuosituhanten ihmiskunnalle, mutta ulkoisessa muodossaan Teosofisen Seuran historia alkaa vuonna 1875 New Yorkissa Helena Petrovna Blavatskyn ja Henry Steel Olcotin toimesta. 1800-luvun lopulla aate rantautuu myös Suomeen. Ensimmäisten joukossa on myös nuori ylioppilas Pekka Ervast, joka löysi omille henkille pyrkimyksilleen ja kokemuksilleen selityksiä ja tien työskennellä aatteen parissa. Seura olisi

varmaan rekisteröitynyt jo aiemmin, mutta silloisen Venäjän vallanpitäjät hyväksyivät seuran synnyn vasta vuonna 1907.

Kun lukee kirjoituksia ja muistelmia 1900-luvun alun teosofisesta työstä, niin silmiinpistävää on valtava innostus. Luentoja pidettiin ympäri maata, etupäässä työväentaloilla. Osanottajamäärät olivat varsin suuria. Pekka Ervast lieenee etevänä puhujana saanut suurimmat joukot liikkeelle, joskin hän närkästyi, jos joku kehui hänen puhetaitoaan. Hän katsoi, että asia – teosofia – oli tärkeä, ei hän. Silloinen yhteiskunnallinen epäoikeudenmukaisuus, jyrkkä luokkayhteiskunta ja työväestön kurja asema sai suomalaisen tavallisen kansan, rahvaan, innostumaan työväenaatteesta, sosialismista ja teosofias- ta. Romaanitrilogiassaan Täällä Pohjantähden alla Väinö Linna antaa näiden aatteiden henkilöityä rätäli Halmeen hahmossa. Tämä on työväenliikkeen historiassa hieman vaiettu ja vähätelty aihe. Kansalaissota olisi kuitenkin voitu ehkä välttää, jos teosofiset aatteet olisivat saaneet enemmän jalansijaa. Saihan toki teosofia myös taiteilijoita innostumaan asiasta. Tunnetuimpia lienevät Eino Leino, Oskar Merikanto, L. Onerva ja Erkki Melartin.

Kirjoitan tätä pääkirjoitusta Tonttulassa, Pekka Ervastin rakennuttamassa ”Päämajassa”, kuten hän tahtoi asian nähdä rakennuksen valmistuessa vuonna 1910. Silloisen Pakinkylän, nykyisen Pakilan alueelta joukko teosofeja hankki maata ja rakensi Tonttulan, Piippolan ja Tuonenkylän temppelin. Vain Tonttula on enää jäljellä tuosta teosofisesta yhteisöinnostuksesta. Tässä talossa on pidetty paljon yhteisiä juhlia, puhuttu ja työskennelty innostuksen vallassa. Täällä Pekka Ervast ja Väinö H. Valvanne käänisivät Salaista Oppia, täällä toimitettiin Tietäjää. Mutkien kautta talo on päätynyt Teosofiselta Seuralta Ruusu-Ristille, ja talon käyttäjänä on Steiner-pedagoginen päiväkotikoti Pikku-Marjatta. Ehkä Rudolf Steiner vieraillessaan vuonna

1912 Teosofisen Seuran vuosikokouksessa on myös käynyt täällä. Vahvistusta vailla on myös se, että Lars Sonck olisi suunnitellut tämän talon. Talo on kuitenkin todiste henkisestä työstä, joka on saanut aineen ja mammonan palvelemaan henkeä.

Henkisen työn yhteydessä sanotaan aina, ettei sitä saa tehdä palkan toivossa. Se on yleensä myös niin pitkällistä, ettei tekijä näe työnsä tuloksia. Pekka Ervast toteaa jossakin kirjoituksessaan, että teosofit ovat ajattelun johtajia. Heidän ajattelunsa muovaa tulevaisuutta tällä planeetalla. Toki tänä päivänä liittäisin joukkoon kaikki teosofiseen liikkeeseen lukeutuvat seurakuntat. Silloin siihen kuuluvat myös antroposofit ja meidän Ruusu-Ristimme. Vuonna 1914 Teosofisen Seuran vuosikokouksessa ja kesäkursseilla ideoitin ”Marjatan rengas”, joka tähtäsi kasvatustyön uudistamiseen asettaen lapsen henkisen kasvun ja luonnollisen kehityksen opetus- ja kasvatustyön perustaksi. Nyt tässä talossa toimii Pikku-Marjatan päiväkotikoti ja tässä lähellä Haagassa kehitysvammaisille tarkoitettu Marjatta-koulu, joka toimii myös R. Steinerein antamien lääkäritäpedagogisten virikkeiden pohjalta. Onko niin, että tuo Marjatta-renkaan virike vuodelta 1914 todentui 1970-luvulla Marjatta-koulussa ja 1982 päiväkotikoti Pikku-Marjattassa antroposofien toimesta? Tällä esimerkillä tahdon tuoda esiin sen, kuinka vaikeaa meidän on arvioida Teosofisen Seuran työn merkitystä Suomessa ja maailmassa. Mistä lähtee alkuperäinen virike ja kenen toimesta se toteutuu? Uskon, että Teosofisen Seuran työ on ollut siunaukseksi Suomelle ja koko maailmalle. Siksi Ruusu-Risti, jonka perusta on myös H. P. Blavatskyn teosofiassa, toivottaa siunausta ja innoitusta Suomen Teosofiselle Seuralle ja sen kaikille jäsenille heidän työhönsä nyt ja tulevaisuudessa.

Kirje opetuslapsitoverille

Pekka Ervast

Uudestisyntyminen on todellisuutta. Kuten kaikki suuret totuudet, jotka on uskottu kypsymättömälle maailmalle, ovat tämänkin totuuden raastaneet lokaan ei vain uskottomat vaan usein juuri sen omat kannattajat älyttömyydessään, niin että se on jäänyt ajatteliijoille silmätikuksi ja vapaa-ajatteli-joille pilkan asiaksi.

Vieläpä henkilöt, jotka eivät ole sitä kokeneet, mutta joilla on vissi kunnioitus sitä kohtaan, kuvittelevat uudestisyntymää erityisen mystiseksi ja käsittämättömäksi asiaksi, jossa Jumalan armolla, Jeesuksen laupeudella ja muilla teologisilla käsitteillä on tärkeä osuutensa ja joka tuossa tuokiassa muuttaa tavallisen ihmisen Jumalan lapseksi ja melkein täydelliseksi pyhimykseksi.

Syynä yllä mainittuun on tietysti se, että ne ihmiset, jotka ovat puhuneet uudestisyntymästä, ovat kuuluneet johonkin kristillisen kirkon lahkoon; heidän arvostelukykynsä on ollut teologisten dogmien summentama siinä määrin, etteivät ole kyenneet havaitsemaan tieteellisellä teräväkatseisuudella perustana olevaa psykologista ilmiötä, vaan heti ovat kompastuneet metafysiisiin selityksiin. Että kuitenkin on olemassa psykologinen ilmiö, jota voidaan nimittää henkiseksi uudestisyntymiseksi, siitä olen vakuutettu, enkä toivo mitään niin hartaasti kuin että tieteellinen psykologia ryhtyisi tutkimaan mainittua ilmiötä. Vissien edellytysten uskon kuitenkin olevan tutkijalle välttämättömiä, ennen kaikkea sen, että hän itse on kokenut samanlaisen elämyksen.

On tieteellinen totuus, ettei luonto tee syrjähyppyjä, vaan että kaikella tapahtuvalla on edellä käypä syynsä, ja samaten nykyisin pidetään filosofisena totuutena, ettei ole noita takeinoja, joilla voitaisiin silmänräpäyksessä muuttaa syntinen ihminen täydellisyden

enkeliksi. Uudestisyntymällä en sen tähden tarkoita mitään taianomaista, vaikkakin siinä on ilmiöitä, jotka tietämättömälle tuntuivat käsittämättömiltä.

Paras tapa perehtyä itse asiaan on selvittää ilmiötä esimerkin avulla. Kerron sinulle erään tapauksen elämästä. Se koskee miestä, joka etsi totuutta. Hän oli hyljännyt lapsenuskonsa, muuttunut vapaa-ajattelijaksi ja epäili lopuksi kaikkea. Hän ei kuitenkaan ollut pilkkaaaja luonteeltaan. Hänellä oli harvinaisen syvälinen ja vakava luonne. Tiedän, että hän sydämessään kärsi sanomattomasti, kun ei löytänyt olemassaolon tarkoitusta. Odottamatta tuli hän eräänä päivänä luokseni ja lausui – tervehtimättä ja ilman esipuheita – rauhallisesti ja painokkaasti, vaikkakin ääni ilosta vapisi, seuraavat sanat, joita en milloinkaan unohda:

- Nyt olen löytänyt kauan etsimäni! Minä näen Jumalan. Näen, mikä on Hänen tahdonsa. Minun on rakastettava kaikkia Jumalan luomia olentoja veljinäni. On kuin voimakas valo loistaisi minussa. Miten rakastankaan elämää ja ihmisiä!

Katselin häntä suuresti yllätettynä ja hämmästyneenä. Ilmeisesti oli miehelle jotain tapahtunut. Hänen totiset silmänsä sädehtivät intoa, jota en saata muulla tavalla nimittää kuin majesteettiseksi – jotain niin ylevää ja käskevää oli katseessa. En itsekään voinut olla tuntematta jotain sympaattisia väreitä sydämessäni.

- Se oli niin ihmeellistä, jatkoi hän. - Olin kamppaillut ututterammin kuin ennen, paininut – sanoisin – Jumalan kanssa niin kuin Jakob Kaanaan tiellä. Sieluni pimeys oli mustempi kuin milloinkaan. Olin epätoivon rajoilla ja olisi ehkä saattanut tapahtua vieläkin kauheampaa, kun äkkiä kuulin äänen sisimmässäni sanovan aivan selvästi:

”Minä rakastan sinua, poikani, miksi suret?” Samassa tuntui kuin sumu olisi hälvennyt, voimakas valo virtasi sieluuni, ja minulle selveni silmänräpäyksessä totuus, jota niin kauan turhaan olin etsinyt... Sama valo loistaa yhä edelleen.

En voinut kieltää, että ystäväni oli hurmioituneessa mielialassa, mutta soin hänelle ilonsa niin mielelläni, enkä häirinnyt vastaväitteillä. Pari päivää kesti hänen ihmeellinen tilansa. Sen jälkeen oli hän jälleen ”normaali”. Hän oli kuitenkin sivuuttanut käännekohdan elämässään, ja tästä uudestisyntymästä alkaen oli hän toinen ihminen kuin ennen. Kaikki hänen ajatuksensa ja energiansa oli suunnattu yhteen ainoaan päämäärään: olla ihmisille avuksi ja hyödyksi. Hän oli jo aikaisemmin ollut moraalinen ihminen, joten hänellä ei ollut minkäänlaisia huonoja tapoja voitettavanaan. Mutta hain oli saanut uutta voimaa elämäänsä. Hänellä oli varma päämäärä, jota varten kannatti elää. Hän ei ollut koskaan enää masentunut eikä epäilyyn pauloissa. Jos näin hänet joskus alakuloisena, johtui tämä vain oman heikkouden havaitsemisesta. Ystävälläni oli luonne, joka tahtoi ottaa kaiken väkiryynnäköllä – taivaan valtakunnankin – ja sen tähden saattoi hän joskus murehtia, kun ei voinut tehdä niin paljon hyvää kuin olisi halunnut. Mutta pikaisesti saavutti hän takaisin rohkeutensa ja antautui entistä suuremmalla ilolla työhönsä.

- Katsos, sanoi hän kerran minulle, luonnossa ei tapahdu minkäänlaisia äkkihyppejä, mutta ihminen tahtoo tehdä sellaisia. Hän haluaa tuossa tuokiassa olla voiman ja hyvyyden jumala. Se on kuitenkin vain alemman luonnon kärsimättömyyttä. Ihmisen korkeampi minä tietää, että ainoa tie on tehdä kaikki minkä voi. Enempää ei vaadita...

Huomautin eräänä päivänä hänen heräämyksestään ja kysyin, mitä hän oikeastaan näki:

- Oliko se vanhurskas Jehovah istuen taivaanvaltakunnan valtaistuimella anteeksiantavan rakkautensa loistossa?

Tein kysymyksen leikkisässä äänilajissa, mutta ystäväni muuttui heti perin vakavaksi.

- Miten saatat puhua noin kevytmielisesti, vastasi hän. - Jos joskus tapaavat henkilön, joka näkee senlaatuista asioita, voit olla vakuutettu, että ne ovat hänen mielikuvituksensa aiheuttamia. Mitä tekemistä on sellaisilla näyillä todellisen henkisen elämän kanssa? Vai niin, sinä sanot, että lausuin sanan ”näin”... No, se sanontatapa toki lienee parhain. Oikeastaan on minun mahdotonta kuvailla mielentilaani. Katsoin silmästä silmään jotain korkeampaa, majesteettisempaa ja valtavampaa kuin me ihmiset. Tiesin, että se eli, rakasti, riemuitsi ja oli synnitön, pyhä ja täydellinen, mutta mitä se oli, sitä en voinut sanoa. Nimitin sitä Jumalaksi, mutta en nähnyt mitään fyysisillä silmilläni – ja kuitenkin vaelsin kuin valomeressä. Olen myöhemmin miettinyt, ettei nimi vaikuta asiaan. Mysteerio voi olla nimeltään jumala tai Kristus tai Sielu tai Korkeampi Minä tai mikä hyvänsä: tämä on kaikki teologiaa; pääasia on kuitenkin käytännöllinen kokemus... Sallitko minun tehdä kysymyksen?

- Minkä?

- Oliko tuo ihmeellinen hetki ainoa elämässäsi, vai...?

- Se ei ollut ainoa, keskeytti hän minut, mutta se oli ensimmäinen.

Muita selityksiä ei hän antanut.

Myöhemmin elämässäni olen havainnut, ettei hänen kokemuksensa ole ainutlaatuisen. Toisetkin ihmiset ovat saavuttaneet saman henkisen kirkastuksen eli uudestisyntymän, joka totisesti tekee ihmisen ”uudeksi” – lapseksi vaikutintensa puhtauteen nähden, vaikka ei suinkaan pyhimykseksi. Uutta hänessä on se iloinen itsekieltämys, jolla hän antautuu suurelle päämäärälleen, josta on tullut tietoiseksi. Jos hänellä on luonteen

heikkouksia, on hänen kamppailtava niitä vastaan ja voitettava ne pitkällisessä kaksintaistelussa. Mutta hänen huomiokykynsä on terästynyt: hän havaitsee epätäydellisyytensä eikä saata koskaan – kieltämättä itseään – tuudittautua luulotellun pyhimyksen omavanhurskauteen.

Minun silmissäni uudestisyntymä on elämäni merkityksellisimpiä ilmiöitä ja selostan sinulle nyt pari teoriaa, jotka mielestäni järkevästi valaisevat tätä henkistä uudestisyntymää.

Korkein materialismi ei voi kieltää voiman olemassaoloa maailmankaikkeudessa. Kuten materia yhtenäisenä kokonaisuutena – so. atomina – voi erottautua aineellisista ilmiöistä, saattaa voimakin erkaantua ilmenyksistään, voimista. Koko maailmankaikkeus tuhoutuisi viimeisen tuomiopäivän maailmanpalloon samalla hetkellä, jolloin elävä, yhdistävä tasapainon säilyttävä voima lakkaisi olemasta. Tämä voima on näkymättömän, mittaamaton, punnitsematon, mutta ikuinen ja kaikkialla oleva. Se on paljon vaikuttavampi ja välttämättömämpi kuin tuhannet valtavat aurinkosysteemit planeettojen ja niiden asujaimineen. Jos vielä ajattelemme pitemmälle ja pidämme tätä voimaa – eli voimien summaa, kuten muuttamat sitä nimittävät – älyn ja tietoisuuden ilmauksena, olemme kasvotusten sen todellisuuden kanssa, jota ihmiskunnan sydän on aina havitellut, jonka ihmisen omatunto todistaa olevaksi ja johon ihminen hartaina hetkinään uskoo, sen todellisuuden, joka kätkeytyy aineellisten harhojen hunnun taakse ja jota ihmiskunta eri kielillä on sanonut yhteisellä nimellä Jumalaksi.

Mutta meidän ei tarvitse nyt ottaa tätä askelta. Voima jääköön voimaksi vain, määritelmää vaille, käsittämättömäksi. Erästä sen ominaisuutta ei kuitenkaan voida sivuuttaa: sen näkymättömyyden kaikkiallisuutta. Itse aineelliset atomitkaan, eräiden mielipiteiden mukaan, eivät ole muuta kuin voimak-

kuksia. Ihmisessäkin on siis voima aina saatavilla.

Mitä on ihminen? Kokoomus kuohuvia, levottomia keskenään sotivia voimia, taustalla harkitseva järki. Ja juuri järkevänä olentona hän on objektiivisella kannalla maailmaan ja itseensä nähden.

Luonnollisessa tilassaan on ihminen tietoinen eri voimista, jotka ovat toiminnassa hänessä ja jotka hän syystä pitää omaan minuuteensa kuuluvina. Samalla tavalla on ihminen tieteen avulla keksinyt monet niistä voimista, jotka toimivat luonnossa ja joiden aikaansaannoksia hän havaitsee ympärillään. Mutta niin kuin hän ei ole kokeellisesti löytänyt sitä voimaa, johon sopusointuisesti yhdistyvät kaikki maailmankaikkeuden luovat, ylläpitävät ja tuhoavat voimat, vaikka hän järjellään käsittää sen välttämättömäksi, niin hän ei myöskään itsessään ole havainnut sitä voimaa, joka on muitten summa ja ydin.

Mutta henkisessä, uudestisyntyneessä olo-tilassaan ihminen on ratkaissut probleemin.

Uudestisyntymä on tietoisuuden siirtyminen voimien moninaisuudesta niiden ykseyteen. Kaaoksesta on tullut kosmos, taistelusta rauha.

Jätän filosofein ratkaistavaksi, näkeekö ihminen uudestisyntymän hetkellä ilmes-tyksen Ainoasta monien joukossa jonkinlaisen kuudennen aistin, sisäisen havainnon tai selvänäköisyyden avulla. On totta, että hän nyt on tietoinen asioista, jotka ennen olivat häneltä salattuja, että hän tuntee uuden, harmonisen, yhtenäisen elämän puhkeavan sielun aavistamattomista syvyyksistä. Mutta totta on myös, ettei hän rohkene nimittää tätä uutta voimaa omakseen kuten muita tuntemiaan: siksi se on liian ylevä, jalo ja kunnioitusta herättävä. Hän kuiskaa sen tähden autuaassa palvonnassa: Herrani ja Jumalani.

Jätän niinikään filosofien pohdittavaksi, onko tämä voima, josta ihminen tulee tietoiseksi uudestisyntymän hetkellä, itsessään

älyä ja järkiperäinen, vai tuleeko se järkeväksi ja itsetietoiseksi vasta herätessään ihmisessä tietoisuuteen. Kiistämätön tosiasia on, että sen läsnäolo vaatii hiljaisuutta ja palvontaa. Eivät mitkään alemmat voimat pääse kuuluviin, kun se puhuu sielulle ja innoittaa mitä kauneimpaan totuuden, hyvyyden ja puhtauden elämään. Ei ole ihme, jos ihminen hurmiotilassaan ympäröi sitä kaikilla korkeimmilla vanhurskauden ja täydellisyysominaisuuksilla, joita hänen mielikuvituksensa milloinkaan on omistanut maailman-kaikkeuden Jumalalle, jopa niinkin, että hän suorastaan identifioi sen Jumalan kanssa, sen mahtavan voiman kanssa, joka on koko olemassaolon perustana. Yksinkertaisinta onkin ajatella, että ihminen uudestisyntyessään tulee tietoiseksi siitä, että maailmankaikkeuden kaikkiallinen, näkymätön alkuvoima on läsnä hänenkin sisässään.

Voimme nimittää tätä panteistiseksi teoriaksi; on kuitenkin olemassa toinen, yhtä järkevä, joskin ehkä monen silmissä vaikeammin hyväksyttävä, nimittäin individualistinen selitys, jota kannattavat useimmat transsendentalistit, teosofit, okkultistit ja spiritistit.

Tämän toisen teorian mukaan persoonallinen ihminen semmoisena kuin hänet tunnemme taipumuksineen, haluineen ja ajatuksineen ei ole koko ihminen, vaan ainoastaan enemmän tai vähemmän vääristelty ”aineeseen heijastunut kuva” ihmisen todellisesta Minästä, hänen hengestään eli kuolemattomasta sielustaan. Tämä Minä kahlehdittuna elimistöön, joka kuuluu ruumiilliseen ilmiömaailmaan, elää itse osittain riippumattomana omassa puhtaasti älyperäisessä maailmassaan. Se on jumalallisen kaikeuselämän kipinä ja siinä piilevät tämän ominaisuudet: tieto, hyvä tahto ja kyky; ollen puhtaasti henkistä alkuperää se ei koskaan voi tahraantua pahasta, so. ajatuksista ja haluista, jotka sotivat maailmankaikkeuden harmoniaa vastaan. Mutta koska tämä

Minä on vain siemen, jossa jumalalliset ominaisuudet piilevät mahdollisuuksina, täytyy sen kasvaa maaperässä, jossa sen luonto voi kypsyä. Tämä maaperä on rajoitettu, ilmiöllinen elämä aineellisessa ruumiissa. ”Henki inkarnoituu”, kuten sanotaan; koko minä ei astu ruumiiseen; ruumis saa siltä vain sielunsa, tullen siten tietoiseksi, ja maaelämän aikana kehittyä siinä persoonallinen itsetietoisuus. Hengen lihaantulon tarkoituksena on tietysti, että se heräisi tietoiseksi omista mahdollisuuksistaan, so. itsetietoiseksi. Tämä voi tapahtua vain siten, että hengen heijastus aineeseen, ruumiillinen itsetajunta henkevoituu siihen määrin, että molemmat minuudet eivät enää erotu toisistaan kuten kaksi rantaa, joita silta yhdistää, vaan sulavat yhteen yhdeksi ainoaksi Minäksi, ainoaksi yli ruumiilliseksi, ylipersonalliseksi itsetajunnaksi.

Jotta tämä kävisi mahdolliseksi, on kuitenkin tarpeen pitkä persoonallisen ihmisen puhdistus. Henki tahtoo luontonsa mukaisesti sitä, mikä on järkevää ja hyvää; sen tahto on, kuten sanomme, epäitsekkäs. Rumiillinen tietoisuus sitä vastoin pyrkii luontonsa mukaisesti siihen, mikä on järjetöntä ja pahaa, mikä aikaansaa epäspodia maailmassa; sen tahto on, kuten sanomme, itsekäs. Yksi lyhyt maallinen elämä ei näin riitä pitkään puhdistustyöhön. Tämä jatkuu sen tähden ruumiillisen kuoleman jälkeen, ja väitetään myös, että henki, Korkeampi Minä, monta kertaa inkarnoituu eri ruumiisiin. Tämä näkyy olleen yleinen usko vanhalta ajalla, niin kuin vielä tänä päivänä kaikki itämaalaiset uskonnot julistavat tätä oppia jälleensyntymisestä eli reinkarnaatiosta.

Tämän teorian mukaan olisi nyt uudestisyntyminen – tarkoitan psykologista ilmiötä – persoonallisen tietoisuuden hetkellinen haihtuminen tai yhtyminen Korkeampaan Minään, jolloin se näkee tämän ja samalla oman tarkoituksensa elämässä. Tästä korkeamman tajunnan kosketuksesta johtuva

oman luonteen jalostus ja hyvän puolesta työskentely vie sitten ihmistä askel askeleelta kohti täydellistä yhtymistä todelliseen, henkiseen Minään ja tekee hänestä lopulta ”jumalan maan päällä”.

Älä anna näiden teoriain häiritä sinua pyrkimyksissäsi. Älä astu eteeni vanhalla lapsellisella kysymyksellä: mikä niistä kahdesta selityksestä on tosi? Molemmat ovat tosia – kunnes löydämme vielä paremman. Pääasiahan ei ole ilmiön selitys, vaan ilmiö itse.

Paljon kurjuutta maailmassa johtuu siitä, että ihmiset ovat taipuvaisia sekoittamaan mielipiteitä jostain asiasta asiaan itseensä. Älä sinä siihen ansaan takerru.

Pysyttele elämässä pikemmin kuin opissa. Teologia on paikallaan, kunhan se on toisella sijalla. Onhan totta, että ihminen kieltäisi oman olemuksensa, jollei hain etsisi havaitsemansa ilmiön lakia; mutta järki käskee, että kokemus ensin on tehtävä. Koeta sen tähden sielusi koko voimalla löytää sisästäsi uudestisyntyttävä voima, niin näet sitten itse, mikä teoria sinua parhaiten miellyttää.

Pekka Ervast (kirjasta *Framtidens religion*, 1900)

Ruusu-Risti 2/1932

”Meillä näkyy olevan sama tie taivallettavana. Sallinet ehkä, että sälytän sinulle osan taakastani, sillä sinä näytät olevan terve ja vankka eikä sinulla ole mitään kantamusta.”

He sälyttivät osan ja kun minä kiitin heitä siitä, he sälyttivät kaikkensa. Heillä tuntui kullakin olevan liikaa kannettavana. Lopuksi kuljin minä heidän keskellään kuin kuorma-aasi, selkä taittumaisillaan outojen, tuntemattomien ihmisten taakoista ja rihkamista. Outojenko? Tuntemattomienko? Eipä suinkaan, sillä eihän minun tarvinnut kuin vilkaista heihin tunteakseni heti heidät vanhoiksi tuttavikseni ja tovereikseni, veljikseni ja sisarikseni. Mutta koska he eivät näyttäneet ollenkaan muistavan minua, en minäkään tahtonut sitä suotta ilmaista heille.

Hyvä olikin, etten tehnyt niin. Mitä lähemmin minulla oli tilaisuus heihin tutustua, sitä enemmän hämmästyin siitä, kuinka vähän he tiesivät ja muistivat entisestä elämästään. Näkyivätppä eräät olevan sen suhteen niinkin täydellisessä tietämättömyydessä, että he suorastaan kielsivät koskaan ennen eläneensä. Sitten kun olin ottanut heidän kuormansa kantaakseni, kiinnitti vain harva minuun enää sen suurempaa huomiota. Ja minä kuulin heidän kuiskauksistaan, että he pitivät minua joko suurena rikollisena taikka hiukan hassahtavana.

Eino Leino: Alla kasvon kaikkivallan

Runoilija Otto Manninen

– yksinäisyyden ja elämän polun kuvaaja

Jukka Ammondt

Otto Mannisen (1872–1950) runo Polku pieni (Säkeitä II, julkaisuvuosi 1910) tarjoaa näkymän suomalaisen luonteenlaadun olemukseen, jonka pohjavireenä on melankolisuus ja yksinäisyyden tunnetila. Metsän syli on perinteisesti suomalaisessa kirjallisuudessa kaipauksen kohde, jolla on usein myös syvä vertauskuvallinen ja metafyyinen ulottuvuutensa. Sinne osattomuutta ja vieraantuneisuutta tunteva ihminen suuntaa katseensa lohdutusta etsien.

Kansalliskirjallisuutemme perustaja Aleksis Kivi loi Seitsemässä Veljeksessä Impivaaran, joka jo nimenä on paljon puhuva. Siinä on myyttisen alkukodin sointua ja sanomaa, ja siihen sisältyy kaiken uudistava voima. Se on paluuta jonnekin neitseelliseen alkutilaan, metsän kohtuun. Se on pakoa ja vetäytymistä sinne, missä on hyvä olla. Otto Mannisen runossa Polku pieni tunnistamme nämä samat kaipuun peruspiirteet:

Polku, polku pieni
poikki sammaleen,
ahdas armotieni
metsän autuuteen.

Portti vehrytpieli
rauhan kaupunkiin,
missä orpo mieli
yhtyy ystäviin.

Viitot vienoin jäljin:
”Tule, - tuskas jää!
Tääll’ on olla väljin,
helpoin hengittää.

Tääll’ on pääsinpaikka,
täällä lämpenät,
missään, missään vaikka
muuall’ enää et.”

Polku, konkreettisesti merkityksessään metsäpolku, hahmottaa yksin kulkemisen mielikuvaa. Pieni-attribuutti sisältää jo tiettyä intymiteettiä, jota runon puhuja säkeistö säkeistöltä kyllä ilmaisee, vaikkakin samalla kätkee perimmäiset tuntemuksensa. Polku saa raamatullisen ulottuvuuden. Runon puhujalle se on ”ahdas armotie”, joka johtaa ”rauhan kaupunkiin”. Kun runon minä kuvaa metsäpolkua ”armotienä” ahtaaksi, se ei merkitse ahdistavuutta, vaan paradoksaalisesti ”väljimpään” olotilaan vievää tietä (”Tääll’ on olla väljin,/helpoin hengittää”).

Mannisen runo perustuu siis paitsi vastakohtaan, myös sille rakentuvaan paradoksiin. Ahdas on väljyyttä. Tässä kuitenkin liikutaan kahdella tasolla, konkreettisella ja vertauskuvallisella. Polku on ahdas kulkea, ja se viittaa yksin kulkemiseen. Kukaan toinen ei voi kulkea rinnalla. Samalla tässä olotilassa kulkija vaeltaa armotiellä. Ahtaalla, yksinäisellä polulla kulkeminen johtaa näin ollen vapauttavaan mielentilaan, joka on kuin metsän puhdistavan ilman hengittämistä. Runosta nousevat näin esiin symboliset ulottuvuudet. Jokaisella meillä on oma elämänpolkumme, jolla yksinäisenä kulkeminen on ihmisen luonnollinen olotila. Se johtaa henkiseen vapautumiseen ja sen myötä uuden äänen kuulemiseen. Mannisen runosta puolet eli kaksi viimeistä säkeistöä avaavat uuden ulottuvuuden runon puheeseen. Runon puhuja ilmaisee ajatuksensa ikään kuin toisella äänellä. Ja sitä korostavat sitaattimerkinnot.

Runon puolivälistä alkaen minän puhetta hallitseva ääni on toista kieltä, vaikkakin se kumpuaa runon puhujasta itsestään. Tuo uusi puhe, luonnon kieli, lupaa kulkijalle

vapautuksen, armon, jota kolmannen säkeistön ensimmäinen säe ilmaisee: ”Tule, - tuska jää!” Ajatusviiva korostaa runon rakenteessa tahtilepoa; runousopin termillä imaistuna kyseessä on kesuura, jolloin trokeinen runomitta pysähtyy hetkeksi. Runon ajatussäällön kannalta siinä saa ilmaisunsa puhujan toiviotien täyttymys. Kolmas säkeistö onkin koko runon valoisin. Tuska jää taakse ja uutta olotilaa kuvaa hengityksen helppous.

Neljännessä säkeistössä vastakohta luonnon aukaiseman vapautuksen maailman ja ulkopuolisen maailman välillä kärjistyy soveltamattomaksi ja saa traagisen sävyn missään-sanan toiston myötä. Runon rytmin kannalta toistettavan sanan spondee-rakenteine vielä alleviivaa lopullista ristiriitaa. Runon päätöstä ei hallitse idylli. Runon minän orpo mieli ja tuska kyllä saavat lohdutuksen, mutta kontrastisuus ilmaisee syvää pettymystä ja pakoa maailmasta.

Kiintoisalla tavalla runon raamatulliseen kuvakieleen yhtyy panteismi. Se korostuu jo ensimmäisessä säkeistössä, jossa yhdistetään kristillinen kuva ”ahtaasta armostiestä” johtamassa kulkijaa ”metsän autuuteen”. ”Orpo mieli” on yksinäisyyteen ja ahdistukseen liittyvä ilmaus, jolla kätkeytyvä runon minä viittaa omiin kätköissä oleviin tuntemuksiinsa, haavoihinsa ja tuskaansa. Erikoinen ilmaus ”pääsinpaikka” voidaan nähdä viitteenä pääsiäiseen, joten se kantaa mukanaan valtavat raamatulliset, kärsimyksen ja vapautukseen liittyvät merkitysulottuvuudet. Runon minä on saavuttanut lämmön, vapauttavan turvapaikan. Toisin sanoen, viimeisen säkeistön ilmaisu ”täällä lämpenet” rakentaa vastakohdan kylmälle maailmalle. Sanoissa kuuluu Aleksis Kiven Sydämeni laulun päätössanat (”Kaukana kavala mailma”). Yhteyden katkeaminen maailmaan tai yhteiskuntaan näyttää lopulliselta. Jotain peruuttamatonta on tapahtunut. Tosin runon puhuja ei sitä paljasta. Tässä on samalla tyy-

pillinen Mannisen runotuotantoon liittyvä peruspiirre. Voidaankin puhua Eino Kronin tapaan kätkeytyvästä Otto Mannisesta.

Metsän syli lämpöä antavana, vapauttavana pääsinpaikkana suo Polku pieni -runon minälle lohdutuksen. Samaa ei voi sanoa Rautaportit-runosta, jonka Manninen sijoitti Säkeitä II -kokoelmansa seuraavaksi runoksi. Rautaportit perustuu oleellisesti vuoropuheluun, äidin ja lapsen keskusteluun. Runon minä ei ilmaise itseään ollenkaan puhujana, vaan kätkeytyy repliikkien taakse. Rautaportit-runonsa myötä Otto Manninen näyttää vielä tahtovan syventää yksinäisyyden tematiikkaansa.

Silmät tummat tutkivin kysymyksin

lapsi leikkivä äkkiä äitiin luo:

”Äiti, miksi ne niin ovat kaikki yksin, puut ja ihmiset, talot ja tornit nuo?”

- ”Eihän, kulta, ne viihtyvät vieretyksin kaikki talot, tornit, ihmiset, puut.”

- ”Ei, ei, katso, ne niin ovat kaikki yksin. Kuinka kunkin on, sit’ ei tunne muut.

Toiset toisistaan kiviseinä sulkee,

rautaportit lukkohon kierretään.

Yksin äitikin käy, isä yksin kulkee,

Jumala taivahassa on yksinään.”

Nosti silmät tutkivat, suuret, tummat

äitiin laps. Sydän sylkähti äityen:

mistä saanut lapsi on lauseet kummat,

lapsiko virkkaa ties toden viimeisen?

Rautaportit-runon lapsi näkee totuuden, jonka edessä äiti havahtuu eikä enää voi vastata rauhoittavin sanoin. Runo päättyy äidin kysymykseen, jonka hän suuntaa itselleen. Aavistiko äiti totuuden, jolta hän tahtoi lapsensa suojata – kysymys jää avoimeksi. Niukkasenainen Otto Manninen jättää tyyppilliseen tapaansa lukijan päätelmille ja huomioille ja rivien välistä lukemiselle tilaa.

Joka tapauksessa lapsen vastaus havahduttaa äidin tuskaisella tavalla olemassaolon peruskysymyksen äärelle.

Lapsen viattomuus ja välittömyys kohdasta maailma ja ilmaista suoraan näkemänsä on toki kirjallisuudessa useasti käytetty aihe. Mitä lapsi tuntee ja lausuu, se hätkähdyttää aikuisten maailmaa. Sivilisoitunut elämänkäytäntö usein peittää totuuden.

Rautaportit-runon ensimmäinen säe kuvaa lapsen silmiä tummiksi ja tutkiviksi. Havainto, jonka lapsi esittää, korostuu näin vakavuudellaan. Toisen säkeistön alkuosassa äiti vastaa kieltäen yksinäisyyden ja korostaen yhdessä viihtymistä. Kolmannen säkeistön loppuun ulottuva lapsen vastaus huipentaa teeman kosmisiin mittasuhteisiin. Yksinäisyys ei sulje sisäänsä vain ihmiselämää, vaan lapsen vastaus liittyy traagiseen yhteyteensä myös taivaan. Jumala ja hänen luomakuntansa, koko maailma, liittyvät yhteen. Yhteinen kohtalo liittyy maan ja taivaan toisiinsa.

Viimeisen säkeistön ensimmäisessä säkeessä toistuu runon alun silmä-motiivi kuten myös silmien tummuus sekä uutena määreenä vielä silmien suuruus. Se kaikki alleviivaa lasta näkijänä, jonka kautta ajatus Jumalan yksinäisyydestä saa hätkähdyttävän ilmaisunsa. Rautaportit-runo osoittautuu näin eksistentiaalisen ahdistuksen surumieliseksi julistukseksi.

Yksinäisyys, pettymykset ja tuskan tuntemukset olivat tunnusomaisia vuosisadan alun runoudessa. Manninen ja V. A. Koskenniemi ovat tässä suhteessa hyvin lähellä toisiaan. Koskenniemen ensimmäisessä kokoelmassa Runoja (1906) yksinäisyyden kosmiset ulottuvuudet tulevat vaikuttavasti esiin, erityisesti runossa Yksin. Se julistaa rohkeaa tunteelle avautumista ja sen myötä ihmiskohtalon näkemistä kaikessa kovuuksessaan. Yötaivaalle katsominen korkeamman totuuden löytämiseksi on ihmisen osa. Tällä tavoin runon minä julistaa yksinäisyy-

den sanomaa. Teema jatkuu Koskenniemen tuotannossa selkeänä saavuttaen suuret taiteelliset voittonsa mm. Elegioissa (1917), joiden joukossa on Koskenniemen ehkä tunnetuin runo Yksin oot sinä ihminen.

Tässä yhteydessä voisi viitata myös Otto Mannisen läheisen ystävän Eino Leinon runoon Elegia, joka ilmestyi vuonna 1908 runokokoelmassa Halla. Sen avaussäkeistössä kohtaamme syvän yksinäisyyden tuntemuksen yhtyneenä kaiken katoavuuden sanomaan, joka säkeistö säkeistöltä syvenee traagisiin mittasuhteisiin: "Haihtuvi nuoruus niin kuin vierivä virta./ Langat jo harmaat lyö elon kultainen pirta./ Turhaan, oi turhaan tartun ma hetkehen kiinni;/ Riemua ei suo rattoisa seura, ei viini." Eino Leinon Elegia päättyy, kuten tunnettua, paljon siteerattuihin sanoihin: "Rotkoni rauhaan kuin peto kuoleva hiivin."

Edelliset esimerkit paljastavat jo omalta osaltaan sen, miten yksinäisyyden ja surumielisyyden tunnetilat ovat suurten runoilijoidemme ikivihreää antia meille suomalaisille. Me kunnioitamme runoilijalassikoitamme näkijöinä, jotka sanan mahdian käyttäen osoittavat meille totuuden etsimisen suunnan ja tien, jota jokainen joutuu yksin kulkemaan. Voisi sanoa, että meitä yhdistää yksinäisyys. Yksinäisyydessä puhuu elämä. Siksi yksinäisyydelle avautuminen on elämälle avautumista. Yksin synnymme ja yksin täältä myös lähdemme, näin V. A. Koskenniemi tunnetuimmassa elegiassaan meille lausuu. Yksinäisyys on luonnollinen olotila, kuten Claes Andersson eräessä runossaan julistaa nykysuomalaiselle lukijalleen.

Yksinäisyys suomalaisen runouden keskeisenä aiheena ilmaisee meille omat juuremme ja osoittaa suomalaisen kansanluonteen perustan. Siksi modernin elämänmenon valtava viihdetarjonta ja toisaalta työelämän entistä kiihtyvämpi rytmi ovat tehokkaasti vieroittaneet suomalaista siltä elämän po-

lulta, joka vie hänet mielensä hiljaisuuteen ja jossa hän voisi kohdata oman itsensä. Yksinäisyys on parantava voimavaramme, jolla tavoitamme elämän. Yksinäisyys tarjoaa meille – runollisesti sanoen – ihmeitä tekevän balsamin.

Edessämme aukenevat yksinäisyyden syvimmat kerrokset. Sinne Otto Manninen johdattaa meidät runollaan Hiljaisuus (Virrantlyn, julkaisuvuosi 1925), jotka on usein arvioitu hänen tuotantonsa korkeimmaksi saavutukseksi:

Hiljaisuus minun himoni,
haikeus minun haluni,
ilta tumma tuttavani,
ystäväni yö sanaton;
jäivät mulle, muut kun jätti,
pelastivat, muut kun petti,
autoivat vesiajoilta,
vaipumasta varjelivat,
loivat luotosen merehen,
uivalle utuisen saaren;
siell' on telttä ternehestä,
nuotio sydänsysistä,
yksinäisen yömajaksi,
tuttavattoman tuvaksi,
pyhäksi pysähtyäni,
areksi asettuani,
elon tuiman tuokioksi,
vanhan päiväni varaksi:
sana siell' ei muilta saavu,
viesti multa muille vieri,
meri on saarta saartamassa,
syöverit syliämässä.

Mestarillisella ja vaikuttavalla tavalla Otto Manninen luo Hiljaisuus-runoonsa kansanrunoutemme herkimpien soitujen sanoman, ja Kalevalan mitta antaa sille valtavan syvyyssulottuvuuden. Hiljaisuuden luoma utuinen saari on suuri unelma onnen maasta. Sitä maailmankirjallisuudessa suuret romantikot hahmottavat, ja suomalaiskansallisessa runoudessamme se elää Aleksis Kiven runoudesta aina kansallistangomme tekijän Unto Monosen haavekuvaan maasta, jossa kukat kauneimmat luovat aina loistettaan. Otto Manninen luo Hiljaisuus-runossaan kaipaukselle ikään kuin perimmäisen perustan, jossa ihmismieli ja elämä yhtyvät toisiinsa. Hän luo yksinäisen polun kuljalle uskon saavuttaa hiljaisuuden olotilan, maanpäällisen vapauden valtakunnan. Silloin yksinäisyyden rautaportti osoittautuu aivan muuksi kuin ahdistavaksi. Siitä tulee, Otto Mannisen runokieltä käyttäkseni, vehrytpieli, metsän portti, jossa yksinäinen mieli kohtaa vapautuksensa. Tässä puhtaassa olotilassa hän voi kohdata myös ystävänsä, kuten mekin täällä nyt avautuvassa ajassa, kesän kukkeuden keskellä.

Kukaan meistä ei tahtoisi olla toistensa kaltainen. Sillä Hän, joka on yksi, tahtoo ilmetä mitä monimuotoisimmin. Mutta Häneen vaipumalla omissa yksinäisissä ajatuksissamme, me voimme olla yhtä Hänen kanssaan ja sulaa sanomattomaan. Autuuteen.

Eino Leino: Alla kasvon kaikkivallan

”Voimamme on heikkoudessa”

Ruusu-Ristin Kesäkurssit 29.6. – 4.7. 2007 Jyväskylässä

Vera Bräysy ja Terttu Wiio

Ruusuristiläisten odotettu kesän kohokoh-
ta – Jyväskylän kesäkurssit – keräsi tänä
vuonna ilahduttavasti yli 60 veljeä paikalle.
Kesäkurssit alkoivat tuttuun tapaan perjan-
tai-iltaisella tervetuloilaisuudella. Aluksi
pianisti Aleksander Bagdasarov johdatti
meidät kesäisen kepeisiin tunnelmiin suo-
malaisen, venäläisen ja amerikkalaisen mu-
siikin myötä. Pekka Kivikäs totesi taiteilijan
musiikkivalintojen heijastaneen sitä, että Jy-
väskylän pianolla ei voi enää kunnolla soit-
taa klassista musiikkia. Heräskin ajatus ja
toive uudesta pianosta, kenties jo seuraaville
kurseille? Musiikkiesityksen jälkeen Seppo
Kuronen toivotti kaikki veljet tervetulleiksi
Jyväskylän ryhmän puolesta ja puhui meille
kommunikaatiosta ja sen haasteista. Viesti ei
aina mene perille vastaanottajalle sellaisena
kuin lähettäjä on sen tarkoittanut. Olisikin
hyvä tehdä tilaa itseemme kohdatessamme
muita. Jukka Ammond puolestaan valotti
meille suuren suomalaisen runoilijan ja nä-
kijän Otto Mannisen runojen tematiikkaa ja
kehotti veljiä lukemaan suomalaisten runoi-
lijoiden ja kirjailijoiden teoksia; niistä löy-
tyy helmiä henkisillekin ihmisille. Lopuksi
johtajamme Jarmo Anttila paljasti tämän-
vuotisen kesäkurssikysymyksen, johon ku-
kin veli vuorollaan vastasi seuraavien viiden
aamupäivän aikana. Kysymys kuului: ”Mitä
on uudestisyntyminen ja miten siihen pääs-
tään?” Avajaiskahvituksen jälkeen alkoi sa-
taa, mutta mikäpä sen ihanampi näky kuin
valtavan suuri ja täydellisen kaunis sateen-
kaari, jota ainakin pari veljeä sai ihastella

matkalla majapaikkaansa.

Lauantai itsekasvatuksen parissa

Kurssikirjana oli Pekka Ervastian Tähti-
koulut, jossa on viisi lukua. Ensimmäisen
luvun Itsekasvatus oli saanut alustaakseen
Marja Liisa Halmetoja. Luvun aiheena on
muun muassa planeettojen sielullis-sugges-
tiivinen vaikutus. Ervast kuvailee siis astro-
logisia vaikutuksia varsin syvällisesti ymmär-
rettyinä ja kertoo eri planeettojen henkisistä
kouluista ja niille tyypillisistä piirteistä. Esi-
merkiksi Merkuriuksen vaikutus meihin
ilmenee kehotuksena pyrkiä tietoon ja ym-
märtää veljeys ensimmäiseksi henkiseksi to-
tuudeksi. Jokaisella planeetalla on ylemmän
vaikutuksen lisäksi myös alempi vaikutus,
joka Merkuriuksen kohdalla liittyy esimer-
kiksi valehteluun, varastamiseen ja uteliai-
suuteen. Marja Liisan laatimien kysymys-
ten pohjalta veljet käyttivät puheenvuoroja
liittyen mm. inhimilliseen täydellisyyteen,
Ruusu-Risti-vihkimykseen, ihmisen rooliin
maailmankaikkeudessa ja astrologiaan. Ot-
teita puheenvuoroista:

- Inhimillinen täydellisyys on paradok-
saalinen termi (oksymoron), sillä täydelli-
syys sisältää kaiken mutta inhimillinen on
aina rajoitettu.

- Täydellisellä ihmisellä ovat tsakrat eli
etteriset voimakeskukset heränneet, ja hän
toimii korkeammassa päivätaajunnassa eikä
ole sidottu mihinkään ajan tai paikan rajoit-
teisiin.

- Viisauden Mestareita on jonkin arvion

mukaan vain kolmisenkymmentä koko ihmiskunnassa ja vihittyjä vaan muutama tuhat.

- Ruusu-Risti-vihkimykseen liittyy aineen ristillä riippuminen, ja aikanaan sydämeen puhkeaa punainen ruusu. Se on myös kulua Getsemanesta Golgatalle.

- Puhdistuksen tie voi tehdä ihmisen persoonallisestikin onnelliseksi tavalla, jota ei mikään riko.

- Käytyään läpi Tuonela-tilat ihminen elää taivastilassa, mutta siitä pitäisi siirtyä Ruusu-Risti-vihkimykseen.

- ”Kun kosketat yhtä kukkasta, kosketat koko maailmankaikkeutta.”

- Astrologinen tieto planeettojen vaikutuksista ihmisiin on totta, mutta vaikutukset voivat usein ilmetä enemmän sisäisesti kuin ulkoisina tapahtumina.

- Planeetat kouluttavat meitä koko ajan ”täsmähoitona”; omat haasteet löytyvät syntymäkartan avulla.

- Uudestisyntyneelle ihmiselle pitäisi laatia uusi syntymäkartta siitä hetkestä kun hän on uudestisyntynyt.

Saara Lintera lausui väliajalla kaksi veljemme Matti Koskisen runoa, tässä niistä Veljesrakkaus, joka varmasti kuvaa monien muidenkin ruusuristiläisten tunteja erityisesti kesäkurssien aikana:

Veljesrakkaus

Saavuini keskelle vieraita ja outoja ihmisiä.
Huomasin ihmeekseni, että ulkoisesti erilaiset
ja kummalliset ihmiset olivat veljesrakkauden täyttämät.
En voinut muuta kuin nöyrytyä ja olla kiitollinen siitä,
että saan olla mukana.

Monta kertaa tekemäni lujat päätökset
saavat aina veljien joukossa vahvistuksen
ja hiljaisen pyynnön saada voimaa pysyä niissä.
Olkoon palvelu korkein ihanteeni ja päämääräni
ja ilmetköön se joka päivä, joka hetki.

Tunnen itseni pieneksi ja mitättömäksi.
Samalla tunnen, että minussa on kaikki se voima ja hyvyys,
minkä tässä elämässäni tarvitsen.
Ne uinuvat sisälläni raottaen aika ajoin silmiään
odottaen puhkeamista veljeydessä.

Matti Koskinen

Lauantai-iltana kuulumme Leena Rinkisen koskettavan ja antoisan esikoisyleisöesitelmän Askeleen lähempänä Buddhaa. Se julkaistaan Ruusu-Risti-lehdessä myöhemmin syksyllä.

Sunnuntain teemana vapaus

Sunnuntaiaamuna kuten myös lauantai-iltana saimme nauttia korkeatasoisesta ruusuristiläisestä musiikkiesityksestä Satu Sippola-Nurmisen laulaessa ja Anneli Sallisen säestäessä. Lauantaina vuorossa oli Oskar Merikannon Kansanlaulu, ja sitä ennen veljet lauloivat yhteislauluna Sunnuntaiaamun rauhan, niin kuin jo monivuotinen perinne vaatii.

Iltapäiväjakso alkoi Rauno Rinkisen alustuksella luvusta Vapaus. Vanhan Liiton aikana pyrkijä tarvitsi ulkonaisen hierofantin, mutta Uuden Liiton alettua Jeesuksen ristinkuoleman jälkeen tilanne on toinen. Jokainen voi kokea uudestisyntymäkokemuksen (Mars-vihkimys) laajentuneessa päivätajunnassaan, aivan hereillä. Ihmiskunnan kolme suurinta vihollista ovat tietämättömyys, itsekkyyks, joka on suurin sairaus, sekä kuolema, joka on suurin köyhyys. Jaksakseen tiellä ihminen voi välillä saada enkelten leipää, panis angelicus, lohduttajan muodossa. Rukousmeditaatio voi auttaa meitä: esimerkiksi Isä Meidän -rukous on hyvä apu. Mars-vihkimys on Uuden Liiton tiellä ensimmäinen varsinainen vihkimys. Sen jälkeen tulevat ovat jo todella harvinaisia saavutuksia ihmiskunnassa.

Keskustelusta poimittua:

- Helluntai-ihmeen voi kokea silläkin tavalla, että kaksi eri kieltä puhuvaa ihmistä ymmärtävät toisiaan jonkin muun kuin kielten välityksellä.

- Jos koolla on tarpeeksi suuri määrä sellaisia ihmisiä, jotka ovat valmiita olemaan yhteydessä henkeen, niin siitä voi syntyä helluntaikokemus.

- Tietyllä tavalla ymmärrettynä meditaatio on jatkuva, yhtämittainen sielun tila, jota ei voi ymmärtää persoonallisella järjellä.

- Joskus vasta luopumalla kaikista meditaatiomenetelmistä voi päästä todelliseen meditaatiotilaan.

- Konsentraation seurauksena mielessä oleva voima alkaa patoutua ja värähtelytaso nousee: jos mieli on hiljainen, niin se tapahtuu hyvinkin nopeasti, ja tästä syntyvä voima kohdistuu siihen päämäärään mikä on meditaation alussa valittu, siksi se on tärkeää.

- Meditaatio pitäisi aina aloittaa siunauksella rakkaudella ja myötätunnolla kaikki elävät olennot, sillä silloin sielu asettuu automaattisesti oikeaan tilaan, eli meidän henkemme katsoo sisäisistä ikkunoista ulos.

- Jos ihminen kokee henkisiä kokemuksia mutta ei ymmärrä mistä on kyse, niin hän saattaa alkaa kuvitella vaikka olevansa uusi Kristus, siksi oikea tieto näistä asioista on äärimmäisen tärkeää.

- Monissa itämaisissa seremonioissa aluksi tapahtuva ylistyslaulujen laulaminen ja virittyminen on itse asiassa kaikista tärkeintä koko tilaisuudessa, sillä tämä viritys valmistaa ihmiset oikeaan sieluntilaan, jotta he voivat saada tilaisuudesta enemmän irti ja ovat enemmän läsnä.

- Alice Bailey näkee, että Jeesus kävi läpi Mars-vihkimyksen mutta Ervastian ja Steinerin mukaan kyse on paljon suuremmasta vihkimyksestä.

- Sairaus, köyhyys ja kuolema eivät ole vihollisiamme tavanomaisessa merkityksessä, sillä ne opettavat meitä.

- Parannuksen tekoa ei voi ohittaa jos haluaa uudestisyntyä, sillä vesikaste edeltää aina tulikastetta.

- Olisi tärkeää puhua teosofisistakin asioista niin, että toiset ymmärtävät meitä, koskettaa heidän sydäntensä kieltä.

- Pyhän Hengen vuodatus tapahtuu ny-

kyaikana nimenomaan ryhmien kautta; tämä kuuluu Vesimiehen aikaan.

Sunnuntai-iltana oli vuorossa Antti Savinaisen selkeä ja ytimekäs esitelmä Tapio Kaitaharjusta, suomalaisesta näkijästä.

Uudestisyntyminen maanantaina

Mauri Lehtovirta viritteli osanottajat tunnelmaan soittamalla ja laulamalla Väinämöisen laulun. ”Ei iloja monta ihmislapselle suotu...ei suruja monta ihmislapselle suotu...” Väliajan jälkeen Mauri esitti vielä Eino Leinon runoon tehdyn laulun Illalla.

Saara Lintera alusti 3. luvun, jossa Pekka Ervast kertoo ensimmäisen helluntain tapahtumista. Pyhän Hengen vaikutuksesta apostolit kykenivät puhumaan muilla kielillä. Helluntain tapahtumissa keskeistä on kaste ja uudestisyntyminen. Mielenmuutoksen ansiosta ihminen jättää entisen elämänsä ja aloittaa uuden. Vandestä syntyminen on vanhasta karmasta puhdistumista, mutta päästäkseen taivasten valtakuntaan ihmisen pitää saada vielä Pyhän Hengen kaste. Omin voimin sinne ei voi nousta. Kirjassaan Tieni totuuden lähteille Ervast kertoo oman kokemuksensa uudestisyntymisestä, Jordanin kasteesta. Tuossa kokemuksessa hän tunsi ja oivalsi olevansa Jumalan poika, iankaikkinen henki. Hän myös tunsi Jeesus Kristuksen olevan läsnä Jumalan pojan tietoisuudessa.

Keskustelua käytiin Johannes Kastajasta, vesikasteen ja tulikasteen merkityksestä, uudestisyntymisen edellytyksistä, Jeesuksen syntymästä ja kristityn suhteesta sotaan. Poimintoja:

- Tietämättömyydestä ei vapaudu pelkäämään kirjoja tutkimalla ja teoreettista tietoa hankkimalla. Toisaalta niistä voi ammentaa hyödykseen sen, mitä jo aiemmin on ajateltu ja tutkittu. Teoreettinen tieto myös auttaa tulkitsemaan omia kokemuksia tervejärkisesti ja ehkäisee sotkeutumista ”huuhaa-il-

miöihin”. Tärkeää on pysytellä hereillä ja tiedostaa läsnä oleva hetki .

- On ollut sotia, joita kukaan ei ole halunnut. Niille on ollut okkulttiset syyt. Pahat ajatukset ja teot kasautuvat, ja ne täytyy purkaa tarvittaessa vaikka sodan avulla. Sota voi olla heräte henkiseen heräämiseen. Jos sotakaan ei tilannetta pura, on keinona vielä luonnonkatastrofit.

- Johannes Kastaja edusti Vanhan Liiton mestaria ja oli itse asiassa Elia. Hän itsekin sai Mars-vihkimyksen. Mutta hierofantti ei voi nostaa muita korkeammalle kuin hän itse on.

- Jordanin kaste oli tulikaste ensimmäistä kertaa. Jeesus oli ensimmäinen, joka pääsi päivätajunnassaan itsetietoiseksi. Hän avasi samalla tämän tien myös muille. Jeesuksen jälkeen Pyhän Hengen kaste on tullut mahdolliseksi muillekin.

Illalla oli vuorossa Jarmo Anttilan kattava esitelmä uudestisyntymisestä siten kuin se ruusuristiläisittäin ymmärretään. Ennen esitelmää kuulumme Teija Solehmaisen ja Mauri Lehtovirran esittämänä Karin Boyen runoon sävelletyn hyvin koskettavan ja herkän kappaleen Tietysti se sattuu. Esitelmän päätteeksi saimme nauttia vielä taiteellisesta annista Satu Sippola-Nurmisen laulaessa Ilmari Hannikaisen Rauhan Anneli Sallisen säestämänä.

Pienempiä vihkimyksiä tiistaina

Iltapäivän osuus alkoi Annelin soittamalla Sibeliuksen Kuusella. Alustajana toimi Anne Paalo, ja aiheena oli Pienemmät vihkimykset (4. luku). Ervast nimittää yhdeksää sisäistä muutosta ns. pienemmiksi vihkimyksiksi. Jos ihminen kokee todellisen sisäisen kokemuksen, tuo se aina muassaan muutoksen hänen psyyksensä. Keskustelua käytiin Annen hyvien kysymysten pohjalta seuraavista aiheista: guru vai sisäinen opettaja, veljeyden haasteita, Via Dolce Vita vai

Golgata?, karman niitto ja kylvö, maailman parantaminen, astraalimaailman luonne, valkoisen ja mustan magian erot. Otteita puheenvuoroista:

- Sisäinen opettajamme on tärkeämpi, mutta ulkoisetkin opettajat voivat auttaa.

- Oikein vaikeassa kriisitilanteessa apua ei välttämättä saa kirjoista eikä ystäviltä, silloin vastaus ja valo voi tulla vain sisältä.

- Nykypäivän totuudenetsijälle guruna voivat toimia kirjat ja toisilta ihmisiltä saatu tieto.

- Todellista veljeyttä pystyy tuntemaan ja toteuttamaan vain korkeamman minän kautta.

- Ainoa veljeyden haaste on tuomion henki.

- Makeakin elämä vie lopulta Golgatalle.

- Eläessämme persoonallisessa minässämme muodostamme koko ajan karmaa, hyvää tai huonoa.

- Maailmaa parannetaan parhaiten, kun mahdollisimman vähän yritetään sotkea sitä ja keskitytään omaan itsekasvatukseen.

- Normaalitylle ihmiselle astraalimaailma heijastaa häntä itseään: valheelliselle se näyttyy valheellisena, totuudelliselle totena, mutta tämäkin totuus on vain vertauskuva.

- Jokainen ihminen voi nähdä oman moraalisen tasonsa unimaailmassa. Siellä saattaa vielä tehdä asioita, joita ei päivätaajunnassa tekisi.

- Musta magia on itsekästä, halutaan valtaa yli muiden. Harmaaseen magiaan kuuluu persoonallisten kokemusten ja aistinautintojen halu, kun taas valkoisessa magiassa ei ole mitään itsekästä; sitä kuvaa hyvin ajatus: ”Tapahtukoon Sinun tahtosi, Isä”.

- Todellinen maagikko (musta tai valkoinen) toimii itsetietoisessa tilassa, missä jokainen ajatus on välitön teko.

- Emme voi tarkasti erottaa valkoista ja mustaa magiaa ennen kuin voitamme kärsimyksen pelon.

- Aina kun käytämme tahtoa vaikuttaaksemme tai manipuloidaksemme toisia, se on väärää magiaa. Toisilla ajatuksen voimaa on enemmän, toisilla vähemmän.

Keskiviikkona Tähtikoulut loppuun

Aamulla lauloimme yhdessä Taivaaisen kauneuden ja Totuuden hengen sekä iltapäivällä: ”Maailma on kaunis ja hyvä elää sille, jolla on aikaa ja tilaa unelmille, ja mielen vapaus...”

Tähtikoulut-kirjan viimeisen, samannimisen luvun alusti Ari Salminen, joka oli Ervastian kanssa samaa mieltä siitä, että luku oli hyvin vaikeatajuinen ja korkealentoinen. Luvussa syvennyttiin vielä syvemmälle planetaarisiin ja astrologisiin vaikutuksiin kuin ensimmäisessä luvussa, ja lisäksi siinä käsiteltiin hieman arkkienkelikuntaa ja Nostradamusta. Arin kysymykset koskettelivat luonnollisesti pääasiassa astrologiaa. Tässä joitakin katkelmia veljien vastauksista:

- Esoteerinen astrologia kertoo karmallisista läksyistä mutta myös vahvuuksista. Henkisen tien kulkija voi saada hyvin paljon apua astrologisen tiedon avulla – siitä kuultiin monien kokemuksia.

- Astrologisen tiedon omaksuminen vaatii kuitenkin kiinnostusta asiaan ja pitkäjänteistä opiskelua.

- Vasta Mars-vihkimyksen jälkeen alkaa ”tosi työt”.

- Planeetat ovat kuin eläviä olentoja, jotka vaikuttavat meihin. Hyvä esimerkki tästä on jo pieni kuu (esim. vuorovesi-ilmiö ja kuuhulluus).

- Steiner kertoo Okkultinen fysiologia-kirjassaan sisäelinten ja planeettojen keskinäisistä suhteista.

- Mestarin tajunnassa planeetat liikkuvat hänen kehossaan, ja hän tietää, milloin astrologiset vaikutukset ovat suotuisat erityyppisille toimille. Alice Bailey on todennut, että jonkun ihmisen vihkimystäkin saatetaan lykätä, kunnes tähdet ovat oikeassa asennossa,

vaikka hän muuten olisi valmis.

Yleisesti ottaen veljet tuntuivat olevan sitä mieltä, että oma apu on paras apu elämän kriiseissäkin, mutta ammattiapu saattaa olla joskus tarpeen, jos omat voimat eivät riitä. Psykologitkin voivat kuitenkin toimia vain katalyysattoreina paranemisprosessissa; työ on tehtävä itse.

Keskiviikkoiltapäivänä pidettiin kesäkurs- sin päättäjaiset. Valitsimme varsin yksimie- lisesti motoksi johtajan spontaanisti esille tuoman Paavalin lausahduksen: Voimamme on heikkoudessa.

Johtajalle Marsin punaisia ruusuja ojen- sivat Marja-Liisat Lindgren ja Halmetoja. Jälkimmäinen kiitteli johtajaamme siitä, kuinka hän osaa taitavasti kulkea jalat maas- sa ja pää pilvissä. Ruusuja oli lukumääräl- tään kymmenen, kuten vihkimyksiäkin. Kuulimme vielä musiikkia: Satu Sippola- Nurminen ja Anneli Sallinen esittivät Toivo Kuulan V. A. Koskenniemen runoon Kesäyö kirkkomaalla säveltämän laulun. Kesäkurssit julistettiin päättyneiksi, ja lauloimme perin- teiseen tapaan loppulauluna Kesäpäivä Kan- gasalla.

Kuinka pystyisimme antamaan arvoa viisaan sanoille, ellemme olisi joskus saaneet kyl- liksemme houkkion puheesta, ja voisimmeko uneksia paremmasta maailmasta, ellem- me joskus olisi kokeneet helvettiä?

Miten ymmärtäisimme vuorien häikäisevät korkeudet, ellei meitä olisi tuomittu asu- maan varjossa? Miten ymmärtäisimme elämän vapauttavat ilot, elleivät viha, valhe ja hätä olisi häirinneet rauhaamme?

Intosi on kova, mutta kovin sanoin et kuitenkaan voi pelastaa ihmisyyttä. Paras lääke sairautta vastaan on terveys, mutta pahaa ei ole kaikki mikä siltä näyttää.

Jokainen ajatus, jokainen sana ja teko on kuteena luonteen kangaspuissa, ja vaikka kankaan kuviot vaihtelevatkin, loimi pysyy samana heijastaen omaa sisäistä maailmaa- si.

Niinpä monet koettelemukset ja taistelut läpikäytyään henki kulkee kohti voimaa ja valoa saavuttaen vihdoin monien vaiheiden ja pitkän ajan jälkeen täydellisyyden hui- put.

Eikö jalokivi, joka lokaan poljetaan,olekin arvoltaan aina yhtä kallis? Ja eikö vanhassa kuhmuksessa lampussa palakin puhdas öljy?

Axel Fredenholm ”Tilitys elämälle”

Tapio Kaitaharju – suomalainen tietäjä

Antti Savinainen

Johdantoa

Tapio Kaitaharju (1923–2004) oli suomalainen parantaja ja selvänäkijä – tai näin Kaitaharjua on mahdollista luonnehtia hänen julkisen toimintansa alkuvuosikymmeninä. Osuvampi luonnehdinta saattaisi olla suomalainen hengentieteilijä tai vain lyhyesti suomalainen tietäjä. Käytän tässä tietäjä-sanaa sen teosofisessa merkityksessä: ihminen, jolla on kokemusperäistä tietoa elämän ja kuoleman salaisuuksista. Esitykseni pohjautuu melkein kokonaan Kaitaharjun julkaisuuihin teoksiin. Näin siksi, etten tuntenut Kaitaharjua henkilökohtaisesti; olin toki seurannut hänen luentojaan. Kaitaharjun teokset edustavat hänen ajatteluaan ja tutkimustuloksiaan kirjoittamisen aikoihin; niiden avulla voi hahmottaa ainakin jossakin määrin objektiivisesti tiettyä kehityskaarta. Luonnollisesti kehityskaaren hahmottelu edellyttää tulkintaa ja jotakin viitekehystä: sitä kohdallani edustaa ruusuristiläinen maailmankatsomus sellaisena kuin olen sen ymmärtänyt. Etenen esityksessäni kronologisessa järjestyksessä. Aloitan Kaitaharjun kolmesta ensimmäisestä teoksesta, jotka ilmestyivät ensimmäisen kerran vuosina 1972–1975.

Rajan tuntumasta

Koulutustie parantajaksi

Kaitaharju oli nuorukainen, kun Suomi joutui sotaan. Näin hänestä tuli monien muiden tapaan sotaveteraani, jolle jäi sodasta fyysinen vamma. Niinpä on ymmärrettävää, että sotaveteraanien asia oli hänelle tärkeä koko elämän ajan. Sodan jälkeen Kaitaharju luopui haaveestaan opiskella metsänhoitajaksi ja antautui rautatievirkailijan uralle. Voinee kuitenkin sanoa, että metsänhoitajan tehtä-

vä toteutui toisella, henkisemmällä tavalla hänen elämässään. Ensimmäinen kosketus henkisiin asioihin näyttää tulleen yllättävän myöhään, noin 40 vuoden iässä. Pian tämän jälkeen hän sai lahjaksi Greberin kirjat Yhteydessä henkimaailman kanssa. Olen itsekin lukenut kyseiset kirjat, ja niiden sanoma on jo nimestäkin päätellen spiritualistisen liikkeen mukaista. Teosofian näkökulmasta niiden sisältämä tieto on kovin heppoista ja harhaanjohtavaakin. Silti Kaitaharju sai niistä joitakin perustietoja näkymättömästä maailmasta.

Alkuvuosina Kaitaharju osallistui meedioistuntoon, jossa hänelle kerrottiin jotakin tulevasta henkisestä tehtävästä. Lisäksi medio kertoi muutamia tietoja hänen aikaisemmista elämistään, niin kuin meedioilla on tapana kertoa. Sivuhuomautuksena voin todeta omasta kokemuksestani ja teosofisesta ajattelusta käsin, että tällaiset tiedonannot ovat lähinnä viihteellisiä.

Pian ensimmäisten henkimaailman kokemusten jälkeen alkoi hyvin erikoinen koulutus. Kaitaharju kuvaa, kuinka hänen ruumistaan ja henkeään muovailtiin, puristeltiin ja venytettiin yöaikaan eri tavoin. Ilmeisesti tämän työskentelyn seurauksena Kaitaharjun yliaistilliset kyvyt heräsivät. Hän alkoi nähdä ja kuulla näkymätöntä ohjaajaansa. Hän kykeni myös irtautumaan ruumistaan säilyttäen tietoisuutensa. Kaikki tämä saatiin aikaan vain kolmessa viikossa! Tätä ”henkistä kirurgiaa” jatkettiin myös alkuvaiheiden jälkeen.

Kaitaharjun kokema valmistelu on teosofisen ja antroposofisen kirjallisuuden piirissä miltei tuntematonta lukuun ottamatta yhtä poikkeusta: myös Krishnamurti kuvailee omia kokemuksiaan samankaltaisella taval-

la. Kaitaharjua valmisteltiin parantajan tehtävään, ja ilmeisesti Krishnamurtia valmisteltiin vastaavalla tavalla henkisen opettajan tehtävään.

Kaitaharju suoritti parantajan tehtävänsä sekä kosketus- että kaukoparantajana. Myös kolmatta menetelmää – hengen kautta parantamista – käytettiin. Siinä parantaja irtautuu ruumistaan ja menee parannettavan luo henkenä. Kaitaharju kuvailee, kuinka parantava voima virtasi kehon kautta kohteeseen; parantaja on siinä vain välittäjä. Joka tapauksessa kuvatut parantamistulokset olivat erittäin vaikuttavia. Kaikkia ei kuitenkaan henkiparannuksella voitu auttaa, ilmeisesti karmallisista syistä.

Avaruuden ystäväistä

Rajan tuntumassa -kirjassa kerrotaan monenlaisista yliaistisista kokemuksista, joista Kaitaharju itse toteaa: ”niissä oli kenties puolet todellisuutta ja kenties puolet erilaisilla henkisillä menetelmillä rakennettua”. Arvio vaikuttaa ulkopuolisesta lukijasta varsin oikeaan osuvalta: jotkin kuvatut tapah-

tumat vaikuttavat selvästi astraalisilta.

Kaitaharju kertoo kohtaamisistaan avaruuden ystävien kanssa: matkustamista avaruusaluksilla, vierailuja toisille planeetoille, jopa kauemmaksikin. On huomattava, että hänen kokemuksensa on koettu henkenä. Tässä näyttää olevan yksi avain ufoilmiöiden ymmärtämiseksi: ne tapahtuvat yliaistisissa maailmoissa, kenties vain harvoin fyysisellä tasolla. Samalla siinä on myös suuri harhautumisen riski.

Kaitaharjun välittämä kuva avaruuden vanhemmista veljistä on sympaattinen; he eivät riko vapaata tahtoa vastaan ja pyrkivät omalla tavallaan auttamaan ihmiskuntaa. Heidän saavuttamansa teknisen tiedon edellytyksenä on ehkä hieman yllättäen rakkauden tien kulkeminen. Suhtaudun aikamoisella varauksella ufoilmiöihin ja erityisesti niiden tulkintoihin. Siitä huolimatta Kaitaharjun kokemukset vaikuttavat varsin uskottavilta. Tosin tiedonanto vuoden 1967 sodasta Israelin ja arabivaltioiden välillä vaikuttaa jotenkin epäuskottavalta: Kaitaharjun mukaan sodan ratkaisivat Israelin eduksi

”avaruuden ilmavoimat”! Hän toteaa, että tehtävä oli saatu korkeammilta henkivoimilta. Tätä on ainakin itseni vaikea sovittaa ruusuristoläiseen maailmankatsomukseen.

Maailmankuvallisia aineksia

Kaitaharju mainitsee kirjassaan, ettei hän juuri lukenut henkistä kirjallisuutta ainaakaan alkuaikoina. Näin hän kertoi myös eräässä 1980-luvulla pro gradu -työtä varaten tehdyssä kirjehaastattelussa. Kuitenkin hänen ensimmäisissä kirjoissaan on monia yhtymäkohtia teosofiaan: mm. jälleensyntyminen, karma ja kehityksen laki. Hän kuvaa, kuinka elämä etenee kivikunnasta kasvikuntaan siirtyen siitä pitkien aikakausien kuluessa kehityksen myötä eläinkuntaan ja lopulta ihmiskuntaan. (Kriittisesti arvioituna voisi sanoa, että kuvailu ei ole kovin yksityiskohtaista eikä ole selvää, mikä tarkasti ottaen siirtyy luonnonkunnasta toiseen.) Myös näkymättömän maailman tasojen kuvaukset astraalimaailman alemmilta, miltei aineellisilta tasoilta ylemmille ja kirkkaammille tasoille on teosofisen kuvauksen kanssa samankaltaista. Tosin samat ajatukset esiintyvät myös spiritualistisessa kirjallisuudessa, jota Kaitaharjun alkuvaiheen teokset varsin paljon muistuttavat. Hän käyttää samantapaisia käsitteitä puhuen hengistä ja oppaista. Hän puhuu meedioista myönteiseen sävyyn mm. näin: ”Kun meedio on kehittynyt, rehellinen ja pyrkii auttamaan ihmisiä, toteutuu yhteys kahden maailman välillä oikealla tavalla. Silloin voivat hänen kauttaan antaa opetusta melko korkeat henget...” Otetta voi tulkita sitenkin, että Kaitaharju ei esitä meedioita korkeimman tiedon lähteenä, kuten jotkut sipiritualistit vaikuttavat usovan; hänen kantansa on siis jossakin määrin kriittinen. Lisäksi Kaitaharjun mielestä meedioistuntojen ilmiöt ovat varsin vähärvoisia. Niillä on läsnäolijoille ainoastaan todisteiden arvo.

Pekka Ervast esittää, että joskus meedioistunnossa voi puhua toisille tasoille

siirtynyt ihminen, mutta hänkin vain kii-rastulivaiheessa. PE toteaa, että tällainen kanssakäyminen on edesmenneelle itselleen vahingollista, koska se saattaa turhaan sitoa häntä maallisiin asioihin. PE ei siis suosittele meedioistuntoja; Viisauden mestarien kirjeet ja H. P. Blavatsky ovat asiassa vielä jyrkemmällä kannalla. Kaitaharjun kirjoista käy kuitenkin ilmi, että hänellä itsellään oli kokemuseräistä tietoa pienemmistä mysteereistä eli kuoleman salaisuuksista ainakin astraalitason näkökulmasta: hän kuvailee vierailua astraalimaailman helvettitiloissa samaan tapaan kuin teosofiset lähteet.

Kaitaharjun varhaisessa tuotannossa on teosofian kannalta eräs mielenkiintoinen maininta: Rajan tuntumassa -kirjassa mainitaan Valkoinen Veljeskunta, joka on Kaitaharjun mukaan lähettänyt maan päälle korkeita henkiä. Asiasta ei kerrota enempää, joten on vaikea päätellä, mistä lähteestä tämä maininta on peräisin. Käsittäakseni idea Valkoisesta Veljeskunnasta on teosofian maailmaan tuoma, vaikka tietenkään teosofisella liikkeellä ei ole yksinoikeutta Valkoiseen Veljeskuntaan.

Kaitaharju käsittelee lyhyesti myös (nimiä tarkemmin mainitsematta) hengentieteitä, joiden edustajaksi Ruusu-Ristimmeikin voidaan ymmärtää. Hänen mukaansa länsimailla on elänyt useita henkilöitä, jotka ovat tutkineet hengentieteitä. Näiden tutkimusten pohjalta on syntynyt eri suuntia, jotka käyttävät eri nimityksiä samoista asioista. Niinpä suuntausten väliset ristiriidat ovat Kaitaharjun mielestä näennäisiä. Olen itse valmis yhtymään tähän käsitykseen ainakin jossakin määrin. Kaitaharju toteaa myös, että hengentieteiden voima ei ole kyennyt luomaan kovinkaan laajaa kehää ympärilleen, koska aineellisuuden rakentama vastus on suuri. Varsinaiseen työhön jää käytettäväksi vain kolmasosa voimista tai vähemmän. Ajatus lienee pohtimisen arvoinen.

Ystävien kesken ja Maaäidin kirja Luonnonhengistä

Yhtenä Kaitaharjun erikoistehtävänä parantamisen lisäksi voitaneen pitää luonnonhenkien maailman selvittämistä. Luonnonhengistä on teosofisessa kirjallisuudessa jonkin verran kerrottu Leadbeaterin kirjasessa ja varsin perusteellisesti Steinerin esitelmissä. PE sivuaa jonkin verran aihetta. Kaitaharju tuo selvästi oman lisänsä olemassa olevaan kirjallisuuteen. Ystävien kesken -teoksessa tämä tulee erityisen hienolla ja intiimillä tavalla esille. Siinä tontut, kotihaltijat, keijut ja muut luonnonhenget maalla, merellä ja ilmassa kertovat itse omasta elämästään eetteritasolla. Itseäni liikutti tarina puron hennoista haltijattaresta, joka ihmisen toiminnan vuoksi menetti elämänsä eli sulautui takaisin Maaäitiin. Myös kevään keijukaisilta saatu, tuoheen näkymättömin kirjaimin kirjoitettu rakkauskirje Valamon luostarin alueelta on hellyttävä. Luonnollisesti Ystävien kesken -kirjan voi ottaa aikuisille kirjoitettuna satuna, jos niin haluaa. Kirjassa on kuitenkin hämmästyttävä autenttisuuden tuntu.

Ystävien kesken -kirja ja erityisesti Maaäidin kirja edustavat merkittävää käännettä Kaitaharjun ajattelussa. Hänen ilmaisunsa on vajaassa kymmenessä vuodessa muuntunut siten, että tietty spiritualistisuuden leima on hävinnyt; vaikuttaa siltä, että hän on onnistunut saavuttamaan korkeamman ajattelun alueen. Toki kirjoittaja on silti tunnistettavissa samaksi kuin aiemmissakin kirjoissa. Maaäidin kirja käsittelee luonnonhenkiä edelleen hienovaraisesti mutta ehkä analyttisemmällä otteella kuin Ystävien kesken. Kirjoituksista välittyy selkeänä luonnon näkymättömän puolen huoli ja hätä ihmisen luontoa tuhoavasta toiminnasta. Saastuminen vaikuttaa voimakkaammin ja nopeammin eetteritasolla kuin fyysisellä tasolla ja vahingoittaa siten luonnonhenkiä vielä enemmän kuin näkyvää luontoa.

Maaäiti ja Kristus-tapahtuma

Maaäidin kirja esittelee nimensä mukaisesti Maaäidin, jota teosofisessa kirjallisuudessa ei tietääkseni ole samalla tavalla käsitelty. Kaitaharjun mukaan Maa-planeetta on elävä olento kuten ihminenkin: sillä on aineellinen ruumis, eetteriruumis ja tunneruumis (ihmisen aineellinen ja eetteriruumis ovat Maaäidin synnyttämiä). Tämän lisäksi Maalla on myös korkealle ulottuva viisaus, joka on jumalallisen alkuvoiman ilmentymä. Maaäiti on Kaitaharjun mukaan korkein aineelliseen tasoon tullut jumalallisen alkuvoiman naisellinen ilmentymä. Hän on tullut Maa-planeettaamme jo ennen planeetan fyysistä ilmenemistä. Kaitaharjun esitys Maaäidistä olentona on siinä mielessä teosofian mukainen, että teosofiassakin ajatellaan planeetat tiettyssä mielessä elollisiksi olennoiksi.

Kaitaharjun mukaan ihmiskunnan kehityksen hyväksi tapahtui 2000 vuotta sitten kaikkein tärkein ja keskeisin asia: Golgatalla vuodatettiin Maahan kosmisen Kristus-hengen kosminen rakkaus. Tapahtuma koskee koko ihmiskuntaa, eikä se ole riippuvainen mistään ulkonaisista tekijöistä, maailmankatsomuksesta tms. Tapahtumaa edeltävänä aikana Kristus-rakkaus oli mahdollista saavuttaa vain pitkien harjoitusten jälkeen, ja siihen oli edellytykset harvoilla. Kristus-tapahtumassa kosminen rakkaus sulautui Maaäidin eetteriselle tasolle saakka ja on sielä virikkeenä jokaiseen syntyvään lapseen.

Edellä esitetyt ajatukset ovat ruusuristiläisille ja antroposofeille hyvinkin tuttuja. Kaitaharjun esityksessä ei siis ole mitään uutta, jos ajatellaan, että hän vain esittää omin sanoin mitä PE tai Steiner ovat asiasta esittäneet. Sellaista vaikutelmaa ei lukija kuitenkaan tekstistä saa: esityksestä tulee tuntuma koetusta ja havaitusta asiasta. Kristus-tapahtuman yliaistinen havaitseminen ei kuitenkaan ole PE:n mukaan mikään helppo juttu, johon kuka tahansa selvänäköinen ihminen pystyisi. Tästä ovat esimerkkinä Leadbeaterin ja Besantin Kristus-tutkimukset, joiden mukaan ajan laskun alussa ei tapahtunut mitään merkittävää. Kyseessä ovat sentään merkittävät teosofiset työntekijät; varsinkin Leadbeaterin selvänäköä arvostettiin aikanaan kovasti (PE:n mukaan hän oli astraalisissa asioissa tieteellisen tarkka). Lisäksi Steiner toteaa, että buddhalaisuuden selvänäkö ei tavoita Kristus-tapahtumaa. Tätä on itseni hieman vaikea hyväksyä, mutta toisaalta Kristus-tapahtumaa eivät tietääkseni mitkään buddhalaiset lähteet käsittele.

Johtopäätöksenä voisin tulkintanani todeta, että Kaitaharju liittyy harvojen hengentieteilijöiden joukkoon, jotka puhuvat Kristus-tapahtumasta suunnilleen yhtäpitävästi kokemukseen perustuen. Kaitaharjun kuvaus näyttäisi käsittelevän asioita, joista PE ja Steiner ovat yksimielisiä.

Edessämme ratkaisujen ajat

Edessämme ratkaisujen ajat -teos on vakava puheenvuoro Maan elinolosuhteiden säilymisestä. Kirjassa kuvataan maapallon yhteisiä ongelmia yliaistisesta näkökulmasta, jopa jossakin määrin pessimistisesti sävyttyneenä. Otan tässä joitakin poimintoja.

Ydinenergian ja -säteilyn vaarat elolliselle luonnolle ja ihmiselle tunnetaan fysiikassa ja biologiassa sangen hyvin. Kaitaharju kiinnittää huomiota sen kykyyn vaikuttaa hajottavasti myös eetteriruumiiseen eli elämänvoimien alueella. Tämä ehkä ei ole

teosofisesti ajatellen yllättävää, mutta hän toteaa lisäksi, että säteily vaurioittaa myös korkeampia olemuspuolia. Jo ydinenergian hallittu käyttö, uraanin louhiminen yms. sisältävät nämä vaarat.

Kaitaharju tuo esille lisää yksityiskohtia ihmisen henkisestä puolesta. Hän esittää ihmisen syntymän hengentieteelliseltä kannalta. Hän kuvaa, kuinka jokaisella ihmisellä on kuoleman jälkeisissä tiloissa oma lakipisteensä, mistä hän koodihiukkasena lähtee laskeutumaan uutta maanpäällistä elämää kohti. Ajatus on täysin sopusoinnussa teosofisen opetuksen kanssa. Asia ei ole teosofeille tai antroposofeille uusi, mutta se on mielestäni merkittävä, koska se käsittääkseni edustaa hänen omaa tutkimustulostaan.

Kaitaharju palaa hengentieteisiin: hän kertoo, että hengentieteiden luominen on aikanaan synnyttänyt myös siihen kuuluvan korkean värähtelytason energian, joka on jossain määrin tutkijan käytettävissä ja vaikuttaa myönteisesti, kun ajatusponnistelu ei ylitä tutkijassa itsessään olevaa sallittua ylintä rajaa. Muussa tapauksessa tämä korkea ajatusenergia voi tuhota tutkijassa rakkauden alueen ja ottaa hänet hallintaansa. Ajatus on pohtimisen arvoinen. Toisaalta tuntuu kummalliselta, että esimerkiksi ruusuristiläinen ajatusenergia voisi kuluttaa etsijässä rakkauden tason, koska juuri siitä ruusuristiläisessä totuudenetsimisessä on kysymys! Asian voi ymmärtää kenties niin, että kaikessa henkisessä inspiraatiossa on ylempi ja alempi puoli tai kiusaus, johon voi langeta.

Edelliseen varoitukseen liittyy Kaitaharjun huomautus pitkäaikaisesta tieteellisestä ponnistelusta: siinä tiedon synnyttämä terävä ja korkea värähtely voi kuluttaa rakkauden suojan pois. Tällöin tiedollinen ajattelu joutuu kosketukseen korkeamman ajattelun vastavoiman kanssa. Hänen mukaansa joukkotuhoaseiden kehittäjä saattaa ammentaa inspiraatiota kyseisestä lähteestä ja samalla aidosti uskoa olevansa ihmiskunnan hyvän tekijä.

Yhteytemme elämän energioihin

Tätä teosta vuodelta 1991 voisi pitää Edes-sämme ratkaisujen ajat -teoksen jatko-osana. Siinä Kaitaharju palaa aiempiin teemoihin syventäen niitä. Esimerkiksi kuoleman jälkeinen astraalielämä saa lisäselvitystä, josta näkyy tarkkaan lukiessa kokemusperäinen tieto. Kaitaharjun näkökulma on selkeästi hengentieteellinen ja mielestäni yhtäpitävä ruusuristiläisen tietämyksen kanssa, vaikka esitys ei olekaan niin perusteellinen kuin esimerkiksi PE:n Elämää kuoleman jälkeen -teoksessa.

Kaitaharju kertoo näkyvän ja näkymättömän maailman välisen suojaverhon ohenumisesta, jonka PE ennusti Ihmisyyden uskonto -esitelmäsarjassa. Tämä suojauksen oheneminen aiheuttaa epätasapainoa ja herkistymistä. Kaitaharju käyttää ilmaisua ”sekoilu”. Tähän liittyy myös astraalitasolla tapahtunut epäjärjestyksen kasvu, jonka syynä on ihmiskunnan eksyminen tasapainoisen kehityksen teiltä. Tällä Kaitaharju viittaa mm. tiedolliseen elämäнкäsitykseen, joka on tiukasti sitoutunut materialismiin.

Kaitaharju palaa myös meedioihin; suojauksen oheneminen on lisännyt mediumistisuutta. Kaitaharju on pannut merkille, että meedioita ja heidän ryhmiään vaivaa kriittisyyden puute, jonka seurauksena harhauttavat voimat pääsevät työntymään esille. Nämä esiintyvät imarteluna ja lopulta pelotteluna sekä kuvitelmana oman tehtävän ainutlaatuisuudesta ihmiskunnan historiassa. Kaitaharjun arvio tulee varsin lähelle teosofisia näkemyksiä meedioista; hän mainitsee Blavatskyn tapaan astraalikuoret harhauttamisen välineenä.

Kaitaharju toteaa, että korkeamman tason selvänäköisyys lienee hyvin harvinaista. Hänen mukaansa sen edellyttämä vuorovaikutus ohittaa kokonaan astraalitasot ja liittyy niihin ulottuvuuksiin, missä on myös Maa-planeettaa ja sen ihmiskuntaa koskeva ”tieto sinänsä”. Koska tällaisella näkemisel-

lä ei ole kosketuskohtia tavallisen selvänäön kanssa, tarvittaisiin sitä kuvaamaan jokin toinen ilmaisu. Tässä Kaitaharju kuvanee asiaa, jota teosofiassa nimitetään korkeammaksi akashaksi – erotukseksi astraalivalon akashasta. Arvelisin, että korkeamman akashan luotettava lukeminen edellyttää vihkimystä. Voisi myös päätellä, että Kaitaharju kykeni ainakin jossakin määrin tutkimaan asioita korkeammasta akashasta. En silti käy arvailemaan Kaitaharjun mahdollisia vihkimyksiä.

Parantajia Kaitaharju varoittaa ”minä parannan” -asenteesta. Henkisillä voimilla parantajan pitäisi kyetä ottamaan huomioon karman vaikutukset tai saada siihen edes jonkinlainen tuntuma parannettavan ihmisen kohdalla. Kaikkia ei voi parantaa, vaikka monia voidaankin auttaa. Hän antaa myös henkisen selityksen ns. parannuskokouksiin, joissa painetaan kämmen parannettavan otsalle. Tätä Kaitaharju pitää otsakeskukseen kautta tapahtuvaan väkivaltaisena psyykeen tunkeutumisena. Onnellisessa tapauksessa se saattaa laukaista psyykkisiä jännitystiloja, mutta yhtä hyvin tapahtumasta voi olla kovin onnettomia jälkiseurauksia. Pahimmassa tapauksessa otsakeskus jää avoimeksi, mikä altistaa ihmisen astraalitasoon energioiden arvaamattomille vaikutuksille.

Tässä on huomautettava, että vaikka Kaitaharju kirjoittaa monista ilmiöistä varsin kriittisesti, hän osaa muotoilla sanottavansa lempeästi. Lukijalle ei jää minkäänlaista hyökkäyksen tai itsetehostuksen vaikutelmaa.

Viimeiset kirjat

Kaitaharju julkaisi Me suomalaiset -kirjan vuonna 1992. Kirjassa esitetään Suomen suvun esihistoria, jota nykyinen tiede pitää satuiluna. Suurin osa kirjasta perustuu tieteen kannalta vanhentuneisiin lähteisiin, ei siis Kaitaharjun selvänäköisiin tutkimuksiin. Itseäni puhuttelee ainoastaan kirjan

viimeinen luku, jossa Kaitaharju puhuu Kalevalasta ja sen henkisestä merkityksestä. Siinä hän esittää, että menneisyydessä syntynyt suomalaisten kansallinen voima, tässä tulkinnassa Sampo, olisi edelleen oikein ymmärrettyä suomalaisten käytössä. Tähän ajatukseen ruusuristiläisen on helppo yhtyä.

Kaitaharjun viimeinen kirja ilmestyi 1997: Sivustakatsojana tässä ajassa, joka on koottu kirjoituksista vuosien varrelta. Vainkutelmani on kuitenkin se, että ehjimmät kirjoitukset oli jo julkaistu aiemmissa teoksissa. Toisaalta ei ole kohtuullista vaatia, että kukaan ihminen vielä yli 70 vuoden ikäisenä pystyisi ylittämään aikaisemmat saavutukset, jotka ovat todella mittavat!

Lopuksi

Kaitaharju ei missään teoksessaan esiintynyt henkisenä opettajana. Hän ei juuri antanut neuvoja esimerkiksi PE:n tai Steinerin tapaan tiestä, jota kulkemalla voisi päästä henkisesti eteenpäin. Se ei selvästikään ollut hänen tehtävänsä. Tällä en tietenkään tarkoita, etteivät Kaitaharjun kirjat sisältäisi runsaasti arvokasta tietoa henkisen tien kuljijalle. Olen kyllä kuullut, että Kaitaharju oli mukana piirissä, joka oli läheisemmässä

tekemisessä hänen kanssaan, mutta siinäkin ei ilmeisesti ollut kyseessä varsinaisesta opettaja-asemasta.

Edelliseen liittyen poikkeus vahvistaa säännön. Yksi neuvo tulee hänen tuotannostaan selvästi esille: henkinen etsijä ei saa laiminlyödä arkisia velvollisuuksiaan ja kuvitella, että vain ”henkisillä” asioilla on merkitystä. Tämä on henkisen pyrkimyksen ensimmäisiä ehtoja sekä PE:n että Steinerin mukaan.

Kerron lopuksi anekdootin, joka kuvannee Kaitaharjun persoonaa. Hyvä ystäväni osallistui 1990-luvulla erääseen seminaariin, jonka yhtenä puhujana Kaitaharjukin esiintyi. Tauolla tuli tilaisuus henkilökohtaiseen ajatusten vaihtoon. Ystäväni rohkaisi mielensä ja kysyi, oliko Kaitaharjulla kenties menossa viimeinen inkarnaatio Maan päällä. Vastaus oli huumorin sävyttämä: ”Ei toivoakaan”. Lienee kuitenkin perusteltua ajatella, että Kaitaharju oli todellinen suomalainen tietäjä, joka pyrki auttamaan kansaamme ja sitä kautta koko ihmiskuntaa. Toivotan hänelle valoisaa taivasmatkaa. Uskon, että hänellä se matka on varsin lyhyt.

Jos minun täytyy oppia tuntemaan Jumala noin ilman välitystä, niin minun itseni täytyy olla hän ja hänen täytyy olla minä.

Hyve ei ole tekemistä vaan olemista, teot eivät saa pyhittää meitä, vaan meidän pitää pyhittää teot.

Mestari Eckhart

Pohjan neito

Aija Tuukkala

Me suomalaiset vietämme Kalevalan ja suomalaisen kulttuurin päivää 28. helmikuuta. Tänä vuonna tulee kuluneeksi 172 vuotta siitä, kun Elias Lönnrot 28. helmikuuta 1835 päiväsi Vanhan Kalevalan esipuheen. Jo vuonna 1827 Lönnrot oli kirjoittanut latinankielisen väitöskirjansa suomalaisesta mytologiasta ja Väinämöisestä sekä neljä vuotta myöhemmin julkaissut vihkosina Kantele-nimisen kokoelman.

Noin kuuli saneltavaksi

Lönnrotin päämääränä oli koota yhtenäinen runoelma ja suuri eepos esikuvinaan Homerosen Ilias ja Odysseia sekä muinaisskandinavaa Edda. Joulukuussa 1833 Lönnrot kirjoitti: ”Talvella aion jälleen pistäytyä Arkangelin kuvernementtiin enkä ennen laata

miaan aineksia ja sepitti myös itse säkeitä. Vuonna 1849 Lönnrot laajensi lopulliseen muotoonsa Uuden Kalevalan, ja myös siinä hän ”loihe itse loitsijaksi” eli järjesti runot toistensa yhteyteen.

1800-luvun puolivälin eurooppalaisen romantiikan virtauksessa Väinämöisestä tuli suomalaiskansallisen uudestisyntymisen vertauskuva. Laulavaa ja kannelta soitettavaa Väinämöistä verrattiin kreikkalaisen mytologian Orfeukseen, joka Väinämöisen tavoin lumosi soitollaan kuulijansa. Kun tästä ajasta kuljetaan sata vuotta eteenpäin, 1900-luvun alkuun, elettiin Suomessa voimakasta kansallisromantiikan renessanssia – karelianismia – niin taiteen, tieteen kuin myös esoteerisen uskonnon piirissä. Vuonna 1920 Ruusu-Risti r.y. itsenäistyi Teosofisesta

Kolmen sankarinsa kautta Kalevala

kuvaa meille kolme sisäistä itekasvatustietä.

Väinämöinen edustaa meissä olevaa jumalallista viisautta

eli tahdon henkistä kehitystietä.

Ilmarinen edustaa meissä olevaa jumalallista tietoa

eli ajattelun sisäistä kehitystietä.

Lemminkäinen edustaa meissä olevaa jumalallista rakkautta

eli hartauden sisäistä itekasvatustietä.

keräämästä ennen kuin näistä runoista saa kokoelman, joka vastaa puolta Homerusta.” Näin syntyi ensimmäinen yhtenäinen runoelma Runokokous Väinämöisestä, jota myöhemmin on kutsuttu Alku-Kalevalaksi. Tämän jälkeen syntyi Vanha Kalevala, jossa Lönnrot yhdisteli eri runonlaulajilta saa-

Seurasta ja otti yhdeksi erikoistehtäväkseen Kalevalan. Ruusu-Ristin perustaja-johtaja Pekka Ervast julkaisi Kalevalan mysteeritietoa, esoteerista kosmologiaa, etiikkaa ja ihmisen kehitystä käsitteleviä tutkimuksiaan.

Kalevala inkarnoitui laulaen; se on alkusointuista laulettua runoutta, vanhempaa kuin lännestä tullut loppusointuinen riimit-

tely. Kalevala-mitta on erittäin kurinalainen. Kalevalan runojen jokaisessa säkeessä on kahdeksan tavua, ja kunkin tavuparin tavuista ensimmäinen on painollinen ja toinen painoton. Siitä syntyy nelipolvinen, maaginen ja mantrinen trokee-rytmi. Kalevala-kieli sisältää sekä myytti- että rituaalirunoja, se sisältää rukouksia, loitsuja, manauksia ja arpomisia, joiden avulla ja voimalla nouseaan haltioihin. Kalevala on eepistä vertauskuvallista runoutta ja se on runodraamaa. Kun tarkastelen Kalevalan vaikutusta itsessäni, on todettava että se on mysteerirunodraamaa, joka sisältää ylösnousemisvoimaa.

Ilmestyi ikirunoja

Kolmen sankarinsa kautta Kalevala kuvaa meille kolme sisäistä itsekasvatustietä. Väinämöinen edustaa meissä olevaa jumalallista viisautta eli tahdon henkistä kehitystietä. Ilmarinen edustaa meissä olevaa jumalallista tietoa eli ajattelun sisäistä kehitystietä. Lemminkäinen taas edustaa meissä olevaa jumalallista rakkautta eli hartauden sisäistä itsekasvatustietä. Kalevalassa taotaan erityisesti tiedon eli Ilmarisen kehitystietä, joka merkitsee sitä, että ajattelussamme organisoituu sisäinen mentaalinen käyttövälimeemme.

Kalevalan etiikka opettaa, että ihmisellä on myös kolme tajunnantilaa: päivätajunta, unitajunta ja sisä- eli salatajunta. Päivätajunta sisältää ajattelumme ja loogisen ymmärryksemme, jota voimme hallita keskittymisellä ja mietiskelyllä. Unitajunta sisältää mielikuvituksemme ja tunteemme, joita hallitsemaan asetamme keskittyneen päivätajunnan mietiskelyn tulokset. Salatajunta sisältää vaistomme, kykymme, tapamme ja itsekkaat karmalliset luonteenomaisuutemme.

Salakansan vanhaa väkeä

Maantieteellisesti Kalevala jakautuu kahteen osaan, Kalevaan ja Pohjolaan. Kalevalaisessa maantiedossa Pohjola sijaitsee raukoilla

rajoilla vaativakulkuisen matkan päässä. Se on Pimentola, joka sijaitsee meren takana, mutta sinne pääsee myös maata myöden. Juuri ennen Pohjolaa on Lemmenlahti sekä Simasalo, ja jossakin Pohjolan rajamailla virtaa Tuonelan joki. Pohjolassa ei paista aurinko eikä kumota kuu; siellä tuulee aina ja on aina kylmä. Pohjolaa ympäröi rautainen aita, joka yltyä maasta taivaaseen. Aidassa on iso portti, portin takana piha, pihalla iso tupa, tuvan vieressä aittoja sekä vihaiset vahetikoirat.

Pohjolassa on myös suo, kyinen pelto ja se kuuluisa kivimäki. Pohjolassa asuvat emäntä, isäntä, Pohjan poika sekä useita tyttöjä – joista kaunein on Pohjan neito. Lisäksi Pohjolassa asuu Salakansan vanhaa väkeä sekä suuri joukko piikoja ja orjia. Pohjolassa ei kuuna kullan valkeana kukaan vieraile, sillä yleensä siellä vieraat syödään tai vähintäänkin upotetaan mereen.

Pohjolan polariteettina eli tasapainon ylläpitäjänä on Kaleva, auvoinen Suvantola ja aurinkoinen kesämaa. Kalevassa asuu sulhas-kansa, siellä asuu tietäjä ja tietäjän oppipojat. Kalevan metsissä, järvissä, tuulissa ja tulissa asuvat haltijat ja haltijoiden oppipojat. Pohjolan ja Kalevan välillä on draamallinen jännite, joka sisältää eettisen johtoajatuksen ihmisen kehityksestä, se sisältää sielun kehityksen mysteerin. Tietäjän viisaudella Väinämöinen matkustaa ja liikkuu Kalevan, Pohjolan, Tuonelan ja Antero Vipusen eli akaashan (ihmiskunnan yhteisen tiedon) välillä ja tietäjän tavoin kuljettaa ja siirtää tietoa näiden välillä.

Sie vannoit ikivalasi

Kalevalaisessa mytologiassa Pohjola on Kalevan sankareiden retkien kohde. Siellä on jotakin tavoittelemisen arvoista, sillä siellä on Pohjan neito ja sittemmin siellä on myös Sampo. Vertauskuvallisesti Pohjola tarkoittaa aineellista tasoa, fyysistä kehoa ja fyysistä elämää. Kalevalassa korkein maaginen

tieto on kätkettyinä Pohjolaan eli fyysiseen kehoon. Näitä voimia vartioi maagisilla voimilla varustettu Pohjolan emäntä, Louhi.

Kalevalan mytologiassa kaikki Kalevan sankarit – Väinämöinen, Ilmarinen ja Lemminkäinen – tekevät myyttisiä matkoja Pohjolan ja Kalevan välillä, ja vain Pohjolasta he voivat matkata myös Tuonelaan. Kaikki Kalevan uroot tekevät myös kosintaretkiä Pohjolaan, sillä heistä jokainen tahtoo omakseen Pohjan neidon.

Kalevalassa vietetään Pohjan neidon ja seppo Ilmarisen häitä. Häät ovat vanha vertauskuva vihkimyksen mysteeristä. Myös uhri on vanha vihkimyksen vertauskuva. Juutalais-kristillisessä traditiossa isä uhraa

ylemmäksi manakseksi kutsutaan.

Tahdon kehitystien kulkijana Väinämöinen kuulee ensimmäisenä Pohjan neidon olemassaolosta. Hän kuulee sen äidiltään eli eläältä ja myös äitinsä johdattamana lähtee kosintamatkalle Pohjolaan. Tiedon kehitystien kulkijana Ilmarinen kuulee Pohjan neidosta suoraan tietäjä Väinämöiseltä ja lähtee kosintamatkalle sisarensa Annikin kehottamana. Lemminkäinen taas hartauden kehitystien kulkijana tietää sisäisesti ja intuitiivisesti Pohjan neidon olemassaolon sekä osoitteen, ja tapansa mukaan hän lähtee kosintamatkalle äitinsä eli elämän vastusteluista huolimatta.

Pohjan neito esitellään Kalevalassa en-

Kalevalaisessa salatieteessä Pohjola on vihkimyspaikka.

Siellä läpikäydään mysteerivihkimys eli yhdytään korkeampaan tajuntaan, korkeampaan minään, jonka vertauskuvana on Pohjan neito.

Korkeampi minä eli Pohjan neito on se jumalallisen itsemme osa, josta inkarnaatioiden koulussa tulemme vähitellen tietoiseksi.

Se on se osa meitä, joka johdattaa kohti ylösnousemusta ja kohti jumalallista tietoisuutta.”

poikansa. Kalevalais-mytologisessa traditiossa äiti uhraa tyttärensä. Kalevalassa Emo uhraa tyttärensä Ainin ja Pohjolan emäntä tyttärensä Pohjan neidon.

Eessä julkisen Jumalan

Kalevalaisessa salatieteessä Pohjola on vihkimyspaikka. Siellä läpikäydään mysteerivihkimys eli yhdytään korkeampaan tajuntaan, korkeampaan minään, jonka vertauskuvana on Pohjan neito. Korkeampi minä eli Pohjan neito on se jumalallisen itsemme osa, josta inkarnaatioiden koulussa tulemme vähitellen tietoiseksi. Se on se osa meitä, joka johdattaa kohti ylösnousemusta ja kohti jumalallista tietoisuutta. Se edustaa meissä olevaa jumalallista järkeä, jota teosofiassa

simmäistä kertaa, kun Väinämöinen palaa Aino-episodin jälkeen alla päin kotiinsa ja saa äitivainajaltaan neuvon lähteä Pohjolan tytärtä kosimaan. Äiti kertoo Pohjolassa olevan monia tyttäriä ja kehottaa poikaansa naimaan sen joka on ”paras Pohjan tyttäristä” (Kalevala 5:237).

Alla kasvon kaikkivallan

Ennen Pohjolaan lähtöään Väinämöinen on tietäjämahdillaan voittanut nuoren Joukahaisen eli ihmisen itsekkäät älynvoimat, joita teosofiassa alemmaksi manakseksi kutsutaan. Joukahais-voimat eli itsekkäät älynvoimat ovat teräviä, sillä Pohjolaan matkaava Väinämöinen suistuu mereen sillä siunaaman hetkellä, kun Joukahainen sinkoaa

häntä tulisella nuolellaan.

Itsekäs älymme saa meissä olevan Joukahaisen vajoamaan ylpeyden suohon, ja kuitenkin se myös saattaa meitä kehityksessämme eteenpäin, kuten Väinämöistä, joka Joukahaisen mereen suistamana jatkaa merta myöden matkaa kohti Pohjolaa. Meissä oleva Jumalan tahto on siis itsekästä ylpeyttä voimakkaampi. Meri on mytologinen vertauskuva unitajunnasta, joka on tietäjän reitti Pohjolaan. Koillisesta liitävä kotka poimii Väinämöisen merestä ja kiidättää perille Pohjolaan, jossa hänet tietäjän arvokkuuden mukaisesti otetaan ystävällisesti vastaan.

Itsekäs älymme saa meissä olevan Joukahaisen vajoamaan ylpeyden suohon, ja kuitenkin se myös saattaa meitä kehityksessämme eteenpäin, kuten Väinämöistä, joka Joukahaisen mereen suistamana jatkaa merta myöden matkaa kohti Pohjolaa. Meissä oleva Jumalan tahto on siis itsekästä ylpeyttä voimakkaampi.

Kirjokannen kalkuttelin

Pohjolan emäntä kertoo Väinämöiselle Pohjan neidosta ja lupaa tälle tyttärensä sekä kotimatkan Kalevaan, jos Väinämöinen takoo Sammon. Väinämöinen tietää, että hän ei itse kykene Sampoa takomaan ja lupaa taivon kaarta ennenkin takoneen Ilmarisen Pohjolaan Sammon taontaan. Pohjolan emäntä saattaa Väinämöisen matkaan ja varottaa vanhaa tietäjää kohottamasta päättään ylöspäin, sillä siitä seuraisi tuhoa. Väinämöinen kuulee Pohjan neidon ”sukkulan surinan ylähältä päänsä päältä” (Kalevala 8: 23–24). Hän katsahtaa ylös taivahalle ja näkee neidon valkehissa vaattehissa taivon kaarella. Pohjan neito on jumalaisen kaunis ja jumalaisen puhdas, hän on siellä missä taivas alkaa, sillä hän voi elää ainoastaan Kristuksen ilmapiirissä.

Huomionarvoista on, että vain Väinämöinen tietäjänä voi kosia Pohjan neitoa,

vaikka Sampoa ei ole vielä taottu. Ja juuri Väinämöinen tuo Kalevaan sen tiedon, että Pohjan neidon omaksi saaminen edellyttää Sammon takomista. Kannattaa myös tarkkailla, missä Sampo on silloin kun Ilmarinen ja Lemminkäinen kosivat Pohjan neitoa. Sampo on tietenkin samassa paikassa kuin neito – Pohjolassa. Myös Pohjolan häiden aikana Sampo on edelleen Pohjolassa.

Kalevalan mytologiassa Sampo taotaan ennen vihkimystä. Sampo taotaan pimeässä Pohjolassa, oman sisä- eli salatajunnan pimeissä uumenissa, se taotaan näkymättömässä maailmassa, joka on kätkeyty eetterikehoon lähelle fyysistä kehoa. Sampo mer-

kitsee eetteri- eli voimakkehossamme olevaa suljettua tietoa ja taitoa. Se merkitsee valtaa ylittää silta näkyvästä maailmasta näkymättömään maailmaan, se merkitsee siis yhteyttä näkymättömän maailman kanssa. Takomisen jälkeen Sampo salvataan Pohjolan kivimäkeen, eli esoteerinen tieto kätkeytään fyysiseen kehoomme, sen kaksoispuoleen eli eetterikehoon. Tehtävämme ihmisenä on tulla itsetietoiseksi eetterikehossamme ja astua alas fyysisen kehomme aineeseen laajentamaan tietojamme ja kehittämään taitojamme. Fyysis-eetterisen kehomme on sanottu olevan vanhin käyttövälineemme, jossa piilevät okkulttisimmat salaisuutemme.

Kullan ahjohon asetti

Pohjolan emäntä toivoo tyttärensä suostuvan Väinämöiselle, ja Väinämöinen kosii Pohjan neitoa suoraan. Saatuaan Sammon taotuksi

myös Ilmarinen ensimmäisellä kerralla kosii Pohjan neitoa suoraan, mutta tämä ei vielä neitopäivistään luovu, ja Ilmarinen lähtee pahoilla mielin Kalevaan. Ilmarinen edustaa siis mentaalisia kykyjämme, joita meidän tulee kehittää ennen kuin voimme astua salaiselle vihkimyksen tielle. Lemminkäinen ei voi kosia Pohjan neitoa suoraan vaan pyytää neitoa puolisoikseen Pohjolan emännältä.

Ennen kuin korkeampi minä eli Pohjan neito suostuu solmimaan ikuisen liiton alemman persoonallisuuden kanssa, tulee persoonallisuuden valmistamalla ja puhdistamalla itsensä osoittaa, että se tulee liittoa pyhänä pitämään. Kalevalassa puhdistuksen tiehen, ensimmäisiin kosintamatkoihin liittyvät ansiotyöt merkitsevät alemman minän eli persoonallisuuden puhdistamista itsekkyydestä. Ne merkitsevät vihkimykseen valmistautumista ja itsekkään persoonallisuutemme uhraamista.

Väinämöinen saa suoritettavakseen kolme ansiotyötä suoraan Pohjan neidolta, kun taas Ilmarinen ja Lemminkäinen saavat kolme ansiotyötänsä Pohjolan emännältä. Väinämöinen suorittaa ansiotyöt tietäjän viisaudella mutta epäonnistuu aluksi niistä viimeisessä. Ilmarinen kysyy ansiotöiden suorittamiseen tarvittavat neuvot ja ohjeet suoraan Pohjan neidolta ja suorittaa onnistuneesti ne kaikki. Mutta Lemminkäinen – kuten arvata saattaa – ei kysy ohjeita keneltäkään; hän suorittaa ansiotyöt Ukko ylijumalaa rukoillen sekä haltijoita ja luonnonhenkiä loitsien. Myös Lemminkäinen epäonnistuu viimeisessä ansiotyössään.

Ilmarinen hallitsee päivätajuiset ajatuksensa ja tunteensa ja voi siis nähdä Pohjan neidon. Hän saa kokea korkeamman minuutensa läsnäoloa, hänen sisätajunnastaan virtaa viisautta päivätajuntaan. Puhdistuksen tiellä opimme suorittamaan ansiotyömme eli opimme erottamiskykyisiksi fyysisten tapojemme, taipumustemme, tunteidemme ja ajatustemme suhteen. Opimme asettumaan

fyysisen minämme ulkopuolelle, opimme hallitsemaan ajatuksiamme ja hillitsemään tunteitamme. Mutta ennen kuin voimme vihkiytyä Pohjan neitoon, meidän pitää hallita myös fyysis-eetterinen kehomme, sillä juuri se on silta näkyvän ja näkymättömän välillä.

Taon ristin rinnoillesi

Pohjan neito on luvattu Ilmariselle joka lähtee kosintaretkelle vasta sitten kun saa tietää, että myös Väinämöinen on lähtenyt kosimaan Pohjan neitoa. Järki eli Ilmarinen seuraa siis tahtoa eli Väinämöistä. Ilmarisen kosintaretki alkaa sisar Annikin neuvomana; tämä on jumalaisen kaunis kuvaus siitä, miten paljon veljeä voi rakastaa. Annikki tapaa Väinämöisen ja tietäjän avulla ymmärtää, että hänen veljensä vihkimyksen aika on tullut.

Annikin voi ajatella edustavan tietäjäkoulukelas Ilmarisen eetterikehoa, jonka avulla Ilmarinen on yhteydessä tietäjä Väinämöiseen, siis itsessään olevaan jumalalliseen tahtoon. Eetterikeho on vastakkainen fyysiseen sukupuoleemme nähden ja sen tehtävä on kuljettaa meitä eteenpäin henkisellä tielämme. Huomionarvoista on, että Annikki kertoo veljelleen Väinämöisen tapaamisesta vasta sitten, kun Ilmarinen lupaa takoa sisarkolleen muun muassa sukkulan, siis saman työkalun, jota Pohjan neito käyttää kultaisen kudelmien valmistamiseen.

Ennen kosintamatkalle lähtöä Ilmarinen pyytää Annikkia lämmittämään saunan ja keittämään saippuaa. Ilmarinen astuu saunasta loistavan valkeana, hän pukeutuu häävaatteisiin sekä kultaiseen vyöhön ja lähtee maata myöden matkaan. Kolmantena päivänä Ilmarinen tavoittaa Väinämöisen ja ehdottaa veljellisesti, että he sallisivat Pohjan neidon itse päättää kumman puolisoiksi antautuu. Väinämöinen matkaa vettä pitkin, Ilmarinen maata myöden ja Väinämöinen saapuu ensiksi perille veneellään, jossa on

punaiset purjeet. Pohjolan emäntä vaatii tyttärtään menemään puoliseksi Väinämöiselle ja tällä teollaan rikkoo lupauksensa Ilmariselle. Mutta Pohjan neito on puhdas ja viaton, hän on lupaukselleen uskollinen ja vastoin äitinsä tahtoa sanoo menevänsä Ilmarisen puoliseksi.

Väinämöinen astuu Pohjolan tupaan ja kohtaa Pohjan neidon. Ensi töikseen hän kosii suoraan Pohjan neitoa. Neito varmistaa, että Väinämöinen on onnistunut myös viimeisessä ansiotyössään, mutta kieltäytyy Väinämöisen kosinnasta. Heti Väinämöisen jälkeen Ilmarinen astuu Pohjolan tupaan ja tapaa siellä Pohjolan emännän, joka antaa Ilmariselle kolme ansiotyötä suoritettavaksi.

Itse siiville yleni

Ilmarinen onnistuu puhdistuksen tien ansiotöissään. Hän voittaa vanhan karmansa uusilla hyvillä teoillaan ja hänet vihitään pyhään liittoon Pohjan neidon, salatajuisen korkeamman minuutensa kanssa. Kalevalan salatieteessä tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että vihkimyksen jälkeen olisimme päivätietoisesti fyysisellä tasolla koko ajan yhtä korkeamman tietoisuutemme kanssa tai että tietäisimme kaikki sen ominaisuudet ja kyvyt. Väinämöinen on Pohjolassa Ilmarisen ansiotöiden aikana, sillä jumalallinen tahto on aina läsnä puhdistuksen tiellä valmistauduttaessa vihkimykseen. Vasta Pohjan neidon ja Ilmarisen kihlautumisen jälkeen Väinämöinen matkaa takaisin Kalevaan. Luonnollisesti Väinämöinen kutsutaan juhlavieraaksi myös Pohjolan häihin.

Vihkimystä edeltää siis kihlaus. Kihlausruno (19. runo) on juhlallinen kuvaus siitä, kuinka jumalallinen järki eli koillisesta liitävä kotka ottaa mukaansa Pohjolan kauneimman neidon – siis tuo sama myyttinen kotka, joka saattoi Väinämöisen ensimmäistä kertaa Pohjolaan.

Sata syltä sarvet pitkät

Pohjan neidon ja Ilmarisen kihlauksen jälkeen aletaan valmistella vihkimysjuhlaa. Pohjolan häitä varten taltutetaan ja teuras-tetaan iso härkä. Iso härkä on mytologinen vertauskuva jumalallisesta luovasta voimasta, joka on fyysisessä kehossa kahlittuna sukupuolivoimaksi ja joka uhrataan vihkimyksessä jumalalliseen käyttötarkoitukseensa. Se voidaan uhrata vain Pohjolassa eli fyysisellä tasolla ja fyysisen elämämme aikana. Se voidaan uhrata vasta sitten, kun Sampo on taottu, kun ansiotyöt eli puhdistuksen tie on suoritettu ja Pohjan neito kihlattu. Härkä on niin iso, että se ylittää yli koko Suomen, mutta se on tuotava Pohjolaan eli fyysiselle tasolle. Vallaton härkä saadaan talutetuksi Pohjolaan tarttumalla sitä kiinni suoraan sarvista sadan miehen voimalla.

Pohjolassa etsitään ison härän kaatajaa ensin pitkin Turjan maita ja Tuonelaa, mutta kaataja nouseekin merestä, ”Mies musta merestä nousi, uros umpilainehista, aivan selvältä selältä” (Kalevala 20:89–92). Hän on musta mies, jolla on kädessään kultainen veitsi. Sitten Kalevalassa esiintyy toisintona merestä nouseva Pätösen poika, joka niin ikään kultainen veitsi kädessään taltuttaa taivaallisen tulen. Härkä teurastetaan juhla-ateriaksi Pohjolan häihin ja siitä saadaan ”verta seitsemän venettä” (20:115). Sukupuolivoimaan sidottu itsekkyyden veri on siis vuodatettava ennen vihkimystä.

Härän teurastamisen jälkeen Kalevalassa seuraa oluen valmistuksen mysteerin paljastaminen. Kun luova voima on saatu organisoitua jumalalliseen käyttötarkoitukseensa, se nousee päähän, kuten pitääkin. On aika humaltua hengen voimalla, ja Kalevalassa Pohjolan häitä kutsutaankin myös jumalisten juomingeiksi. Pohjolan emäntä saa Kalevasta oluen valmistuksen alkemistisen kaavan ja valmistaa hääoluen sen mukaisesti. Olut ei kuitenkaan synny ilman tulta, hengen paloa ja sakeaa savua. Savun näkee myös

Lemminkäisen äiti ja kertoo siitä pojalleen. Lemminkäinen arvaa Pohjolassa valmisteltavan häitä ja lähtee äidin vastusteluista huolimatta kutsumattomana Pohjolan häihin aikomuksenaan kosia Pohjan neitoa.

Sokeat venehin soua

Kalevalan mytologiassa Pohjolan häihin kutsutaan koko Pohjolan ja koko Kalevan kansa lukuun ottamatta siis Lemminkäistä. Mutta senhän jo tiedämme, että Lemminkäinen tulee aina kutsumattakin, hän kun kulkee hengen palavan tulen johdattamana. Häät on tarkoitettu ”rahvahan ravitsemiksi” (Kalevala 20:15) ja niihin kutsutaan siis koko rahvas, myös kaikki rekirujot ja rammat. Kalevalan salatieteessä tämä merkitsee sitä, että vihkimyksessä silmämme aukeavat ja näemme paljaana todellisen olemuksemme, näemme myös oman itsekkyytemme ja pahuutemme, sillä näemme jumalalliseen ymmärrykseen vihityn rehellisen Ilmarisen silmin.

Meille paljastuu fyysisen elämämme tar koitus, mikään meissä oleva paha ja itsekäs ei suin surminkaan voi pysyä salassa sisälämme. Kaiken kehittymättömän on tultava päivätietoisuuteemme. Kaiken on tultava fyysisen tason päivänvaloon siitä syystä, että me sen voittaisimme. Kaikki meissä oleva puutteellisuus pukeutuu ymmärryksen valaisemiin häävaatteisiin, jotta kykenisimme näkemään sen rehellisesti ja ymmärtämään sen opettaman läksyn.

Oli suuri sulhaiskansa

Kun Ilmarinen astuu vihittäväksi Pohjolan suureen tupaan, hän tervehtii ensin juhlallisesti Jumalaa. Maagisten voimien vartijana Pohjolan emäntä ottaa Ilmarisen vastaan ja haluaa nähdä hänen silmänsä. Pohjolan emännän käskystä tuli tuodaan tuohuksella Ilmarisen luokse. Loistava tuli valottaa Ilmarisen silmät, kirkastaa hänen kasvonsa, ja Pohjolan emäntä on varmistunut Ilmarisen

olevan valmis asettavaksi kunniapaikalle. Pohjan neitoa valmistellaan hartaasti, hänet itketetään, lohdutetaan, hunnutetaan ja opastetaan matkaan. Myös Ilmariselle annetaan ohjeet morsiamen hyvästä kohtelusta.

Kaikkia Pohjolan häiden vihkimiseen liittyviä seremonioita johtaa Pohjolan emäntä. Varsinaista vihkiseremoniaa Kalevala ei kuitenkaan paljasta, ainoastaan sen, että Ilmarinen valaistetaan ja Pohjan neito asetetaan Ilmarisen rekeen eli Ilmarisen fyysiseen käyttövälineeseen. Kautta koko Kalevalan uroot ovat houkutelleet neitoja rekiinsä ja neidot ovat hangoitelleet rekeen astumista. Kun Pohjan neito on hyvästellyt kultaisen kotinsa, koppaa Ilmarinen hänet kuin itsestään selvästi rekeensä ja he matkaavat kotiin Kalevaan, jossa heidät otetaan juhlallisesti vastaan. Lokka, Ilmarisen äiti ylistää poikaansa vallan voittaneena kuninkaana. Liitto alemman ja korkeamman minän välillä solmitaan Pohjolassa eli sisätajunnassa, jonka jälkeen yhteinen koti on Ilmarisen koti Kalevassa eli Ilmarisen päivätaajunta.

Kalevalan mytologiseen Pohjan neidon draaman toteutumiseen tarvitaan kuitenkin myös neljäs sankari. Siihen tarvitaan Kullervo. Sillä juuri Kullervon tehtävänä on surmata Pohjan neito. Esoteerisesti tarkastellen tämä merkitsee sitä, että ensimmäisen vihkimyksen tulos voi hävitä; se otetaan pois tietoisuudesta. Saamme kohdata maailman surun ja kärsimyksen. Kalevalaan tulee hiljaisuus, ei kuulu pajasta kalke – kuuluu vain Ilmarisen itkua: Pohjan neito on kuollut! Ja kuitenkin myös tämä kuuluu jumalalliseen suunnitelmaan ja merkitsee etenemistä henkisellä tiellämme. Pohjan neito kuolee, sillä vihkimyksen jälkeen meissä oleva korkeampi minä sulautuu monadiin, se palaa jumalalliseen ykseyteen.

Miekka mietti miehen kielen

Saamme taas uudestaan kaivata, uudestaan etsiä ja uudestaan löytää, kuten Ilmarinen,

joka takoo kultaisen neidon. Kultainen puoliso on muistissa oleva kuva entisestä liitosta, saavutetusta vihkimyksestä ja täydellisyydestä. Kultainen kuva ei kuitenkaan tyydytä Ilmarista, hän ei saa siihen henkeä. Ilmarinen tarjoaa Väinämöiselle kultaista luomustaan, vaan eihän tietäjä sitä huoli. Sillä jos ihminen luo itsekkäästi itsestään pyhimyksen, ei hänessä oleva jumalallinen tahto ota sitä vastaan. Ei meissä oleva Jumala sitä tahdo.

Ilmarinen itse sisäisestä tiedostaan käsin ymmärtää lähteä uudelleen Pohjolaan kosimaan Pohjolan toista tytärtä. Hän herättää itsessään olevia sisäisiä, okkulttisia voimia. Imartelematon Ilmarinen pyytää Pohjolan nuorempaa tytärtä puolisoikseen, ryöstää tämän vastoin tahtoa ja lopulta kyllästyy neitoon tämän pettäessä hänet. Tässä yhteydessä Ilmarinen herättää sisäiset voimansa pakolla, hän myös väkivalloin ryöstää Pohjolan nuoremman tyttären ja tietenkin tulee

po on se syy miksi Pohjolan emäntä uhraa kauneimman tyttärensä. Kun on kysymys Sammosta, on kysymys vapaudesta, on kysymys jumalallisesta rakkaudesta. Eikä tämä ole enää mikään fyysiseen sukupuoleen sidottu asia, sillä kun Sampo on taottu, on taottu eetterinen käyttövälineemme, jossa ylösnousemus fyysisestä kehosta ja fyysisestä sukupuolesta tapahtuu. Pohjolan retkien päämäärä ei siis olekaan nuo kuuluisat häät, vaan Sammon ryöstö.

Saivat Sammon purtehensa

Kalevalan salatieteessä Pohjolassa myös noudetaan ylös fyysisestä kehosta itsetietoiseen jumalalliseen tajuntaan. Sampo on vertauskuvallinen vapahtajamme, se on puhdistunut ja itsetietoiseksi käyttövälineeksi organisoitunut eetterikehomme eli ylösnousemuskehomme. Pohjolan kivimäestä ylösnostettuun Sampoon laskeutuu Kristus meissä. Eetteri-

Pohjolan häiden eli vihkimyksen jälkeen alkaa siis varsinainen tiedon tie, palaamme Pohjolaan ja taistelemme Sammon takaisin.

Todelliset yliaistiset kyvyt ovat fyysis-eetterisessä kehossamme ja voivat organisoitua puhtaiksi vasta sitten, kun olemme vapauttaneet fyysisen kehomme aineen orjuudesta, kun jumalallinen valta hallitsee meitä. Vain jumalallinen rakkaus voi vapauttaa Sammon.

petetyksi. Tässä kohdassa Kalevalaa Ilmarinen ainoan kerran turvautuu loitsimiseen ja manaa pikkusiskon lokiksi luodolle. Samoin totuudenetsijä etsii monin tavoin, mutta huomaa heti, että psyykkiset voimat voivat olla väkivaltaisia ja voivat johtaa harhaan. On opittava erottamaan toisistaan maagisen musta ja maagisen valkoinen.

Emme jää edes korkeamman minämme pauloihin, vaan kehityksemme kulkee eteenpäin. Kalevalaisittain ajatellen on siis mytologinen mahdollisuus, että mies jäisi naisen pauloihin. Alusta alkaen Sampo ja Pohjan neito ovat kytketyt yhteen. Sam-

kehossa herää tajuntakeskuksia, jotka ovat yhteydessä päivätajuisten aivojemme kanssa ja joihin tulee uusia kykyjä eetterikehomme avulla – kykyjä, joiden avulla tulemme itsetietoiseksi näkymättömässä maailmassa. Sampo vapautuu toimintaan kuitenkin vasta Pohjolan häiden jälkeen, vasta sitten kun olemme saavuttaneet yhteyden alemman ja ylemmän minämme välillä.

Pohjolan häiden eli vihkimyksen jälkeen alkaa siis varsinainen tiedon tie, palaamme Pohjolaan ja taistelemme Sammon takaisin. Todelliset yliaistiset kyvyt ovat fyysis-eetterisessä kehossamme ja voivat organisoitua

puhtaiksi vasta sitten, kun olemme vapauttaneet fyysisen kehomme aineen orjuudesta, kun jumalallinen valta hallitsee meitä. Vain jumalallinen rakkaus voi vapauttaa Sammon.

Ilmarinen on vihitty myös Sampoon, sillä vain Sammon takoja voi saada omakseen Pohjan neidon. Saavuttaakseen uudelleen fyysisen kehon aineeseen kätketyn tiedon ja vallan, eli saavuttaakseen Sammon, on kuitenkin täytettävä tiukemmat vaatimukset kuin Pohjan neidon kosinnassa. Pelkkä tieto ei riitä, tarvitaan myös tunne ja tahto. Tarvitaan siis jumalallinen tieto eli Ilmarinen, mutta tarvitaan myös selkeä piirustus ja suunnitelma suoritettavasta työstä eli tarvitaan Väinämöisen jumalallinen tahto. Eivätkä edes veljekset Väinämöinen ja Ilmarinen yhdessä riitä, vaan tarvitaan myös sydämen sivistyksen omaksunut Lemminkäinen. Ja juuri Lemminkäisen tehtävä on

irrottaa Sampo Pohjolan kivimäestä. Ja miläpä muulla Lemminkäinen Sammon irrottaa kuin kyntämällä sen juuret irti Pohjolan isolla härällä eli Pohjolan häissä jumalalliseen käyttötarkoitukseen valjastetun rakkauden voiman avulla.

Yksin päivät valkeavat

Vihkimystie Kalevalassa kulkee siis näin: Ensin mennään Kalevaan – ja opitaan pysymään siellä yhtä hereillä kuin Getsemanessa. Sitten mennään Pohjolaan, suoritaan ansiotyöt, vietetään häät ja mennään Kivimäelle asti, jossa nostetaan ylös Sampo. Sillä Pohjola on kuin Golgata; myös siellä tapahtuu uhri ja ylösnousemus. Sillä ei Hän uhrannut ainoastaan Poikaansa vaan myös Tyttärensä, niin täydellisesti, että kukaan ei edes tiennyt tämän olemassaolosta.

Elämä ei ole pelkkää juhlaa,
se on myös ruusuilla tanssimista.
(tuntematon)

Kiitän sydämellisesti

Ruusu-Ristin Johtajaa ja Hallitusta,
Mikaelin ja Ilmarisen Veljiä
sekä kaikkia Veljiä, jotka muistivat minua
täyttäessäni 60 vuotta.

Seija Koskinen

Neljä uuden ajan mystikkoa, osa 1

Sauli Siekkinen

Keski-Euroopassa 1500-luvulla alkanut uskonpuhdistus siirsi hengellisen elämän luostareista koteihin. Uskonpuhdistus käynnistyi Lutherin perustellusta kritiikistä anekauppaa vastaan, mutta pian kritiikin aalto laajeni aneista ja armo-opista myös muihin havaittuihin katolisen kirkon epäkohtiin, joista osa oli opillisia ja osa liittyi hurskauselämän käytäntöihin. Uskonpuhdistuksen myötä syntyneet kirkot, kuten luterilainen, reformoitu (eli kalvinistinen) ja anglikaaninen kirkko, luopuivat monista katolisen kirkon käytännöistä kuten luostarilaitoksesta ja pappien naimattomuuslupauksesta. Hengellinen elämä siirtyi yhteisöistä yksityiselämään. Raamattu ja jumalanpalvelustekstejä käännettiin kansan kielelle, mikä rohkaisi hengellisen kirjallisuuden omakohtaista opiskelua. Vaikka nämä uudistukset herättivät alkuun voimakkaita, jopa väkivaltaisia reaktioita puolesta ja vastaan ja johtivat lopulta sotiin 1500- ja 1600-luvuilla, ne toimivat kuitenkin yhtenä sysäyksenä siinä ketjussa, joka myöhemmin johti valistuksen syntyyn Euroopassa. Valistuksen ihminen nosti tieteen ja humanismin sille paikalle, josta ennen olivat aiemmin nauttineet kirkko ja hengelliset auktoriteetit. Usko ihmeisiin ja pyhäinjäännöksiin korvaantui luottamuksella ihmisjärkeen ja pyrkimyksellä yhteiskunnalliseen oikeudenmukaisuuteen. Tämä merkitsi hengellisen elämän lopullista siirtymistä yhteiskunnallisesta instituutiosta jokaisen yksilön henkilökohtaiseksi asiaksi. Huolimatta tästä kehityksestä Euroopassa ja sen ulkopuolella esiintyi yhä ihmisiä, joiden hengelliset näyt ja kokemukset olivat yhtä voimakkaita kuin keskiajan Hildegard Bingeniläisellä tai Fransiskus Assisilaisella. Aion itse tässä artikkelisarjassa käsitellä neljää uuden ajan kristillistä mystikkoa: Jakob Böhmeä (1575–1624), Angelus Silesiusta (1624–1677), Emanuel Swedenborgia (1688–1772) ja Sadhu Sundar Singhiä (1889–1929?).

1. Jacob Böhme (1575–1624)

Jacob Böhme syntyi luterilaiseen perheeseen Saksan maaseudulle vuonna 1575 ja työskenteli myöhemmin suutarina synnyinpaikkansa lähellä Görlitzin kaupungissa. Hän koki useita mystisiä näkyjä jo nuoruusiässä; tärkeimmän näistä hän sai vuonna 1600 ihaillessaan auringonsäteen leikkiä tinalautasen pinnalla. Myöhemmin hän kuvasi, miten tuo näky paljasti hänelle maailmankaikkeuden sisäisen rakenteen, Jumalan ja ihmisen suhteen sekä hyvän ja pahan käsitteet. Vasta toisen vastaavan näyn jälkeen vuonna 1610

hän alkoi kirjoittaa pääteostaan Auroraa, joka tunnetaan myös nimellä ”Die Morgenröte im Aufgang”. Böhmen ystävät levittivät Auroran käsikirjoitusta, kunnes yksi kopio päätyi Görlitzin johtavan papin Gregorius Richterin käsiin. Richter takavarikoi harhappisena pitämänsä kirjoitukset ja uhkasi Böhmeä karkotuksella, ellei tämä lopettaisi kirjoittamista. Böhme suostuikin pysymään hiljaisena joitakin vuosia, mutta uusi näky vuonna 1619 innosti hänet jälleen kirjoittamaan. Böhme kirjoitti elämänsä aikana 65 teosta, joista tärkeimpinä pidetään kahden pääteosta De Signatura Rerum (1621) ja Mysterium Magnum (1623). Alkuun hänen

Jacob Böhme (1575–1624)

teoksensa levisivät käsinkirjoitettuina kopioidina, mutta vuonna 1623 julkaistiin ensimmäinen painettu teos *Weg zu Christo* ("Tie Kristukseen"). Teoksen ilmestyminen oli liikaa kirkollisille piireille, ja Böhme karkotettiin Görlitzistä. Hän siirtyi Dresdeniin ja palasi entiseen kotikaupunkiinsa vasta hetkeä ennen kuolemaansa vuonna 1624. Böhmen teokset levisivät Saksassa, Englannissa ja jopa Ruotsiin ja Suomeen asti. Englannissa erityisesti kveekareiden keskuudessa oli hänen kannattajiaan. Hänen suomalaisiksi kannattajikseen luetaan Lars Ulstadius, Peter Schaefer, Jakob Ericksson, Erik Ericksson, Jaakko Kärämäki ja Jaakko Wallenberg.

Böhmen kosmologiassa on vaikutteita uusplatonismista ja alkemisteilta kuten Pa-

racelsukselta. Böhmen käsitteen mukaan Jumala on täydellinen, kaikkivoipa, kaikkietoinen ja täydellisen hyvä. Jumala loi maailman ja ihmisen puhtaasta tahdostaan omaksi kunniakseen ja koko luomakunnan hyväksi. Kaikki olennot, jopa kaikkein alhaisimmat, jakavat saman elämän ja kuuluvat jumalyhteyteen. Böhmellemä paratiisi oli symboli alkuperäisestä yhteydestä Jumalaan, johon kaikkien olentojen tulee myös palata. Rakkauten avulla ihmisluo kokee yhteyden alkulähteeseensä. Böhme käytti mielellään vertausta tuhlaajapojasta, joka palaa kotiin mutta joutuu työhön viinitarhasa.

Vastoin luterilaista teologiaa Böhme näki syntyinlankeamuksen välttämättömänä maailmankaikkeuden kehitykselle. Ihmisen kuten

kaikkien yksilöllisten olentojen tuli erota Jumalasta, löytää oma tahtonsa ja kapinoida. Näin saatuaan ymmärryksen hyvästä ja pahasta ihmiskunta johtaa luomistyön seuraavalle asteelle tasapainotilaan, joka on ylevämpi kuin paratiisin alkuperäinen viattomuus. Luomakunta erillään Jumalasta mutta kuitenkin edelleen yhtä hänen kanssaan antaa Luojalleen mahdollisuuden saavuttaa uudenlaisen tietoisuuden itsestään. Siksi Böhme näki vapaan tahdon suurimpana lahjana, jonka ihminen on saanut Jumalalta. Se antaa ihmiselle mahdollisuuden etsiä armoa vapaana valintana mutta pysyen samalla yksilönä. Böhmen mukaan Kristuksen lihaksituleminen ei ollut sovitusuhri ih-

misten syntien vuoksi vaan osoitus Jumalan rakkaudesta ja hänen halustaan kantaa kärsimys osana luomistyötä. Kristus on myös esimerkki mahdollisuudesta saavuttaa uusi tasapainotila.

Böhmen mukaan Jumala loi maailman-kaikkeuden Sanansa avulla. Seitsemän tekijää tulee esiin luomistyössä, ja ne ovat myös ominaisia kaikille eläville olennoille: 1. ankaruus, Jumalan käsitys itsestään, 2. kiintymys; nämä kaksi synnyttävät 3. jumalanelon, 4. tuli, joka mahdollistaa aistivan ja älyllisen elämän, 5. rakkaus-valo, joka yhdistää neljä ensimmäistä tekijää, 6. puheen jumalallinen voima ja 7. puhe itsessään. Jumalan lailla ihminen on olemukseltaan tulta ja valoa, makrokosmoksen mikrokosmos. Koska Jumala on luonut maailman Sanansa kautta, myös ihmisen sanoilla on voima. Siksi Böhmen mukaan ihmisen pi-

täisi valita sanansa tarkkaan. Kuvittelukyvyyn avulla tietoisuus määrittelee itsensä. Se synnyttää ihmisessä vaikutteita. Kun kuvittelu-kyky loppuu, magia alkaa. Magia ulottuu kuvittelukykyä kauemmaksi aina Suureen Mysteeriin (Mysterium Magnum). Böhmen mukaan magia itsessään on ”parhainta teologiaa. Siihen perustuu ja sen kautta löydetään usko.” (Six Mystical Points 5:23). Magia luo ikuisesti asioita itsestään, jotain ei mistään, ja se toimii riippumatta ihmisen tahdosta. ”Tahto ei ole mitään, eikä mikään voi antaa sille jotakin. Tahdolla ei ole paikkaa missä se voisi löytää itsensä tai levätä.” (Mysterium Pansophicum). Ihmisen tehtävä on siten sammuttaa tahtonsa, halunsa ja kykynsä luoda jotain Luojan suuren suunnitelman ulkopuolella ja kun tämä on tehty, syntyy Sana, ja avioliitto Jumalallisen Viisauden (Teosophia) kanssa tapahtuu.

Perhe

Mietin nyt, missä olen teidät tavannut,
miksi olette minulle rakkaat.
Mikä on yhteytemme
nyt ja aina.

Näen teissä yhteisen kaipuun
lempeyteen ja rakkauteen.
Näin minulle kuiskaa
ääni hiljaisuudesta.

Haluan jakaa elämäni kanssanne
huolehtia teistä, helliä.
Herättää mieleenne turvallisuuden
ja luoda iloa.

Tiedän meillä olevan omat polkumme,
mutta toivon saavani alati taivaltaa kanssanne.
Tunnen yhteisen kasvumme
ja rakkauden voiman.

Epäily

Ystäväni katsoi syvälle silmiin.
Hänen kertoi kauniita asioita,
niitä joita tahdoin kuulla.
Tutkin häntä, uskoen vilpittömyyteen,
mutta näin mielistelyn häivän.
Nyt minä ilossani epäilen.

Hänen silmistään loisti ilo ja nauru.
Hänen viono hymynsä vahvisti loistetta,
jonka tahdon toisessa nähdä.
Iloitsin ja nauroin hänen kerallaan
havaiten hymyn takaa oman pelkoni.
Mutta oliko ilo kuitenkaan aito?

Kesä

Kaipaam kiihkeästi kesää.
Odotan sen tuomaa valoa,
kaikkea hyväilevää lämpöä
ja mielen lepoa.

Tunnen jo maan voiman.
Katson varpaiden jälkiä savessa,
multaa kynsieni alla
ja maaäidin rikkautta.

Näen loiston kedon kukkasissa.
Toivon saman kauneuden säilyvän,
omissa töissäni ja teossani
ja hiljaisissa ajatuksissani.

Kaipaam kiihkeästi kesää.
Ymmärrän sen olevan kaikkialla,
säteilevän iloa jokaiselle
sekä aina sydämessäni.

Outo ihminen istui lähelleni.
Hänen vieressään oli tyyntä ja rauhaa.
Se tunkeutui joka soluun ja mieleen.
Hiljaisuus kietoi meidät vaippaansa
ja tunsin viisauden sanovan minulle:
Älä epäile rakkautta.

Matkasauva

Katso poikani,
tuolla kaukana häämöttää vuori.
Jokainen, joka sille kiipeää
kadottaa sielunsa synkkyyden,
kirkastaa mielen.

Matkan sinne
sinun on kuljettava yksin.
Se tie, jonka valitset,
on vain itsestäsi kiinni.
Lähde siis heti.

Matkaevääksi sinulle
annan neuvon kulkea suoraan selin,
tämä kuvatkoon omaa käytöstäsi.
Kulje nöyränä, vapaasta tahdostasi,
ja muista että kaikki olemme veljiä.

Kylvä matkallasi sopusointua
missä ikinä kuljet.
Olet syntynyt palvelemaan ja oppimaan.
Anna vuoren ohjata kulkusi,
sieltä on kaikki hyvyys kotoisin.

Valoa yössä

Istun pimeässä huoneessa
katsellen ikkunasta etsien valoa.
Ulkona on pilkkosen pimeää
ilon pilkahdustakaan ei näy.

Istun omassa sielussani
katsellen elettyä elämääni.
Löydän vain sysisyysajan ajatuksen,
joka haihduttaa toivon kipinän.

Istun utuisessa hengessäni
katsellen korkeisiin taivaisiin.
Välillämme on usvaa ja sumua,
jotka hajottavat lähetetyt valonsäteet.

Istun avaruuden yksinäisyydessä
etsien mielessäni toista.
Ympärilläni on äärettömyys
ja ajatus yhteydestä Sinuun.

Istun pimeässä huoneessa
katsellen ikkunasta, janoten hyvää.
Näen valoa yössä
ja aistin hyvän kosketuksen - ja toisen.

Matti Koskinen

Totuudenetsijä

Rauno Rinkinen

Mikä tai kuka on totuudenetsijä? Ja mitä totuutta etsitään? Eräänlaisena totuudenetsijänä voidaan pitää tiedemiestä, joka tieteellisin tutkimusmenetelmin pyrkii löytämään esim. jonkin sairauden syyn ja siihen parannuskeinon. Hänen täytyy pysyä faktoissa, tosiasioissa; nämä saadaan selville toistuvissa kokeissa, joissa saadaan samankaltainen tulos, ja sitten tehdään johtopäätöksiä. Jos tutkija käyttää mielikuvitustaan ja lisäälee tai muuttelee tutkimuksen tulosta omien intressiensä mukaan, ei tulosta voi pitää pätevänä. Jos tällaista ilmenee, kuten erään syöpätutkimuksen kohdalla hiljakkoin, syntyy aikamoinen kohu; tutkijat menettävät uskottavuutensa ja rahoittajat vetävät rahansa pois. Näin tällainen tutkimus loppuu, siinä ei enää pyrittykään totuuteen.

Ns. rajatiedon kohdalla saattaa joskus käydä päinvastoin, koska mitä mielikuvituksellisimmat ja hurjimmat tarinat myyvät yleensä parhaiten. Silloin kun puhutaan henkisistä asioista, hengentieteestä, salatieteestä, okkultismista, kuulee joskus sanottavan: mistä me voimme tietää? Näin varsinkin silloin, kun joku esittää jonkin uuden erikoisen näkemyksen ikään kuin totuutena. Itse olen ajatellut ja usein vastannut, että kyllä me voimme tietää. Itse asiassa koko teosofisen liikkeen perusajatuksia on että, ihminen voi päästä totuuden tietoon. (Teosofinen seura perustettiin H. P. Blavatskyn johdolla v. 1875: Ruusu-Risti on erkautunut siitä omaksi seurakseen vuonna 1920, marraskuun 14. päivänä klo 13.50). Ruusu-Risti ilmoittaa jo ohjelmassaan olevansa totuudenetsijäin järjestö. Myös tämän Ruusu-Ristilehden kannessa lukee, että se on totuudenetsijöiden lehti. Totuuden etsiminen on mielekästä ainoastaan, jos me uskomme ja olemme vakuuttuneita, että voimme päästä siitä tietoon.

H. P. Blavatskyn samoin kuin Pekka Ervastin mukaan meidän totuudenetsintämme tulee olla niin sanotusti tieteellistä. H.P.B kirjoitti aikanaan, ettei kukaan viisauden mestari esitä totuutena mitään, mitä ei olisi tarkoin tutkittu ja mitä ei ole useampi mestari oikeaksi todennut. Eli jos joku mestari tai muu tietäjä esittää näkemyksen, joka poikkeaa muiden esityksistä, ei sitä tule välttämättä pitää totuutena vain sen nojalla, että joku viisas niin sanoo. Itse asiassa jo Buddha varoitti pitämästä jotain asiaa totena vain sen nojalla että hän itse tai joku muu niin sanoo. Hän vetosi meidän järkeemme, jonka täytyy myös ymmärtää ja hyväksyä se.

Totuudenetsijäin järjestö

Mistä me sitten voimme tietää ja löytää tietoa? Henkistä tietoa, elämän tarkoitusta ja perinnäisiä totuuksia on etsitty, voisi sanoa, kautta koko ihmiskunnan historian. On ollut niitä, jotka sanovat löytäneensä totuuden. Heidän esittämiään tuloksia, ja myös ohjeita kuinka ne saavutetaan, on olemassa runsaasti nykyiselle totuudenetsijälle.

Ruusu-Ristin ohjelmapykälät selventävät asiaa ja tuovat esille totuudenetsijäin järjestön hengen ja tarkoituksen.

Ne kuuluvat seuraavasti:

1. Ruusu-Risti on totuudenetsijäin järjestö, jonka jäsenet tunnustaen kaikkien ihmisten veljeyden katsomatta rotuun, ihonväriin, kansallisuuteen, uskontunnustukseen, yhteiskunnalliseen asemaan, sukupuoleen tai muihin ulkonaisiin rajoituksiin, osoittavat toisilleen mitä suurinta suvaitsevaisuutta ja ymmärrystä sekä pitävät totuutta korkeampana kaikkia uskontoja.

Totuus on korkein uskonto, teroitti Blavatsky. Tämän P.E. halusi ilmaista myös muodossa ”totuudellisuus on korkein hyve”.

2. Ruusu-Risti on vapaan ajattelun pyhäkkö, jonka jäsenet etsivät totuuden ydintä, salaista jumalviisautta, mikä piilee kaikkien aikojen uskonnoissa, mytologioissa sekä filosofisissa ja tieteellisissä järjestelmissä.

Tästä ohjelmapykälästä ilmenee, mistä totuutta kannattaa etsiä. Suurten uskontojen perustajat ovat olleet niitä viisaita, jotka siitä ovat puhuneet, ja sen vuoksi kehoitetaan tutkimaan heidän alkuperäisiä opetuksiaan. Niistä huomaamme saman totuuden ytimen, vaikka se onkin kiedottu omaan erikoislaatuunsa.

Mikä on sitten vapaan ajattelun pyhäkkö? Joku voi ehkä ajatella, että se on jonkinlainen vapaa-ajattelijoiden yhteinen kokous-tila, jossa voidaan vapaasti viisastella niitä näitä, kukin omia aatoksiaan. Vapaa-ajatteli-joista on myös totuttu ajattelemaan, että he ovat vapautuneet kirkon ahtaasta jumalkäsityksestä, ollen myös usein ateisteja. Näinkin ajateltuna se sisältää jonkinlaista totuuden etsintää, ainakin sen alkuvaiheessa. Mutta syvällisemmin vapaan ajattelun pyhäkkö on jonkinlainen sieluntila tai sielullinen asenne. Sillä mikä sitoo ajatteluamme ja estää sen vapauden? – Usein omat intressimme, sama ansa joka vie pohjan tieteelliseltäkin tutkimukselta. Meidän ajatuksiamme kahlitsevat omat persoonalliset tunteemme, käsityksemme, ennakkoluulomme ja lapsesta asti opitut väärät uskomukset. Niistä kaikesta tulee meidän itsemme puhdistaa. Tämän voi myös sanoa ”Hiljaisuuden äänen” sanoilla, että vapaan ajattelun pyhäkkö on ”niitä varten, jotka eivät tunne alempien Iddhien vaaroja.” Iddhi on palin kieltä ja sama kuin sanskritin kielen sana siddhi. Se tarkoittaa ihmisen psyykkisiä kykyjä, yliaistillisia voimia. Niitä on kahta laatua, alemmat karkeat psyykkiset ja älylliset voimat, sekä ne jotka vaativat henkisten voimien korkeinta harjoitusta. Shiimad Bhaagavatissa Krishna sanoo: ”Joka harrastaa Joogan noudattamista ja joka on

alistanut aistimensa ja keskittänyt mielensä minuun (Krishnaan), sellaista Joogia ovat kaikki Siddhit valmiit palvelemaan.” Tämä viittaa siihen, että totuudenetsijä alkaa kuul- la sisässään mestarin äänen, joka voi kuulua jo ennen kuin hän on varsinaisesti mestarin opetuslapsi. Tämä on viisautta, joka tulee ihmisen sieluun korkeammista henkimaailmoista, korkeamman minän kautta, se on ns. valistunut omatunto. Tämä vie tuon vapaan ajattelun pyhäkkö -käsitteen jo melko pitkälle, vaikka sekin vielä on vakavan totuudenetsijän alkuvaiheita.

3. Ruusu-Risti on renkaana ihmisten näkymättömässä veljeskunnassa ja sen jäsenet etsivät ikuisen elämään vievää tietä, joka kasvattaa ja kehittää ihmisessä veljeyden henkeä.

Tämä näkymätön veljeskunta on se, johon kuuluvat mm. suurten uskontojen perustajat – Krishna, Buddha, Jeesus ym. Ruusu-Ristin oleminen siinä renkaana heijastuu ainakin siten, että Ruusu-Ristissä opetetaan ja pyritään noudattamaan noiden suurten opetuksia. Totuuden etsiminen on myös sen ikuisen elämään vievän tien etsimistä, joka kasvattaa meissä veljeyden henkeä, joka on Rakkaus tai Jumala, kuten siitä myös sanotaan.

Miten tullaan totuudenetsijäksi?

Ennen kuin kukaan liittyy mihinkään henkiseen järjestöön, on hänen täytynyt läpikäydä asioita mielessään. Ruusu-Ristin tai jonkin muun henkisen seurauksen merkitys totuudenetsijälle itselleen sekä muille avautuu vähitellen. Nykyajan maailmassa on runsaasti erilaisia yhteisöjä, joissa yksi maallinen elämä vierähtää. (Ruusu-Risti kuitenkin lukeutuu siihen henkiseen traditioon, jonka parissa menee useampikin elämä.)

Joissain buddhalaisissa maissa on tapana, että jokainen nuori mies viettää jonkin aikaa elämästään luostarissa. Osasta voi myös tulla totuudenetsijöitä, ja he jäävät silloin sin-

ne. Näin esimerkiksi Intiassa on vetäydytty maailmasta askeettien pariin tai luostariin; siellä on pitkä historia ja traditio henkisestä elämästä erilaisine joogakouluineen.

Totuuden etsimisen voi katsoa alkavaksi epäilystä. Pekka Ervast: ”Tie uskoon käy epäilyksen kautta. Sillä mitä epäily on? Rehellinen epäileminen on etsimistä, totuuden etsimistä. Se on sielun vapauttamista ja pelastamista ajatuskuvista, jotka sitä kahlehtivat. Se on mielen puhdistamista epäjumalan palveluksesta. Ja mitä usko on? Se on totuuden löytämistä, jumalan vastaanottamista ihmisen sieluun, eikä jumala tietenkään voi ilmoittaa itseään tajunnalle, joka on täynnä vääriä kuvia hänestä.”

Epäily on monessa suhteessa tarpeellista. Ei kaikkea mitä lukee ja kuulee kannata uskoa. Sanotaan myös, että mestari ei suutu vaikka häntä epäileekin. Jos ihminen jollain yliaistillisella tavalla näkee tai kuulee jonkun mestarina esiintyvän, on parempi ensin epäillä, että onko todella kyseessä mestari. Sillä jos hän ei ole, hän suuttuu ja siten paljastaa itsensä. Jeesuskaan ei ajanut pois Tuomasta, joka epäili Jeesusta tämän ylösnousemisen jälkeen, vaan kehotti Tuomasta tunnustelemaan kätensä haavoja. Silloin tietysti, kun saa tällaisen konkreettisen todistuksen, niin kannattaa jo uskoa.

Totuudenetsijän tie kulkee kuitenkin epäilyn kautta. Sillä jos uskoo kaiken, mitä kerrotaan ja koulussa on opetetettu, ei herää kysymään. Jos kirkon oppeja rupeaa tarkemmin tutkimaan ja kriittisesti tarkastelemaan, niin onhan niihin mahdollon uskoa.

Tietysti jokainen saa uskoa omalla tavallaan, mutta itse menetin täydellisesti ns. lapsuuden uskon nuorena ja olin ateisti jonkun aikaa. Koin sen hyvin vapauttavana ja riemullisena, olin vapaa tekemään ja ajattelemaan mitä halusin ja olin itse vastuussa teoistani. Se oli kuin suuri herämys.

Samalla tavalla kuin tuo lapsuuden Jumala ja usko kaatui, samalla tavalla kaikki

muutkin ns. epäjumalan kuvat kaadetaan jalustoiltaan – kuvat, jotka olemme itse rakentaneet.

Pekka Ervast: ”Meitä opetetaan ihailemaan jumalaa kaikkiviisaana, kaikkivaltiaana luojana ja mielikuvituksissamme muodostamme hänestä mitä mahdollottomimman ja ristiriitaisimman kuvan, luomme hänestä epäjumalan, ja teemme siten sen synnin, josta Mooses meitä varoitti. Sanomme uskomme tuohon mielikuvaamme ja rakastavamme jumalaa. Mutta kuinka sellainen on mahdollista? Selvää on, että kun silmämme aukenevat näkemään kuvamme ristiriidat, uskomme haihtuu ja kuviteltu rakkautemme muuttuu välinpitämättömyydeksi, halveksunnaksi tai vihaksi. Sillä kuviteltu oli sekä rakkautemme että uskomme. Todellinen rakkaus syntyy vasta sitten, kun opimme järkevästi ajattelemaan jumalaa, ja todellisen rakkauden ohella todellinen usko. Usko ja rakkaus ovatkin yhtä. Sillä rakkaus ei ole pelkkää tunnetta enemmän kuin uskokaan. Molempien salaisuus piilee syvemmällä.”

Tässä tulee totuudenetsijän tiellä uusi mielenkiintoinen kohta. Se, mistä Ervast puhuu uskon heräämiseenä, uskon ja rakkauden salaisuutena, avautuu älylle vasta myöhemmin. Ihmisen täytyy elää läpi ne kokemukset. Aivan kuten Hiljaisuuden äänessä sanotaan: ”Et voi kulkea Polulla, ennen kuin itse olet tullut tuoksi Poluksi”

Polku mainitaan kaikissa mystisissä teoksissa. Krishna sanoo Danjaneshvarissa: ”Tämän polun nähtyään... joko sitten kulkija lähtee idän kukkaa tai lännen huoneita kohti, niin liikkumaton, oi jousenpitäjä on kulku tällä tiellä. Tällä tiellä, mihin paikkaan hän tahtoo mennä, tulee hänen oma itsensä siksi paikaksi.”

Usko

Mitä oikeastaan on usko? Sitä voidaan pitää puhtaasti älyllisenä toimintana siinä mielessä, että uskotaan tiettyihin tosiasioihin.

Uskomme esim. että maa kiertää aurinkoa, vaikkei se maasta katsottuna siltä näyttäisikään. Uskomme eri maiden olemassa-oloon, vaikkemme olisi niissä käyneetkään. Uskonnollista uskoa sekoitetaan myös tällaiseen totena pitämiseen, kuten esimerkiksi kristillisen kirkon opinkappaleiden todeksi tunnustamiseen. Uskonnollinen usko ei ole pelkästään älyn toimintaa, vaan siinä on muutakin.

Pekka Ervast: ”Kokemus näyttää, että on olemassa usko, joka täyttää ihmisen sielun ja mielen, valloittaa hänen tunnemaailmansa ja kirkastaa hänen järkensä. Kaikki kertomukset uskonnollisista herämyksistä viittaavat siihen, että usko on paljon, paljon enemmän kuin älyllinen hyväksyminen, että se on sisäinen voima ja näkemys, joka herää ihmisessä, puhdistaa – ainakin hetkeksi – hänen olemuksensa pahasta ja antaa hänen elämälleen uuden siveellisesti korostetun sisällön. Usko on mahtavimpia psykologisia voimia, ja kokemus todistaa, että se herää itsestään. Ihminen ei voi sitä pakottaa. Korkeintaan ihminen voi jouduttaa se tuloa. Ja eräissä merkityksessä ihminen aina aiheuttaa sen syntymisen, sillä usko ei herää ihmisessä, ellei hän ole jumalaa eli totuutta etsinyt, ellei hän Jaakobin lailla ole paininut jumalan kanssa, kunnes jumala on hänet siunannut. Mutta ellei ’jumala ihmistä siunaa’, ei usko hänessä herää.”

Tällaisista uskonnollisista kokemuksista on nykyään mahdollista lukea eri kertomuksia; esim. William James on koonnut näitä kirjaansa Uskonnollinen kokemus. Ruusu-Ristin edesmennyt johtaja Uno Pore on myös käsitellyt syvällisesti aihetta kirjassaan Kaikkiihteys.

Ihmisessä on erään jaotuksen mukaan tieto, tunto ja tahto. Ristiriita vallitsee silloin, kun tahtoa ohjaa joko tunne tai järki; toinen sanoo toista ja toinen taas toista. Monesti on vielä niin, että puhutaan tunneihmisistä ja niistä jotka luottavat järkeen. Välillä pide-

tään tosia parempina ja välillä toisia, riippuen missä kulloinkin ollaan.

Todellisuudessa ne ovat kuitenkin molemmat meidän ominaisuuksiamme, ja sanotaan että usko ihmisessä herää, kun on saavutettu sopusointu tunteen ja järjen välillä. Silloin tahto vaikuttaa kuin korkeampana voimana – sanotaankin, että usko on tahdon heräämistä.

Heprealaiskirje määrittelee uskon syvällisesti, ja se voidaan kiteyttää lauseeseen ”usko on toivottujen asioiden aineellinen perusta”. Se on ehto, jota ilman toivomus ei toteudu. Tämähän pätee meidän maallistenkin asioidemme suhteen. Mutta henkisessä mielessä se tarkoittaa sitä, että näkymättömässä maailmassa on ensin tehtävä työ, jolloin se vasta voi toteutua aineen maailmassa. Heprealaiskirjeessä sanotaan myös, että usko on näkymättömien tekojen todiste. Se on siis todisteena siitä että näkymättömiä tekoja on tehty.

Se, joka on jotain henkistä elämää elänyt, jonkin henkisen kokemuksen tehnyt, ei voi hengen todellisuutta enää epäillä, ja hän tunnistaa sen myös muissa. Hän saa jonkinlaisen varmuuden, perustan mistä käsin arvioida maailmaa ja siitä esitettyjä käsityksiä. Monet uuteen tietoisuuteen heränneet ovat vakuuttaneet päässeensä suurempaan tietoon tuossa kokemuksessaan kuin koko siihenastisen elämänsä tutkimuksissa. Totuudenetsijälle selviää myös, että elämä on tarkoin järjestetty koulu, jonka opinto-ohjelma on laaja ja ulottuu korkeisiin hengen maailmoihin.

Tie

Teosofiassa puhutaan puhdistuksen tiestä ja vihkimyksen tiestä. Kun totuudenetsijä on ikään kuin nähnyt ”valon”, henkisen elämän suuntaviivat, alkaa pitkälinen itsekasvatus-työ. Hiljaisuuden ääni kertoo:

”Kolme salia, oi väsynyt pyhiinvaeltaja, johtaa vaivojen päähän. Kolme salia,

oi Maaran voittaja, vie sinut kolmen tilan kautta neljänteen ja sieltä seitsemään maailmaan, ikuisen levon maailmoihin.

Jos tahdot oppia niiden nimet, niin kuuntele ja muista.

Ensimmäisen salin nimi on Tietämättömyys – Avidjaa. Se on Sali, jossa näit valon, jossa elät, jossa kuolet.

Toisen salin nimi on Oppimisen Sali. Sielusi siinä löytää elämän kukkia, mutta jokaisen kukan alla kiemuroivan käärmeen.

Kolmannen salin nimi on Viisaus, jonka tuolla puolen aukeaa Ansaharan rannaton ulappa, kaikkitiedon ehtymätön lähde.”

Näin Hiljaisuuden ääni kuvaa tuota tietä, ja se kuvaa sen hyvin korkealle. Mutta kuten siinäkin sanotaan, näemme sen valon tässä ”Tietämättömyyden salissa” – eli tässä fyysisessä elämässä. Kun olemme ikään kuin sen ihanteen nähneet, saaneet vision päämäärästämme henkisenä kokemuksena, alkaa pitkä taival puhdistuksen tiellä. Sitä on myös nimitetty salaiseksi tieksi. Siinä meidän täytyy todella tulla poluksi, muokata alempi puolemmme kelpolliseksi vastaanottamaan korkeampaa elämää ja tietoa. Sillä todellista henkistä tietoa saamme vasta niin sanotulla tiedon tiellä.

*Vesa Raappana
Tiellä*

Taidenäyttelymme satoa

Muistatteko pienet peikkotaulut?

”Olisi mukavaa, jos työni herättäisivät katsojissa iloa ja haaveita, koska arkea on joka puolella liiaksi asti”, sanoo näyttelymme esittelylehtisessä Vesa Raappana – kuinka ollakaan, graafikko hänkin. Näkemämme Vesan työt ovat lähinnä tarinoiden kuvitusta. Niissä on satua ja seikkailun tuntua; mielellään niitä näkisi lasten kirjojen kuvituksena tai jopa piirrettynä filminä.

Erityisesti Vesa rakastaa peikkojen piirtämistä. Sillä hän viestittää myös suhdettaan luontoon, kuinka siinä kaikki on elävää, sel-laistakin jota vain muutamat huomaavat ja tunnistavat.

Oululainen nuori mies kertoo lapsuuden kodissaan vallinneesta laajakatseisuudesta ja suvaitsevuudesta. Viitisentoista vuotta sitten alkoivat joogakirjallisuus ja henkisen elämän ilmiöt kiinnostaa. Omaan järjestöömme hän löysi tutustuessaan kahteen Tapioon: Tammeen ja Joensuuhun.

Ne, joilla on mahdollisuus selata internetiä, löytävät muutamia Vesan töitä www.vraappana.com otsikon alta. Katselkaa ja antakaa mielikuvituksenne nostaa mielenne hetkeksi arjen yläpuolelle.

Sivuillaan hän toteaa: Joku viisas on sanonut: ”Elämä on sitä mikä kulkee ohitse sinun murehtiessasi tulevia.”

Aiheellinen varoitus näin syksyn kynnyksellä.

Kiitokset Vesalle juttutuokiosta, innoitusta uusiin avauksiin!

Marja Liisa Halmetoja

*Vesa Raappana
Silta*

*Vesa Raappana
Huilisti*

Peer Gynt - itseään etsivä ihminen

Leena Sippola

”Ihmisen ainoa onni ja autuus on siinä, että hän osaa olla oma itsensä. Koko tuo vaikea kysymys ihmissielun pelastuksesta, josta kaikki uskonnot puhuvat, sisältyy tähän kysymykseen ihmisen itsenäisyydestä. Sillä ihmisen pelastus ja hänen ikuinen autuutensa ei voi olla muussa kuin siinä, että hän on oma itsensä.” – Pekka Ervast

Kysymys ihmisen itsenäisyydestä on kysymys siitä, mitä on olla oma itsensä. Se – samoin kuin kysymys onnesta ja pelastuksesta – lienee niitä elämän keskeisiä kysymyksiä, joita on paljon pohdittu. Niistä on väitelty ja niistä on tehty dogmeja. Filosofit ja kirjailijat ovat yrittäneet ratkoa itsenäisyyden ongelmaa. Pelastus on ollut keskeisin opinkappale eri uskonnoissa, enkä erehtyne väittäessäni, että jokainen ihminen etsii onneaan.

Yleensä ihminen on hyvin selvillä siitä, mitä hänen onneensa kuuluu; rikkautta, kunniaa, arvostettu yhteiskunnallinen asema, terveyttä, rakkautta – ja kaiken kukkuraksi vielä ikuinen autuus kuoleman jälkeen. Mutta kun kysytään, mitä on todellinen itsenäisyys, mitä on olla oma itsensä, ei vastaus enää olekaan niin varma. Monet arvelevat sen tarkoittavan yksinkertaisesti sitä, että ihminen on vapaa toimimaan oman tahtonsa ja ymmärryksensä mukaan, tosin yhteiskunnan asettamien normien rajoissa.

”Ihmisen tulee uskaltaa olla oma itsensä” on ajan muotisanonta. Itsellä tarkoitetaan ylipäätään sielua eli persoonallista minää kaikkine eri olemuspuolineen.

Onko persoonallinen minä ihmisen todellinen itse, saatamme kysyä. Sen tahtoako – haluja ja toiveitako – meidän tulisi toteuttaa?

Kaikki eivät voi yhtyä tähän päätelmään. Jotkut ihmiset eivät saa rauhaa ennen kuin ovat löytäneet sisintään tyydyttävän vastauksen. Heitä sanotaan totuudenetsijöiksi, ovatpa he minkä elämänalan toimijoita ja tutkijoita tahansa. Historia ja eritoten kirjallisuus kertoo heistä, monin esimerkein.

Runoilijan todellisuus – vertauskuvin

Useimmille lienee tuttu Henrik Ibsenin ne-rokas näytelmä Peer Gynt, jonka nimihenkilö on tällainen totuudenetsijä. Näytelmän on tehnyt tunnetuksi myös norjalaisen Edvard Griegin (1843–1907) siihen vuonna 1874 säveltämä iki-ihana musiikki.

Norjalainen Henrik Ibsen (1828 - 1901) kuuluu maailmankirjallisuuden suurimpiin näytelmäkirjailijoihin. Hän kirjoitti etenkin yhteiskunnallisia näytelmiä, joille on ominaista psykologinen ihmiskuvaus ja symbolismi. Hänen parhaina töinään pidetään Peer Gyntiä (1867), Nukkekotia (1879) ja Kummittelijoita (1881). Ibseniä arvostetaan erityisesti realistisen näytelmän luojana.

Suurella runoilijalla, kuten Ibsenillä, on taito pukea syvin viisautensa ja elämäkokemuksensa vertauskuvien muotoon. Niiden takana ja sisällä on elävä todellisuus, jonka itseään etsivä ihminen voi löytää ja kokea.

Kun vertauskuvat avautuvat, osoittautuu Peer Gynt elämää syvästi kokevaksi ja oivaltavaksi totuudenetsijäksi. Tämä näkökulma joihinkin Peer Gyntin elämän kirjaviin vaiheisiin saattaisi kenties olla avuksi nykypäivänkin ihmiselle hänen yrittäessään ratkoa ”omana itsenä” olemisen ongelmaa.

Nuorukainen Peer Gynt elää norjalaisessa maalaiskylässä yhdessä äitinsä Åsen kanssa. Kyläläiset pitävät Peeriä pahanpäiväisenä

Henrik Ibsen (1828 - 1901)

kerskailijana, tyhjäntoimittajana ja naisten-
naurattajana, mutta Peerillä itsellään on luja
luottamus itseensä, ehtymätön mielikuvitus
ja suuria unelmia.

Ensimmäinen merkittävä kokemus Peerin
etsijän tiellä tapahtuu metsässä, missä
Peer kohtaa Vihreäpukuisen, peikkokuningas
Dovren ukon tyttären, ja rakastuu tähän
tietyin seurauksin. Kohtaamisesta alkaa Peer
Gyntin elämässä arvaamaton tapahtumasarja,
joka horjuttaa hänen itsetuntoaan ja saattaa
hänet ankaralle koetukselle. Peer ja Vihreäpukuinen
toteavat, että heillä on pal-

jon yhteistä: he näkevät asiat samalla tavalla:
- Musta on valkoista, avua vika. Suuri on
pieniä ja puhdasta liki. Yhdessä he päättävät
ratsastaa Rondeen, peikkojen valtakuntaan,
hääheponaan jättiläiskokoinen porsas.

Voimme vain todeta, kuinka Vihreäpukuisen
edustama astraalinen maailma houkuttaa,
kiehtoo ja lopulta lumoa ajattelemattoman,
uhkarohkean etsijän. Kukapa itsensä etsijä ei
olisi sitä kokenut!

Nähdäkseen, onko Peer sopiva puoliso
hänen tyttärelleen ja prinssiksi hänen
valtakuntaansa, panee peikkokuningas,
Dovren ukko Peerin kokeelle.

Ensin hän koettelee Peerin älyä ja kysyy:

- Mikä peikon ja miehen on ero, sano mulle!

- Minust' eroa ei siinä

mitään näy, vastaa Peer huolettomasti.

Silloin Dovren ukko sanoo:

- Nyt kuule, kuink' on se miss' ihmisen
lies tuol' ulkona alla on kuultavan kuvun –
sana käy: Ole kaikess' oma itses' mies! Mutt'
täällä suojassa peikkojen suvun, se on: Ole
itse oma kaikkes', peikko!

- Itse kaikkes' – sana vahva, mi säilänä
jakaa – se kirjoita kilpees'! määrää Dovren
ukko.

- Ei, mutta min tähden? kysyy Peer.

- Sinun täytyy - tai herraksi täällä olet
heikko!

- No menköön, ei väliä minusta nähden.

Peikkojen maailmassa vallitsee peikon laki: "itse kaikkes" – ole itsellesi kaikki kaikessa. Elä sen mukaan, muuten jäät alakynteen, olet "herraksi" heikko! Mutta huomataks: peikkokuningas kyllä tietää, mikä on ihmisen laki, mikä on miehen mitta: ole kaikessa oma itsesi.

Peer joutuu myös nauttimaan peikkojen ruokaa ja juomaa, tosin vastentahtoisesti.

- Lehmält' on leipä, sima sonnilta saatu, kuvailee Dovren ukko. - Älä kysy hapan onko vai makea laatu; pääasia vain, ota onkees' ja huomaa, se on kotipanoista juomaa.

Peer myöntyy myös ottamaan peikkojen parhaan kunniamerkin, hännän, tulenkeltaisella silkkinauhaksella sulhaselle somistettuna.

Viimeisenä kokeena Dovren ukko aikoo vielä operoida Peerin silmät.

- Vasemman silmäs' terää minä pikkuisen piirrän, se seikat korjaa, näet kiero, mutt' kaikki on suurta ja sorjaa. Koko ruudun mä pois otan oikeasta. - Olet päissäs! Puhut hulluja! huutaa Peer kauhistuneena. Mutta peikkokuningas osaa selittää ja suostutella. - Ajan mittaan, aatteles vaan, mikä joukko voi välttyä harmia, kiusaa kipeää.

Muista, että näkö on juuri se ura, joka tihkuu itkun karvasta lipeää. - Se on totta, tuumii Peer. - Ja postilla sanoo tälleen: puhkaise silmäs', jos pahennusta siit' on. Varmuuden vuoksi hän vielä kysyy: - Kuule, milloin saa se jälleen tämän ihmisenäön?

- Se ei koskaan palaa, kuuluu tyly vastaus.

Silloin Peer ei tahdo enää alistua. Hän nousee vastarintaan ja ilmoittaa haluavansa purkaa liiton Vihreäpukuisten kanssa ja läheteä Rondesta.

Huolimatta himoistaan ja haluistaan ei itsensä etsijä tahdo kokonaan ja lopullisesti luopua "ihmisnäöstään", kalleimmasta omi-

naisuudestaan. Vaikka hän väliaikaisesti antaisikin "leikata silmänsä" välttyäkseen näkemästä elämän moraalista totuutta, ei hän silti tahdo järkeään menettää. Mutta kun on antautunut nautinnon pauloihin ja maistelut hekuman maljasta, ei niitä noin vain käy jättäminen, eivät ne hevillä päästä irti.

- Ei, seis! - huutaa peikkokuningas. - Sun helppo on tänne tulos! Mutt' Dovren ukon veräjä ei vieri ulos! Ja (viitaten tyttärensä) hänet täytyy sun naida. Et kieltää taida, sua häneen halu ja himo veti.

- Ei muuta? Kuka hitto nyt moisesta heti? ihmettelee Peer.

- Ihminen ihmisen lainen on aina. Henkeä kaikki ne huulilla hokee, mutt' ei merkitse muu kuin mitä kourilla kokee. Vai sinust' ei siis halu mitään paina?

- Tämän vuoden iällä, Peer tulet isäksi! lisää vielä Vihreäpukuinen.

- Ovi auki! Pois! huutaa Peer. Alkaa ankara kamppailu, peikot hyökkäävät huutaen ja kiljuen pakoon yrittävän Peerin kimppuun, repivät ja rusikoivat hänet henkijieveriin. Peer on jo menehtymäisillään. Viimeisillä voimillaan hän huutaa emoa avukseen:

- Auta, emo kuolemasta!

Silloin alkaa kuulua kirkonkellojen soittoa. Peikot pakenevat huutaen ja ulvoen. Koko peikkojen luola romahtaa.

Peer Gyntin kokemus peikkojen luolassa kertoo, että totuudenetsijä ei vielä ole itsenäinen, kun intohimot häntä heittelevät. Ajatuksista ja tunteista on tehtävä tiliä, samoin kuin teoistakin. Eikä tilinteossa pelasta taistelu peikkojen kanssa, vaan sisäinen työ, mietiskely ja rukous: Auta emo kuolemasta!

Itsenäiseksi ja itsetietoiseksi kasvaminen on pitkän ja ankan työn ja tuskan takana. Niin käy Peer Gyntinkin kulku kaukana "vierailta mailta", läpi monien koettelemusten, voittojen ja tappioiden.

Ennen kotiinpaluuta

Ennen paluutaan kotimaahan Peer Gynt

joutuu – muun muassa – Egyptissä hullu-
jenhuoneeseen.

Itseään etsivä ihminen ajautuu monesti
kestokykynsä ääriajoille, sellaiseen väsy-
myksen ja tylsyyden tilaan, missä aatteet
ja ihanteet ovat hämärtyneet, eikä väliä ole
muusta kuin jokapäiväisestä leivästä ja tyh-
jistä huvituksista.

Hullujenhuoneen johtaja Begrifenfeldt
aikoo tehdä Peer Gyntistä hullujen keisarin.

Mutta Peer estelee:

- Se kunnia olis' yli kaiken määrän.

- Mies, jolle on sfinksin viisaus tuttu? Joka
on oma itsensä? ihmettelee johtaja.

- Sepä se juttu, vastaa Peer. - Oma itse
mä kyll' olen kaikilla erin. Vaan täällä, jos
en erehdy, oltava ois', miten sanoisin, omaa
itseä vailla.

- Vailla? Nyt vallan uralt' eksytte pois!
vastaa johtaja. - Kukin täällä on oma itse
ihan riivatus lailla, oma itse eik' ikinä ku-
kaan muu: Ei toisten tuskille kyynele vuoda,
ei toisten aatteille aatosta suoda, oma itse
on kaikki, mitä mieli ties', oma itse ihan
hyppyrin viime laitaan. Niin muodoin, jos
pannaan ken keisarin paitaan, on selvää ett'
olette oikea mies.

Eikö elämä tässä aurinkokuntamme ”ku-
ritushuoneessa, hullujenhuoneessa” ole juuri
edellä kuvatus kaltaista? Voimme ymmärtää
kuvauksen sekä symbolisena että realistise-
na kuvana elämästä. Käsitystä omana itsenä
olemisesta leimaa todellisuudessa peikkojen
moraali – tai moraalittomuus: ole itse oma
kaikk'es', juuri sama käsitys, mikä on hullu-
jenhuoneen asukeilla. Ihmiset, jotka luulevat
olevansa itsenäisiä, ovatkin todellisuudessa -
Peerin sanoin – ”omaa itseä vailla”!

Ihmistä, joka korottaa ”keisariksi” sen,
jolla on oman itsekkyyden eli peikon nä-
kemys asioista, voi todella verrata hullujen-
huoneen asukkiin. ”Keisari” voi olla ahne
materialismi tai tuomitseva ja ahdasmielinen
uskonnollisuus, häikäilemätön politiikka tai
huippuunsa viety egoismi. Tulos osoittaa,

että keisarin valinta on ollut väärä!

Keisarina tulisi olla totuus, sillä itsenäi-
seksi ja tietoiseksi omasta todellisesta itsee-
stä kasvattaa ainoastaan totuus. Totuuden
löytäminen edellyttää kuitenkin peräänan-
tamatonta etsimistä, ennakkoluulotonta ja
vilpittöntä mieltä – itsekkyydestä ja itseriit-
toisuudesta luopumista, monien vaikeuksi-
en ja tuskien läpikäymistä. Peer Gyntillä on
totuuden löytämiseen tarvittavat edellytyk-
set, ja hänen sitkeytensä vie hänet lopulta jo
harmaapartaisena vanhuksena takaisin koti-
maahan.

Tarrautuminen elämään

Peerin kotiinpaluukaan ei ole helppo. Hän
purjehtii laivalla, joka joutuu Pohjanmerellä
ankaraan myrskyyn ja haaksirikkoutuu. Peer
onnistuu kuitenkin pelastautumaan kaatu-
neeseen pelastusveneeseen.

Itseään etsivästä ihmisestä tuntuu usein,
että vaikeudet käyvät ylivoimaisiksi ja myrs-
ky liian ankaraksi. Helpompaa olisi antau-
tua aaltojen vietäväksi, vajota meren syliin.
Mutta etsijä tietää sisimmässään, että koti-
maan ranta on lähellä, ja se tieto antaa uutta
voimaa. Se pakottaa tarrautumaan viimeisil-
lä voimilla vaikka vain kaatuneeseen pelas-
tusveneeseen. Vaikeuksissa ponnistellessaan
etsijä huomaa, että aallot eivät viekään häntä
syvyyteen, vaan kantavat kotimaan rantaan.

Kun muut laivan matkustajat jo uupuvat
ja vajoavat, huudahtaa Peer:

- Ain' elävällä toivo uus'! – ja viimein hän
pelastuu.

Monien vaikeuksien jälkeen Peer palaa
viimein kotiseudulleen ja joutuu yllättäen
kasvokkain Napinvalajan kanssa – kuole-
man kanssa.

- Onni ja suuri! huudahtaa Napinvalaja.

- Peer Gyntin olen tuova tän' iltana juuri!

- Vai niin. Mitä varten? kysyy Peer.

- Kas tässä näät, Napinvalaja oon, mun
kauhaani jäät!

- Miks' siihen?

-Valan sinut uudestaan, vastaa Napinvalaja ja jatkaa:

- Tuoda sinun sielusi viipymättä nyt Mestari mulle on toimeksi jättänyt. Hän sinusta maailman rintaan mietti napin kirkkaan, mutt' oli kanta pietti ja siks' sinä joutua saat romuloukkoon, sulat, niin kuin on tapana sanoa – joukkoon!

Ensi tienhaaraan

Peer vastustaa ankarasti, hän ei tahtoisi antaa rahtuakaan pois itsestään saati sitten sulaa kokonaan toisten joukkoon. Hän, Peer, jos kukaan on täyttänyt tehtävänsä. Hän on aina ollut oma itsensä! Napinvalajan on päästettävä hänet!

- Vaan, Peer rakas, turhast' ei tavalla tuolla pidä tuskailla, pois ihan suunniltaan mennä. Oma itses' et ole ollut koskaan ennen, väli suuriko silloin on kuntoon kuolla?

Peer esittää yhä vastaväitteitä päästäkseen vapaaksi, mutta Napinvalaja sanoo:

- Se on mahdotonta. Täss' ohje ja valtuus on selvälleen: Peer Gynt hae haltuus', oli niskuri hän elontehtävälleen. Valinkauhaan kelvoton tavara jälleen.

Peer pyytää ja rukoilee, että Napinvalaja antaisi vielä vähän aikaa, jotta hän voisi todistaa olleensa oma itsensä. Viimein Napinvalaja suostuu.

- Ensi tienhaaraan!

Kenties yhtä yllättäen kuin Peer tapaa Napinvalajan, joutuu itseään etsivä ihminen kohtalonsa eteen. Tulee tilinteon hetki, vaikka sisimmälle itselle annetut lupaukset ja Mestarin totuudenetsijään asettamat toiveet ovat jääneet lunastamatta.

- Anna vielä vähän aikaa, anna minun vielä yrittää! pyytää silloin sielu hädissään.

Ennalta aavistamattomat, yllättävät kokemukset ja järkytykset vievät ihmisen usein siihen valinkauhaan, josta sielu saa vielä mahdollisuuden ponnistaa uudelleen, löytääkseen oman itsensä ja sen myötä pelastuksensa.

Napinvalaja antaa viimein myöten.

- Ensi tienhaaraan! Sen voi käsittää uudeksi tilaisuudeksi joko nykyisessä tai tulevassa ruumistuksessa.

- Saakoon nyt olla! myöntyy Napinvalaja. Mutt' ensi tienhaarass' olet tuomiolla!

Mit' on olla oma itsensä pohjaltaan?

Metsässä Peer tapaa mieron tielle joutuneen Dovren ukon ja pyytää tätä todistamaan puolestaan, mutta ukko kieltäytyy. Eihän Peer toki vaatine häntä tekemään väärää valaa!

- Kun Rondesta läksit ulos, niin piirsit minun merkkini korvasi taa.

- Minkä? kysyy Peer.

- Sanan säilänä jakavan, joka ihmiset erottaa ja peikot! Ain' elit peikkona, vaan hyvin piiloon sen painelit. Sait sanan multa, mi päällepäin sinut nosti, päiville kylläisille.

- Oma kaikkes'! Peikko! Egoisti! Tää nyt on täyttä lorua ja loruksi jää! Minä vuorenpeikko! huudahtaa Peer.

- Se on selvä seikka, vakuuttaa Dovren ukko.

Vaikka Peer onnistui pakenemaan Rondesta emonsa avulla, jäi hänelle kuitenkin oman olemuksensa kätköön peikon merkki. Kenties vain korvan taakse piiloon!

Niin saattaa totuudenetsijällekin käydä, sitä itse tiedostamatta! Muutos peikosta mieheksi ei ole ollutkaan – käytännössä – perinpohjainen!

Edessä on jälleen tienhaara, jossa Napinvalaja jo odottaa, eikä Peerillä ole lupaa maansa näyttöä. Persoonallisessa elämässä hankitut minäkeskeiset ominaisuudet ja arvot eivät kelpaa todistukseksi ”omana itsenä olemisesta”, sillä ne ovat peikon merkillä leimatut.

Napinvalajan ja Peerin välille sukeutuu kuitenkin mielenkiintoinen keskustelu.

- Eräs kysymys vaan, sanoo Peer. Mit' on olla oma itsensä pohjaltaan?

- Olla oma itse on: kuoleta itses'. Mutt' ei käy se tieto sun ylettymitses'; siis sanomme:

Kaikessa julki kantaa, se leima min Mestarin aivoitus antaa.

- Vaan koskaan jos et tuta Mestarin mieltä nyt saanut?

- Se täytyy sun aavistaa.

- Mutt' kerrankos aavistus harhaan saa ja silloin ad undas, uppoat tieltä.

- Totta, Peer Gynt, miss' sydän ei aavista, siinä piru saa kalat parhaat haavista.

- Kovin sotkuinen vyyhti tämä, tuumii Peer. - Kuule, en huoli oma itseni olla, minä luovun, ei riitä! Mull' ehk' ei ihan selviä näytteitä siitä.

Jälleen Peer pyytää Napinvalajalta aikaa voidakseen osoittaa olevansa sittenkin suuri synnintekijä ja ansainneensa paikan helvetissä. Sekin olisi hänen mielestään parempi kohtalo kuin joutua valetuksi uudestaan.

Napinvalaja osoittautuu pitkämieliseksi. Hän myöntyy:

- Ensi tienhaaraan, se on viimeinen paikka.

Oma itsensä kahdella tavoin voi olla

Tunturin rinteellä Peer tavoittaa papinkaapuisen miehen, jolle hän yrittää puolestaan todistella, kuinka mallikelpoisesti hän on aina elänyt.

- On eessänne siivosti elänyt mies. Olen pitänyt aina, mitä laissa on säättty. Olen syytön minä synteihin suurimpiin.

- Sitten, hyvä mies, ihan harhaan käytte. En ole se, miksi mua luulevan näytte.

Keskustelukumppaninsa kaviotalasta Peer ymmärtää, kenen kanssa hän on joutunut juttusille. (Miksi muuten kaviotalaisella on papinkaapu, tai papinkaapuisella kaviotala, saatamme ohimennen ihmetellä.)

Mutta Peer ei olisi Peer, ellei hän jälleen yrittäisi kääntää äskeistä puhettaan päinvastaiseksi.

Nyt hän näet toivoo, että kaviotalainen, Laiha nimeltään, järjestäisi hänelle paikan luonaan. Peerin synnit osoittautuvat kuitenkin liian vähäisiksi. Niillä ei vielä ansaita

”lämmintä huonetta”.

Mutta jälleen viriää mielenkiintoinen keskustelu omana itsenä olemisesta.

Laiha kertoo etsivänsä miestä, josta kerrotaan:

- ...ett' ollut oma itse, yöt päivät hän ain' on ja sehän se lopult' on saava pääpainon.

- Oma itse? Niistäkö teillä on huoli? utelee Peer.

- Miten sattuu, on porttini ainakin avoin. Oma itsensä. nähkääs, kahdella tavoin voi olla, nutun nurja tai oikea puoli. Jos nyt joku sielu jättänyt on elonmatkastaan negatiivisen kuvan, levy silti ei ole kelvoton, mun luokseni vaan saa joutua luvan.

Sitten Laiha selittää, miten hän käsittelee tällaista negatiivista kuvaa:

- Minä höyrytän, syövytän, huuhdon, uutan, tulikivellä muilla sen kaltaisilla, kunnes näen levyllä oikean kuvan, se on: itse positiivin ma ilmaantuvan.

- Kuka on kantaja tuon negatiivisen naaman, joka nyt positiiviksi pitäisi saaman? tiedustelee Peer, ja saa kuulla, että Laihan etsimä mies on Peer Gynt. Silloin Peer kertoo hätäntyneenä tavanneensa miehen ulkomailla, Kapmaassa.

- Siis oitis sinne, kuin oisin jo tiellä! Kump' ajoissa ehtisin, tai saan tappion! huudahtaa Laiha ja rientää kiireesti matkaan.

Eikö sittenkään ole mahdollista?

Peer ei lopulta tahdokaan päästä kaviotalaisen, Laihan valtakuntaan, kun hänelle selviää, millaiseen käsittelyyn hän joutuisi. Karman koulu, syyn ja seurauksen laki, joka mittaa jokaiselle ansion mukaan, on ankara – niin maaelämän aikana kuin kuoleman jälkeenkin. Toivooko Peer sittenkin löytävänsä oman itsensä ja pelastuksensa ennen kuin on liian myöhäistä?

Epätoivoisena hän valittaa:

- Eikö ole ketään, ei mitään suojaa, ei pirtua hornan, ei taivaan Luojaa? Siis niin sanomattoman köyhänä sielu pois sammuu,

vie sumun harmaa nielu!

Katuvana hän vielä rukoilee:

- Sa armas maa, älä suutu, ett' oon minä turhaan astunut nurmeas', multaas'. Sa armas aurinko, autioon tupaan olet tuhannut kirkasta kultaas'!

Viimeisen epätoivoisen avunhuudon jälkeen sielu viimein nöyrytyy ja rukoilee anteeksiantoa hukkaan heitetyn elämänsä tähden. Siinä herää kaipuu nähdä vielä kerran saavuttamattomiksi jääneet ihanteet ja luvattu maa – edes kaukaa.

- Ylös mielin minä huipulle korkeimmalle, näen vielä kerran, kuink' aamu aukee, maan luvatus siintoon silmäni raukee.

Näyttää siltä kuin Peer jo alistuisi kohdaloonsa. Napinvalaja saapuu hänen luokseen:

- Niin, aika on ohi.

Aamun sarastaessa Peer ja Napinvalaja saapuvat tunturimajalle, jonka Peer rakensi turvapaikakseen aikoja sitten, paettuuan Rondesta. Majasta kuuluu naisen laulua.

- Siellä, siellä on syntikirja! huudahtaa Peer ja toivon kipinä viriää hänessä uudestaan.

- Mene! huutaa hän Napinvalajalle.

- Vaikk' ois kauhas kuin arkku, ei vielä se mulle ja syytteni kirjalle riitä!

- Viel' ensi tienhaaraan, Peer, vaan siitä..., myöntyy Napinvalaja.

Usko, toivo, lempi

Tunturimajaan Peer jätti kerran rakastetunsa, Solveigin, pyhän ja puhtaan neidon ja pakeni tämän luota maailmalle – oman syntisyytensä ja häpeänsä tähden. Mutta Solveig odottaa yhä Peeriä. Tällä ei kuitenkaan ole rohkeutta mennä sisälle majaan. Mutta kun Solveig tulee ulos, heittäytyy Peer kynnykselle ja pyytää:

- Sano syntisen tuomio, huuda se julki!

- Ole kiitetty Luoja! Hän kotia kulki! rie-muitsee Solveig.

- Mun syntini, syyni kaikk' ilmi anna! pyytää Peer yhä.

- Oma ainoisin, syytä et mitään kannal

Solveig ei moiti, eikä syytä. Hän rakastaa. Hän kiittää Luoja. Hän rie-muitsee. Peer on palannut kotiin! Mutta pelastuakseen Napinvalajan kauhasta täytyy Peerin ratkaista ongelmansa. - Miss' ollut Peer Gynt on viimeisest' asti? Sen tiedätkö? Tai kodin kolkon saan, nukun helmaan himmeän maan.

- Ongelma helppo, hymyilee Solveig.

- Siis missä mitan täytin? Oma itse olin, ehyt, tosi? Kulka, en kuona? Miss' otsallain Jumalan leiman näytin?

- Mun uskoni, toivoni, lempeni luona, vastaa Solveig.

Ei ole Solveigilla moitteen sanaa, on vain lohdutusta, ymmärtämystä ja rakkautta.

Voimme ajatella, että Solveig – ”aurinkotie” – edustaa ihmisen sisintä itseä, sekä Taivaallista Ihmistä että yksilöllistä minää. Hän rakastaa, ei moiti, eikä syytä, vaikka persoonallisuus erehtyy ja lankeaa kerran toisensa jälkeen. Solveig jaksaa aina uskoa ja toivoa, että persoonallisuus kerran kuulee hänen äänensä, herää ja palaa kotiin.

Sisin itse – Jumala

”Ihmisen sisin itse on täydellinen, kaikkietävä Jumala omalla, korkealla tasollaan”, sanoo Aikain Viisaus. ”Tämä Itse on ikuisessa rauhassa ja autuudessa yläpuolella kaikkea 'elämää'. Se on ikuinen syrjästäkatsoja. Se on ikuinen viisaus ja ikuinen rakkaus. Se on aurinko. Mutta niin kuin aurinko, se on lähettänyt säteen itsestään ainemaailmaan. Tämä säde on ihmisen yksilöllinen minä, joka jälleensyntyy ja kehittyy. Ja persoonallisuus on tämän yksilöllisen minän heijastus kolminaismaailmassa.” Pekka Ervast.

Elämän tarkoitus on, että persoonallinen minä löytäisi tiensä yksilöllisen minän luo ja vielä senkin taakse, Taivaallisen Ihmisensä, sisäisen Jumalansa luo. Ihmisen päämäärä on kasvaa elämien vierieissä, monien ruumistusten kautta, itsetietoiseksi omasta alkupe-

rästään, omasta todellisesta itsestään. Siinä on hänen onnensa, pelastuksensa ja ikuinen elämänsä.

Kun itsensä etsijä pyrkii kohti päämäärää, on ratkaisevan tärkeää muistaa, että ihmisen maanpäällinen elämä, persoonallinen elämä on ainutlaatuisen arvokas, sillä siinä hänellä on ”avoin” yhteys sisimpäänsä, siinä hän voi saavuttaa välittömän, tietoisien yhteyden yksilölliseen minäänsä. Persoonallisuudessa eläessään etsijällä on mahdollisuus – erityinen tilaisuus – tavoittaa sisin itsensä, löytää yksilöllinen minänsä: Solveig.

Nyt on ”otollinen aika”, juuri nyt kun vielä on ”päivä” – kun yksilöllisen minän valo asuu ihmisen sydämessä. Ei vasta kuoleman jälkeen, kuten usein erheellisesti kuvitellaan.

Sillä kun Napinvalaja saapuu ja vie ihmisen kuoleman rajan tuolle puolen, tämä mahdollisuus häviää, yhteys katkeaa. Silta sisimpään itseen aivan kuin särkyy. Se on kuoleman tragedia, kuten Ervast sattuvasti sitä kuvaa. Kuoleman jälkeinen elämä on pyrkimystä löytää ja saavuttaa uudelleen tuo katkennut yhteys. Se toteutuu vasta taivasmaailmassa, suurten ponnistusten jälkeen, kun itsekkyyks on täydellisesti kuollut. Mitä silloin onkaan enää jäljellä persoonallisuudesta? Kenties vain ”tuoksu”!

Voimme ajatella, että Peer Gynt aavistaa tämän asian, tietää sisimmässään, että hänen elämänsä on korvaamaton ja arvokas, sillä niin kiihkeästi hän yhä uudestaan pyytää Napinvalajalta lisää aikaa. Ja lopulta hänen sisäinen aavistuksensa täyttyy. Hän löytää Itsensä.

Huolimatta kaikista vaaroista ja vastoinikäymisistä ei itsensä etsiminen ole toivotonta eikä ylivoimaista – kuten Ibsenin nerokas näytelmä kertoo.

Mutta etsintä kysyy peräänantamatonta pyrkimystä ja lannistumatonta tahtoa, kykyä selvitä vastoinikäymisistä ja epäonnistumisista – usein melkein epäinhimillisistä vaikeuksista. Se kysyy uskoa ja toivoa, kykyä aina antaa anteeksi – itselleenkin.

Taipaleen lopussa väsynyttä matkalaisista odottaa Solveig, Taivaallinen Ihminen, Rakkaus. Silloin selviää lopullisesti, mitä on ”olla oma itsensä”, mikä on ihmisen ainoa onni ja autuus.

Napinvalajan sanoilla: Kaikessa julki kantaa se leima, minkä Mestarin aivoitus antaa.

Lähteet:

Ervast, Pekka, Tietäjän Aarteisto I–III
Ibsen, Henrik, Peer Gynt (suom. Otto Manninen)

Täällä ei ole mitään katkeria hyvästijättöjä, vaan pelkkiä iloisia jälleennäkemisiä. Tänne saapuu joka päivä uusia tulokkaita, mutta heidät otetaan vastaan vanhoina ystävinä. Eikä meidän kokonaisuutemme summa kasva siitä, että toisia tulee, yhtä vähän kuin se siitä vähenee, että toisia menee, kuka ketäkin ahdingossa olevaa, rakastettua olentoa auttamaan, joka ei ole vielä päässyt polun päähän.

Eino Leino: Alla kasvon kaikkivallan

Sydämen tie vai tiedon tie

Jukka Sarno

Totuudenetsijät puhuvat usein tiedon tien ja sydämen tien kulkijoista. Miten nämä tiet käytännössä eroavat toisistaan? Ovatko ne kaksi vastakkaista, keskenään yhteen sovittamatonta tapaa toimia? Onko tiedon tien kulkija kylmä teoreetikko ja sydämen tien kulkija tunteittensa vietävissä oleva haihatteleja? Kärjistän asiaa tietoisesti.

Tieto on valtaa, sanotaan. Kyllähän näin usein onkin, tiedolla on helppo manipuloida muita ja hallita ympäristöään. Usein tietoon ja tietämiseen turvaava on usein myös tunteitaan pelkäävä ja omilta tunteiltaan suojautuva ihminen.

Tämä saattaa joskus olla myös järkevää, sillä tunteiden irti laskeminen on kuin patosulkujen avaamista. Jos ei tulvavesille ole valmiita uomia olemassa, ne helposti pyyhkäisevät kaiken tieltään. Patoluukkuja on kuitenkin syytä availla vaikka vähän kerrassaan, muutoin uoma kuivuu kokonaan tunteiden näivetyttyä.

Itse asiassa vain tunteittensa varassa elävä antautuu suurille vaaroille alttiiksi ja siksi usein myös satuttaa itseään ja toisia, kun ei osaa tunteitaan käsitellä.

Hallitsematon tunteiden armoilla ajelehtiminen saa kovin usein pahaa jälkeä aikaan. Tunteiden valtakunnasta nousevat kaikki hallitsemattomat hirmuteot, mitä maailma tuntee.

Näyttää myös joskus siltä, että itsensä satuttamisesta joskus vasta pitkänkin tien kautta avautuu myös tiedon tie. Koska tunteitaan ei hallitse, täytyy yrittää logiikan kautta ymmärtää itseään ja suhdettaan ympäristöönsä, antaa loogisia selityksiä asioille ja ilmiöille, joita ympärillään havaitsee. Tämäkin on pelkästään järkevää ja edesauttaa järjen kehittymistä meissä.

Usein ei uskalletakaan antaa sydämelle enää mahdollisuutta, ja alamme rakentaa ympärillemme tiedon vankilaa, dogmaattista linnoitusta, jonka muurien sisältä voimme turvallisin sanankääntein torjua kaiken, mikä voisi mahdollisesti meitä satuttaa – ja toisaalta voisi meitä myöskin kehittää.

Tunteissaan taitamaton suistuu raiteiltaan, kunnes löytää loogiset selitykset ja tiedon linnakkeet, joilla helposti turvaa itsensä. Linnakkeesta on kuitenkin lähdettävä, ettei suojakuori ala muodostaa niin paksua panssaria, etteivät kehityksen uudet vaateet enää sitä pysty läpäisemään. Mitä paksumpi panssari, sitä kovemmalla rytinällä se tulee murtumaan tunnemaailman koulutuksen edessä. Odysseuksen harharetket kuvaavat muun muassa sydämen tien kulkijan ajelehtimistä tunnetilojen, astraalimeren aallokoissa. Myös omassa Kalevalassamme on kuvattu tunnemaailman koulunkäyntiä Lemminkäisen hahmossa ja Lemminkäisen eri inkarnaatioina.

Eräässä TV-ohjelmassa vertailtiin eri maiden vankilaolosuhteita. Kovan teorian kannattajat perustivat linjansa ulkokohtaiseen logiikkaan. Nämä ihmiset halusivat nöyryyttää rikolliset lainkuuliaisiksi: suora tie ulkonaisesti hyvältä näyttävään lopputulokseen. Useimmissa tapauksissa vain käy niin, että kovissa olosuhteissa kieroutunut mieli ei vängin vapauduttua enää asetu kohdalleen. Yhden ihmisen elämä hukataan turhaan ymmärtämättömyyden ja pitkämielisyyden puutteen takia.

Suomi oli otettu vertailukohdaksi pehmeämpien arvojen kannattajana. Suomen vankiluvut ovat olleet viime aikoihin asti maailman alhaisimpia, kun taas esimerkiksi vertailukohteessa, Yhdysvalloissa, joudutaan jat-

kuvasti rakentamaan lisää rangaistuslaitoksia. Tulee mieleen vanha roomalainen sanonta 'Plurimae leges, pessima respublica' eli 'Paljon lakeja, huono valtio'. Ohjelmasta jäivät mieleeni Suomen vankeinhoidon johtajan sanat, joissa kuului jo ymmärrys ihmisen sisäisiä psykologisia mekanismeja kohtaan. Lainaen vapaasti noiden sanojen ajatusta:

Nuo rikoksia tekevät ihmiset ovat sairastuneita ja syyntakeettomia. Ei ole mieltä tehdä heistä sairaampia, he tarvitsevat hoitoa. Heihin pyritään suhtautumaan siten, että voisivat rakentaa itsetuntoaan keskinäisen luottamuksen ilmapiirissä avovankiloissa, joissa he voivat elää mahdollisimman normaalin tuntuista elämää senkaltaisessa ympäristössä, jollainen on ollut tasapainoisten ja itseään arvostavien ihmistenkin kasvuympäristö. Koston ajatus ei elä enää lainsäädännössämme. Nuorisotyötä tehneenä olen pannut merkille nuorison pahan olon. Paikkojen rikkominen ja kaikenlainen äärikäyttäytyminen tunnetusti johtuu sydämettömästä ja rakkaudettomasta ympäristöstä, jossa huomion kipeyttä ei havaita eikä heräävän järjen, luovan käyttövälineen testaamista sallita, saati ymmärretä. Kun ei saada vastakaikua eikä ymmärtävää suhtautumista, ja vaihtoehtona on vain torjunta heräävää ihmisyyttä kohtaan, eikä käyttäytymisen syitä haluta ymmärtää, siitä seuraa piittaamattomuus ja skeptisyys elämää ylläpitäviä rakkauden luovia lakeja kohtaan. Teorialla kasvattaminen ei korvaa sydämen lämpöä eikä tilannekohtaista läheisyyttä ja ymmärtämistä.

Erään Helsingin Sanomien kolumnin mukaan Irakissa saatiin täsmäasein ja teknisen ylivoiman turvin toisen maan asevoimat hampaattomaksi, mutta ihmisten mieliä ei aseilla eikä teorioilla voiteta, vaan päivittäisessä kohtaamisessa arkipäivän toimissa. Etenkin brittisotilaat opettelivat humaaniisuuden peruskäsitteitä, etteivät saisi voitetun kansan vihoja päälleen. Ihmisen mieltä kun ei voiteta teorialla vaan sydämellä.

Pieni irrallinen lainaus Spinozalta (1632–1677), joka oli aikansa väärin ymmärretty nero ja filosofi. Hän valotti teorioissaan muun muassa ”sydämen tien” merkitystä ihmisen kehittymisen kannalta seuraavalla esimerkillä – vapaasti lainaten: Kalle ja Liisa kävelevät pellon tätä puolta, ja Heikki kävelee pellon toisella puolella. Heikki alkaa kiihkeästi heiluttaa kättään Kallelle ja Liisalle. Karkeasti ottaen jos Kallelta (sydämen tien kulkijalta) ja Liisalta (teoreetikolta) kysytään, miksi Heikki vilkuttaa, Liisa vastaa: Heikin aivojen elektroniset impulssit aktivoivat käsivarren motorisia neuroneja ja tuottavat käsivarren rytmisen liikkeen. Kalle taas vastaa: Ehkä hän yrittää varoittaa meitä jostain pellolla olevasta asiasta, tai hänellä on muuta sanottavaa.

Molemmat selitykset ovat oikeita, mutta samaan ilmiöön on olemassa kaksi lähestymistapaa, joilla on käytännön kannalta oma merkityksensä. Toinen selitys annettiin fyysikaalisin, toinen mentaalisin termein. Toinen puhuu ruumiin liikkeistä, toinen tajunnan käsitteistä. Tajunnan käsitteillä puhuminen selittää, mitä ilmiö tarkoittaa.

Näin siis karkeasti ottaen spinozalainen vastakkainasettelu tiedon tien ja sydämen tien eri tavoista käsitellä käytännön problematiikkaa. Kumpaakin lähestymistapaa tarvitaan, mutta eri tarkoituksiin. Jos emme halua kohdata tilanteita emotionaalisesti, alamme helposti puhua toissijaisuuksista, jotka liittyvät samaan tilanteeseen.

Sydämen tien kulkija ei välttämättä luonnostaan ole älyllinen spekuloija ja saattaa jäädä teoreettisissa keskusteluissa altavastajaksi, mutta sosiaalisissa tilanteissa hän on jäänmurtaja, rakentaja, lohduttaja ja ymmärtäjä. Parhaimmillaan hän uskaltaa laittaa itsensä alttiiksi muiden mielipiteistä piittaamatta ja yhdistää sisäisen intuitionsa viisaudella ihmisten energiavirrat kokonaisuutta palvelevaksi voimaksi.

Fyysisen maailman teoreettiset lainalai-

suudet kiehtovat usein vain ulkokohtaisesta tiedosta kiinnostunutta. Tässä lajissa voit todella opiskella itsensä taitavaksi osaajaksi, jolla on valmis vastaus lähes joka tilanteeseen: teoreettisesti oikea vastaus, joka noudattaa yleisesti hyväksytyn ja tunnetun logiikan lakeja. Hyvä näin. Kalevala kutsuu tätä tietoa Joukahais-tiedoksi. Joukahainen on maallisen tiedon taitaja, jonka Väinämöinen henkisen tiedon taitajana lauloi suohon. Kuitenkin ennakkoluuloisella pitäytymisellä vain tällä hetkellä tunnettuun, osasi sen sitten kuinka hyvin tahansa, ihminen lukitsee kehitystiensä siihen suuntaan, joka voisi antaa hänelle tietoa kaiken ulkonaisen takana olevasta sisäisestä tiedosta. Tiestä omaan itse. Tie itse on ennen kaikkea sydämen tietä; se on kulkemista oikeassa elämässä, oikeiden ihmisten joukossa, oikeita tunteita kokien ja virheitä tehden sekä niistä oppien. Se mahdollistaa teorian testaamisen käytännössä ja konkretisoi, ankkuroi sen osaksi omaa koettua maailmankuvaa, osaksi omaa maailmankatsomusta.

Kuten spinozalainen esimerkki valotti, voimme olla mestareita ihmisen fyysisen kehon toiminnan perusteiden tuntemisessa, mutta emme halua ymmärtää mitään tajunnallisista käsitteistä, joiden kautta koko elettyvä elämä virtaa. Niiden kautta koko elämää teknisesti palveleva koneisto asettuu omalle kohdalleen, palvelemaan tajunnallisen elämän kehittymistä eikä itsetarkoitukseksi.

Tosin on sanottava, että tämän päivän tie-de harppoo seitsemän peninkulman askelin kohti ihmisen arvoitusta ymmärtäen, että tajunta on fyysisessä maailmassa rajoituksen alainen, jatkuvassa kehitystilassa oleva substanssi. Tajunta itsessään käsitteenä on yhä arvoitus.

Ilman sisäistä viisautta ja motiivien puh-tautta sydämen tien kulkija voi sytyttää tietämättään, tajuamattaan roihuja, joiden sammuttamiseen ei aivan pieni kalusto ri-

täkään. Sydämen tien kulkija tarvitsee kehitystyökalukseen tiedon tietä, että oppisi tunnetilojaan ymmärtämään. Nämä kaksi tietä palvelevat toisiaan. Ne seuraavat ihmisen kehityspolulla toinen toistaan oikeassa järjestyksessä, kokonaisymmärrystä kehittäen siten, ettei ihminen jää kummankaan tien vangiksi rajallisen ymmärryksensä varassa.

Vahvasti tietoon nojaava länsimainen suuntaus on pitkään aliarvioinut sydämen tien suuntausta, koska ei ole osannut tai kyennyt mittaamaan puutteellisilla mittausvälineillään intuitiota, sisäiseen totuuteensa uskovan ihmisen voimageneraattoria.

Teorian linnakkeet pohjautuvat usein pelkoon kohdata elämä ja sen opetukset.

Valmiiksi ajateltu on aina omaksuttavissa tarvitsematta itse laittaa itseään koetukselle.

Kuitenkin on niin, että jokaisen etsijän on jossain vaiheessa uskallettava koetella tietonsa ja teoriansa käytännössä. Muuten ne maatuivat hyödyttömiksi tyhjiksi korulauseiksi, joista puuttuu sisäinen kasvua antava voima silloin, kun niiden pitäisi langeta hedelmälliseen maaperään.

Paul Brunton puhuu sydämen tien valinnasta, joka on oikeastaan synonyyminä toiminnan joogalle. Tuo alas toiminnan tasolle kaikki mitä tiedät ja elä se, sanoo Brunton. Vain näin voit itse tietää, mistä puhut.

Totuuden etsijä ei saa olla pelkuri mutta ei myöskään tyhmänrohkea. Ymmärrys voi kehittyä vain ajan kuluessa ja erottelukyvyn kehittyessä. Se ei taas voi kehittyä, ellei ihminen aseta itseään kasvutilanteille alttiiksi. Astu tilanteisiin, jossa voit asettaa erottelukykysi koetteelle. Epäonnistumista ei saa pelätä, se pitää ymmärtää osana normaalia kasvutapahtumaa. Vain epäonnistumisista voi ymmärrys karttua ja erottelukyky kehittyä.

Ääritapaus tiedon tien kulkijasta silloin, kun hän ei enää palvele kenenkään kehitystä, on puhdas teoreetikko, joka piiloutuu teknisen, vaikeasti hahmotettavan terminologian taakse, antaen sen puhua puolestaan

pitäytyen itse taustalla, uskaltamatta ottaa kokemuseräisesti kantaa asioihin. Omassa työympäristössäni IT-alalla törmäsi varsinkin takavuosina 'jargonia' puhuviin teoreetikoihin, jotka saivat 'ei minkään' kuulosamaan erittäin merkittävältä ja tärkeältä. Nämä ihmiset usein peittävät tietämättömyytensä hienolta kuulostavien teorioiden alle. Kuitenkaan ilman käytännön kokemusta ja toiminnasta hankittua tietoa ei voida olettaa todellisia tuloksia. Tarkoiton, että asiat on jossain vaiheessa koettu, ei välttämättä tämän inkarnaation aikana.

Sydämen tien kulkija, herkästi kokeva ja tunteva ihminen, tuntee yleensä suurta yhteenkuuluvuuden tunnetta kaikkien elolliseen ja ympäristöönsä yleensä. Kohdatessaan ihmisiä hän pyrkii suoraan tajunnalliseen kontaktiin ohi persoonallisen naamion ja tapakulttuuriesteiden. Hänellä on voimakas tarve koskettaa ihmisten sieluja todetakseen, ettei ole yksin maailmassa ja että muut ovat samanlaisia olentoja kuin hän: tuntevia ja tiedostavia olentoja. Ihmisen kohtaaminen, ehdollistumisesta vapaan yhteyden saavuttaminen on sydämen tien kulkijan elämän kohokohtia. Tietoa ja tapakulttuuria korostavassa ympäristössä sydämen tien kulkijoita saatetaan kavahtaa ja heitä saatetaan joissakin ympäristöissä jopa paheksua.

Tällöin ihmistä etsivä sydämen tien kulkija joutuu tarpomaan turhautuneena eksyksissä, saattaa jopa sortua alkoholismiin tai huumeiden käyttäjäksi pahimmassa tapauksessa.

Tieto sekä siihen liittyvä inhimillinen äly ovat luovia työkaluja, mutta vain työkaluja – eivät itsetarkoituksellisia. On luonnollista nojata tietoon silloin, kun ei ole antaa elettyä kokemusta. Mutta silloin voi vain sanoa, olen kuullut näin sanottavan. En itse tiedä, onko asia näin.

Mystikolla on sydämen tien kulkijana voimakas tarve yhtyä korkeampaan luojaan-

sa, kuten sydämen tien kulkijalla on inhimillinen yhteydenkaipuu kanssaveljiinsä. Mystikko puhdistaa elämänsä ja toimintatansa avatakseen sisäisen väylänsä korkeamman tietoisuuden kokemiseen.

Tanskalainen mystikko Martinus kuvaa ensimmäistä mystistä kokemustaan näin: ”Näin suoraan edessäni tulisen hahmon. Häikäisevän auringonhohtoinen Kristus-olento lähestyi nyt minua kädet levällään, kuin aikoen syleillä minua. Olin kuin halvaantunut... Mutta hahmo vain tuli minua kohti, ja seuraavassa hetkessä se tuli suoraan minun lihaani ja vereeni.

... Jumalainen valo, joka oli asettunut minuun, antoi minulle kyvyn nähdä yli koko maailman. Ja katso, mantereita ja meriä, kaupunkeja ja maita, laaksoja ja vuoria kylpi minun omasta sisimmästäni loistavassa valossa! ... Kun seuraavana päivänä istuuduin tuoliini ja ehdin tuskin aloittaa meditaatiota, jumalainen valo jälleen verhosi minut. Mutta vaikka ylimaallisen kokemuksen oli loputtava, minä en kuitenkaan koskaan täysin palannut fyysiselle tasolle. Minun tajunnassani oli tapahtunut muutos... Ja siitä hetkestä saakka maailma, joka on kaikkien fyysisten ilmiöiden tuolla puolen, oli pysyvästi juurtunut valvetajuntaani.”

Sydämen tien kulkijoista suurin oli Jeesus Nasaretilainen, Kristus-tajunnan ensimmäisenä kokonaisvaltaisesti itseensä vastaanottanut maailman opettaja. Hän kehotti meitä rakastamaan lähimmäistämme kuin itseämme, antoi yleisen veljeyden tajuamisen avaimet. Kuinka hyvin olemme niitä käyttäneet päivittäisessä elämässämme? Kuinka hyvin kykenemme noudattamaan tätä korkeata lakia, joka avaa meille itsellemme portin laajempien syy-seuraussuhteiden tajuamiseen?

Tapahtui mitä tahansa, olivatpa asiat kuinka vaikeita tahansa, teorit kuinka monimutkaisia, emme saisi koskaan unohtaa, että aina kaikissa tilanteissa on ihmisestä kysymys.

Toinen laki vuorisarnasta on 'älä suutu'. Kun kykenemme olemaan provosoitumatta, kykenemme näkemään kanssaveljemme maailmankuvaan, pystymme koskettamaan hänen sieluaan, ymmärryksellä.

Sitä jokainen ihminen odottaa, että hänet tunnustetaan sielulliseksi olennoksi, että häntä edes joskus joku ymmärtäisi, hänet hyväksyisi. Se on kaipuuta ihmiseen, Jumalan kokemiseen toisen ihmisen kautta.

Se on meissä kaikissa, tuo odotus. Sen vain pitää tulla siinä muodossa, että sen itse voimme hyväksyä. Se ei saa tulla teoreettisen opinkappaleen mukaisena epäaitona manööverinä, sitä ei rehellinen itsenäinen totuudenetsijä hyväksy.

Sen on tultava viestinä ihmiseltä ihmiselle, oikeassa tilanteessa oikeaan aikaan, kosketuksena, katseena, lohduttavana sanana, mikä vain on kullekin luontaista. Se on kuitenkin yleisen veljeyden viestikapula, jonka kantajia kaikki olemme. Ei pihistellä siinä, laitetaan kapula kiertoon. Kun tämä tunnustetaan yleisesti, alkaa yleisen, yhteisen veljeyden ymmärtäminen saavuttaa laajemmat ihmisjoukot yhteiskunnalliseen asemaan katsomatta.

Me ihmiset elämme kukin yhteisöllisissä tapakulttuurisidonnaisissa tajunnan vankiloissamme. Hyväksymme yleensä ihmisen kosketuksen vain lähimmästä piiristämme. Se ei pidemmän päälle riitä.

Ihmisen kosketusta meidän tulee etsiä kaikkialta missä liikumme, antaa pala ihmisyyttä itsestämme kaikkeen, missä olemme. Sen tulee olla meissä kasvava voimavara. Se voimavara kasvaa käytön myötä, se voimavara vahvistaa ja ravitsee henkisesti jokaista ihmistä, joka sen vaikutuspiiriin joutuu. Me ihmiset olemme yksinäisempiä ja onnettomampia kuin hetkittäisessä hyvän olon tunteessaan elävä osaa välttämättä kuvitella.

Vain ihmisten paha olo luo pahaksi kokemiamme vaikutuksia ympäristöömme, mutta tuo paha olo onkin jokaisen

omassa tietoisuudessa ja omassa vallassa. Se vaikuttaa omalla painoarvollaan ympäristöömme lisäten huonoja 'fiboja'. Ennen kaikkea tiedostavan totuuden etsijän olisi hyvä tiedostaa, millaista energiaa lähettää ympäristöönsä ja tiedostaa vastuunsa siitä, lisäämmekö pahaa oloa vai hyvää oloa ympäristöömme. En tarkoita tällä kaikkea hyväksyvää kiltteyttä vaan ihmisistä välittämistä ja heidän veljeydentarpeensa tiedostamista.

Olemme kaikki veljemme vartijoita. Jos emme sitä tajua olla, veljemme tulee ja haastaa meidät. Sydämen tien kulkijan on oltava peloton, mutta hänen on opittava ymmärtämään mitä sydämellään tekee. Hänen on käytävä läpi Odyссеuksen harharetkensä.

Tähän viittaa muun muassa Eino Leino runossaan Minun tieni:

Minun tieni ovat etsijän teitä,
onneton ken mua seuraa,
käy tieni kautta harhain.
On kotiin jäädä parhain
jokaisen, joll' koti on.
Minun kotini on siellä
missä taivahan tähdet tuikkii.

Fransiskus Assisilaisen sanotaan sanoneen seuraajilleen, jotka halusivat vetäytyä luostarin hiljaisuuteen ja rauhaan: "Menkää maailmaan, ihmisten luo, osoittakaa heille rakautenne teoissa ja totuudessa." Hän sanoi myös: "Älkää pitäkö omaa tietänne ainoana oikeana jumalan luo."

Ihmisen kehityksen avain on hänen avautumisensa korkeammille inspiraatioille. Siinä häntä auttavat Antoine de Saint-Exupéryn paljon lainatut 'Ketun sanat' Pikku prinssille: "Nyt saat salaisuuteni. Se on hyvin yksinkertainen: Ainoastaan sydämellä näkee hyvin. Tärkeimpiä asioita ei näe silmillä".

Ensimmäinen ”Valkoisen Lootuskukan Juhla”

The Theosophist, kesäkuu 1892

Suom. M. Nurmisto

Vaikkakin kiireessä järjestetty, oli ensimmäinen H. P. B:n kuolinpäivän muistoksi järjestetty muistojuhla päämajassa hyvin onnistunut. Seuraavat huomiot päivän tapahtumista on julkaistu Madras Mailissa toukokuun 9. päivänä:

– ”Valkoisen Lootuskukan Päivää” vietettiin eilen Teosofisen seuran päämajassa Adyarissa suurin juhlallisuuksin. Tulee muistaa, että eversti Olcott oli lupautunut toteuttamaan Madame Blavatskyn toiveet koskien hänen kuolinpäivänsä juhlallisuuksia; päivä tulee vuosittain huomioida lukemalla katkelmia Bhagavad Gitasta ja Aasian Valosta ystävien kokoontuessa Teosofisen Seuran Päämajaan Adyarissa. Tällaisen toimintaohjeen hän toi julki vain muutama päivä sitten ryhtyen järjestämään pientä yhteistä kokousta, ja sen mukaisesti toimittiinkin eilisessä juhlatilaisuudessa. Lootuskukin koristellussa konferenssisalissa. pidettiin puheita; luettiin katkelmia edellä mainituista teoksista, jaettiin ruokaa köyhille, ja ”Gitan” sanskritinkielisiä tekstejä jaettiin opiskelijoille, jotka sitten esittivät niistä resitaatioita sanskritin kielellä, ns. ”sloka”. Bombayn parsien kiintymyksen osoitukseksi Mobel Rustomji K. Modi, pappi, joka saapui suoraan Bombays-ta vain tätä yhtä tilaisuutta varten, esitti sitten zendinkielisiä resitaatiokatkelmia muinaisaikaisesta Avestasta.

Verraten harvalla Madrasin asukkaalla on mitään käsitystä sen vanhan huvilan kauneudesta, jota aikaisemmin kutsuttiin Hudlestonen puutarhaksi sen jälkeen, kun se vuonna 1882 ostettiin Teosofiselle Seuralle ja eversti Olcott ryhtyi sitä uudistamaan. Se on yksi Madrasin sievimpiä paikkoja varjoisine lehtoineen, joentörmineen ja hienoine valtamerinäköaloineen. Tilava huvila, kaksi

naapuribungalowia, kolme bramiinimajaa ja ulkorakennukset on maalattu terrakotavärisiksi, ja ne erottuvat silmiä hivelevän kauniisti ympäröivien lehtojen syvänvihreydestä. Konferenssisali, jossa tilaisuudet pidettiin, on miellyttävästi ilmastoitu, 100 jalkaa pitkä kermanväriseksi maalattu tila, jonka seinä peittäivistä metallikilvistä käyvät ilmi Teosofisen Seuran eri haaraosastojen nimet kaikkialla maailmassa. Itäisessä nurkassa on katettu käytävä, joka johtaa kirjastoon, kauniiseen marmorihuoneeseen, jossa säilytetään ainutlaatuista buddhalaista ja hindulaista kirjakokoelmaa.

Sali oli saanut loistavan juhla-asunsa eilen aamulla, korkeat pilarit oli kiedottu palmunlehvin ja koristeltu punaisin ja valkoisin liljoin sekä monenlaisin intialaisin makeantuoksuisin kukkasin. Mme Blavatskyn valtava nahkainen nojatuoli oli sijoitettu puhujankorokkeelle, ja se oli koristeltu lootuskukin, ja muistaaksemme hänet vielä elävämmin eversti Olcott oli sijoittanut tuoliin hänen luonnollisenkokoisen kuvansa, jonka olivat valmistaneet Messrs Nicholas & Co. Koska eversti Olcottin ohje, jonka mukaan toukokuun 8. päivää joka vuosi tulisi viettää Madame Blavatskyn kuoleman muistopäivänä, oli tullut vasta myöhään huhtikuussa, osanottajajoukko jäi varsin pieneksi, vaikkakin oli siellä satakunta läsnä, mukaan lukien Dewan Bahadur P. Sreenevasa Row, Tri Miss H. Bourchier, Mr. K. P. Visvananda Iyer, Mr. Venkatilingam Chetty, Mr. Kuppusawmy Iyer, Mr. C. Subramana Iyer, B. A., Mr. Mobel Rustomji K. Modi (Bombay), Mr. D. Venkataramier, B. A., Mr. Chintamany Row, B. A. Mr. K. Veerasawmy Iyer (Tiruvellore), Mr. T. Sadasiva Iyer (Coimbatore), Mr. G. Subbiah Chettiar, Mr. C. V. Swaminatha Iyer, B. A. (Kumbakonam), Mr. S. Ramasawmy Chetieár (Guntoor), Mr.

H. P. Blavatsky Taustalla Khut Humi, El Moorya ja St. Germain.

Yagappa, sekä kaikki päämajan väki, joka juuri silloin oli kotosalla.

Presidentti astui tuoliinsa ja avasi tilaisuuden selittäen muutamien sanoin kokouksen luonnetta, minkä jälkeen hän pyysi muutamaa läsnä olevaa bramiinia resitoimaan jo-

kusen valitun katkelman sanskritinkielisestä Bhagavad Gita -tekstistä. Sitten presidentti luki englanninkielisen version eräästä sanskritinkielisestä resitaatiosta Idän salaisesta kirjasta ja pyysi sitten parsivieraan, Mr. Mobel Rustomjin esiin. Tämä herra kertoi, että

hänet oli lähetetty edustamaan Bombayn Haaraosastoa ja pyydetty julkituomaan rakkaimmat kunnianosoituksensa Madame Blavatskyn muiston kunniaksi sekä ilmaisemaan heidän vakaan päätöksensä jatkaa työtä kaikin innoin, sitä työtä jonka H. P. B. oli Seurassa aloittanut. Sitten hän luki Zend Avestasta muutaman jakeen herätellen Fravarshien siunauksen – muinainen zendin-kielinen sana, jolla on sama merkitys kuin englanninkielisellä ilmaisulla ”korkeampi ego”, ihmisen henkinen itse. Parsit uskovat, että suuret persoonallisuudet, jotka ovat läpikäyneet rajoittuneen olemassaolon ihmisenä olemisen piireissä, ovat yhä kiinnostuneita ihmiskunnan edistymisestä, ja että heidän hyväntahtoinen vaikutuksensa voidaan ulottaa niihin, joiden sydän on puhdas ja joilla on henkisiä tavoitteita. Oli huomionarvoista, että zendinkielinen äänneasu ja rytmi läheisesti muistuttavat sanskritia. Parsiherrasmies huomautti, että siinä määrin, kuin Madame Blavatsky on epäitsekästi työskennellyt ihmiskunnan hyväksi jättäen jälkeensä jalojen opetustensa suuren joukon, tämä tulee ilman muuta kuulumaan Fravarshien joukkoon, ja että hän asianmukaisesti oli liittänyt Blavatskyn nimensä sekä myös eversti Olcottin nimen tähän kategoriaan.

Mr. S. E. Gopala Charlu, seuran pöytäkirjasihteeri ja edesmenneen Pundit N. Bashya Chariarin adoptiopoika, luki sitten tarinan valkoisen lootuskukan mystisestä merkityksestä. Tarina oli hyvin mielenkiintoinen ja opettavainen luonteeltaan, ja luentaa kiitettiin runsain suosionosoituksin. Valkoinen lootus, hän sanoi, oli kukka täynnä mystistä merkitystä, ja kansoille kuten Egyptille, Intialle ja Kreikalle se edusti kosmisen evoluution symbolia sekä hengen ylemmyyttä aineeseen nähden. Madame Blavatskyn opetusten ilmiömäinen vaikutus oli se, miten henkinen käy ylitse fyysisen ihmiselämässä.

Eversti Olcott sanoi sitten, että niiden kirjojen joukossa, jotka enemmän kuin mit-

kään muut ovat vaikuttaneet itäisten kansojen filosofoiden arvostuksen nousuun, ne kaksi teosta, jotka Madame Blavatsky oli nimennyt testamentissaan luettavaksi tänä kyseisenä päivänä, olivat ylivoimaiset. He olivat jo kuulleet katkelmia Bhagavad Gitasta, ja nyt hän valitsi nuo loistavat otteet Aasian valosta, jotka kuvasivat sitä riemuisaa iloa, joka luonnossa vallitsi sinä aamuna, jolloin prinssi Siddhartha saavutti kaiken tiedon, gnyanam, hänestä tuli Buddha. Hänellä oli kunnia näyttää Sir Edwin Arnoldin käsikirjoitusluonnokset noista katkelmista, jotka kirjailija oli hänelle Lontoossa muutama vuosi sitten antanut. Jokainen paperi, kuten he itse voivat nähdä, oli vahvistettu Sir Edwinin sertifikaatilla, ja ne kuuluivat hänelle (siis puhujalle). Sitten eversti Olcott luki useita katkelmia niistä, ja hänen antamuksensa lukemalleen nostatti kokouksessa ihastuksen äärimmilleen. Lukija sanoi epäilevänsä, ettei koko maailmankirjallisuudessa löydy katkelmaa, joka yhtä selkeästi ja kauniisti ilmaisisi sen aatteen, joka on yhteinen sekä hindulaisuudelle että buddhalaisuudelle, nimittäin että kärsimys elämässä johtuu fyysisen ruumiin jälleensyntymisen onnettomuudesta, mikä on seurausta tietämättömyydestä, ja että ainoa tapa välttää tämä ”kurjuuden pyörä” on tiedon saavuttaminen.

Sitten presidentti pyysi kaikkia Madame Blavatskyn ystäviä, jotka halusivat erityisesti häntä muistaa, astumaan esille. Kutsun ottivat vastaan Mr. C. Kottayah, eläkkeellä oleva koulutarkastaja, ja Mr. C. Sreenevasa Iyengar, Saidapetin opettajakorkeakoulusta; molemmat toivat julki huomionosoituksensa.

Seuraavaksi eversti Olcott otti esille Madame Blavatskyn elämän ja työn. Eivät he olleet sinne kokoontuneet ylistämään häntä, sillä tosi teosofi tiesi, että sokea auktoriteetin palvonta ja henkilökohtainen idoliuskolaivat suurimmat esteistä henkisten saavutusten tiellä, jolla saattaa edistyä ainoastaan

luottamalla omaan itseensä ja viehtymällä siihen ihmisen sisällä, joka on hänen Korkeampi Itsensä. Yksikään rehellinen teosofi ei milloinkaan voisi väittää, että H.P.B. olisi ollut vapaa kaikista vioista. Sellaiselle tasolle ei ihmisluonto pääse ihmisentiteetin syntyessä uudelleen ja uudelleen fyysiselle tasolle. Kaikkien kansojen pyhät kirjoitukset osoittavat, että henkisillä johtajilla ja esimerkillisimmillä ihmisillä meidän rodussamme on kaksi aspektia: ihmisen ja jumalan. Ihmisinä he ilmentävät monenlaisia inhimillisiä heikkouksia. Vasta kun ihmismäisyys heidän luonteessaan asettui asemaan, jossa jumalainen luonto, tai korkeamman itsen elämä pääsi vaikuttamaan persoonallisuuteen, se nosti yksilön kohti tosi ihannetta. H.P.B:llä oli monet vikansa, – kiukkuisuutensa, arvostelukyvyn puutteensa jne. – mutta hänen kuoltuaan vaikuttaa, kuin kaikki hänen työtoverinsa olisivat unohtaneet hänen puutteensa ja näkisivät vain hänen suuret ansionsa, joihin kuuluu hänen ehdoton uskollisuutensa totuutta kohtaan, kuten hän itse asian ilmaisi, uskollisuus ihmisten veljeyttä kohtaan, Teosofista Seuraa kohtaan ja ehdoton kuuliaisuus Opettajia kohtaan, joihin he kutsuvat Mestareiksi. Kuin yhteisestä sopimuksesta nämä näyttäivät päättäneen

”Hänen hyveensä hyväksyä suosiolla
Hänen vioilleen vähän sokeita olla”.

Mahabharatassa on kertomus isästä nimeltä Yayati ja hänen pojastaan. Isä oli innokas aivan tietystä syystä pääsemään nauttimaan jälleen nuoruuden voimasta, ja poika siirsi uhrautuvuuden hengessä vapaaehtoisesti nuoren voimansa vanhempaan. Nyt H.P.B:n elämä osoittaa, että tietyissä merkityksessä eläessään hän oli antanut elämänsä Seuralle, ja kuolemassa hänen henkensä raju innostus oli tullut teosofiseen liikkeen koko sieluksi. Kuten Mr. Sreenevasa Iyengarin sanoista kävi ilmi, Madame Blavatskyn kuoltua oli

oletettavaa, että Teosofisen Seuran täytyisi lakata olemasta, mutta kuitenkin yleisö on 12 viimeisen kuukauden aikana huomannut, että Seura on vahvempi kuin koskaan aikaisemmin, ja että nyt hän (puhujana) on paljastanut heille tämän mahtavan nuortumisen salaisuuden (aplodeja). Raamatussa kerrotaan, miten Jeesus oli ”surujen mies, joka ei muuta saanut kuin kärsimystä päälle”, ja tämä ilmaisu on hyvin sopiva kuvaamaan myöskin edesmennyttä kollegaamme. Hänen elämänsä oli tragedia, sen täytti kärsimys ja epäoikeudenmukainen kohtelu aivan odottamattomilta tahoilta, ilkeämielinen sanoman vääristelemineen. Hänen elimistönsä oli äärimmäisen herkkä, verisesti hän tunsii lehdistön hyökkäykset, eikä ollut väliä tuliko loukkaus voimakkaimmilta vai vähemmän arvostettujen tahojen kirjoittajilta. Hänen voimakas hyökkäävä luontonsa pakotti hänet jatkuvaan sotatilaan, sai hänet, niin kuin tiedämme, yhteistyöhön yhden jos toisenkin ryhmän, ihmisen ja yhteiskuntaluokan kanssa. Tietysti hänellä oli kaikki syy uskoa saavansa vastaanottaa yhtä hyvää kuin itse antoi, mutta kun nämä hyökkäykset kohdistettiin häneen itseensä samalla voimalla, hän näytti hämmästyvän kohtelusta, joka hänen osakseen tuli. Ei kukaan, ei edes vihollinen voisi sanoa hänen antautuneen teosofialle omaa etua saavuttaakseen, sillä hän oli luopunut korkeasta sosiaalisesta asemasta ja kaikista sen mukanaan tuomista mukavuuksista ja ylellisyyksistä työskenneläkseen vailla pienintäkään toivoa palkkiosta yleisen edun nimeen. Häntä ajoi intohimo okkultista tietoa kohtaan, jonka äärimmäistä käyttöä hän ei kyennyt ennakoimaan ennen kuin omaksui teosofian, ja niin hän vaelsi yli maiden ja mantujen kummalliisiin paikkoihin vaaroja uhmaten etsien ihmisiä, jotka hallitsivat okkulttisia voimia ja voivat opettaa okkultismia, ja löydettyään sen, mikä tulisi olemaan hänen elämäntehävänsä, hän antautui siihen kiihkeästi ja

epäitsekkäästi kieltämyksellä, jollaista ei milloinkaan aikaisemmin ollut nähty – näin puhujan tietojen mukaan. Puhuja jatkoi pitkää puhettaan, jonka loppu oli hyvin koskettava. Hän sanoi, että tämä saattaa olla viimeinen kerta, kun hän puhuu Teosofisen Seuran aktiivisena presidenttinä (huutoja ”Ei, ei”). Syy ei ollut hänen vaan noiden näkymättömien elävien viisaiden, joiden jalkain juuressa hän istui nöyränä oppilaana. Hän oli eronnut tehtävästään terveydellisistä syistä, hänellä oli jo myös pitkään ollut halu vetäytyä syrjään, opintojensa pariin, mutta jos hänen Opettajansa määräisivät hänet peruuttamaan vetäytymisensä ja jatkamaan toimessaan elämänsä loppuun saakka, hän tekisi kyllä heti niin. Omasta mielestään hän oli miltei täysin suorittanut työnsä valmiiksi, ja nuorempien tulisi astua hänen tilalleen. Ei hän itse kuten ei kukaan muukaan ollut korvaamaton liikkeelle; kunhan tilaa annettaisiin, heille kyllä löytyisi seuraajat. Teosofian tarkoitus oli ihmiselämän edistäminen ja valaiseminen, missä ikuisen evoluution lain alaisuudessa työntekijöiltä ei milloinkaan tulisi puuttumaan maailman hyväksi tehtävää työtä. Hän toivoi heidän huomioivan ennustuksen, että seuraavien 12 kuukauden aikana voimaa tulisi vuodattamaan teosofiseen liikkeeseen, sellaista jota sillä ei ole ollut sitten Hunnuttoman Isiksen ilmestymisen vuonna 1877, sitten sen perustajien saapumisen jälkeen Bombayhin vuoden 1879 alussa. Johtopäätöksenä voidaan todeta eversti Olcottin jättäneen yhteistyökumppaneilleen jäähyväiset, minkä jälkeen kokous julistettiin päättyneeksi. Kokous päättyi klo 15.00.

Saapuvilla olleet bramiiniystävät valitsivat päivän tekstiksi 12. kappaleen Bhagavad Gītasta, joka kuuluu seuraavasti:

Arjuna:

Kumpiko ihminen voi pikemmin päästä Si-

nun yhteyteesi, sekö, joka Sinua ulkonaisilla menoilla kunnioittaa ja palvelee, tai se, joka Sinut näkee loppumattomana, ilmentymättömänä, ja sen mukaisesti toimii?

Siunattu Herra sanoo:

Jonka sydän Minussa löytää leponsa, ja Minua pysyväisessä alistumisessa palvelee, jolla on täydellinen usko, se on paras yogan oppimisessa ja on Minussa.

Se, joka palvelee katoamatonta, näkymättöntä, ilmentymättöntä *Yhtä*, kaikkialla olevaa, käsittämättöntä, muuntumatonta, Ijäistä.

Joka hilliten aistimuksensa pysyy aina kaikessa, mikä hänelle tapahtuu, tyynimielisenä, ja iloitsee hyvästä, missä hän sen löytää, se yhdistyy Minuun.

Niiden, joiden mieli tähtää ilmentymättömään, vaikeudet ovat suuremmat; sillä ilmentymättömän tietä on sen, joka kiinnittyy aistillisiin, vaikea löytää.

Mutta joka kaikessa tekemisessään antautuu Minun johtooni, jonka korkeimman pyrinnän päämaali olen Minä; joka Minuun turvaa ja Minua koko sydämeästään palvelee,

Hänet Minä päästän kuoleman (maisien olevaisuuden) valtamerestä, oi Partha! sen tähden, että hänen sielunsa tähtää Minuun.

Käännä sielusi Minuun, anna henkesi ainoastaan Minussa löytää leponsa, niin pääset Minun asuntoihini.

Mutta jos sinä et kykene niin voimakkaasti hillitsemään ajatuksiasi, että ne alituisesti pyysisivät Minussa, niin, oi Dhananjaya! koettele Minua saavuttaa niin useasti kuin voit (sisällisesti tapahtuvan) hartaudenharjotuksen kautta.

Mutta jos sinä et kykene tähänkään useasti tapahtuvaan harjotukseen, niin kilvoittele ainakin sen saavuttamista, että toimit Minun hengessäni. Jos sinä vain Minun asiassani toimit, saavutat täydellisyyden.

Mutta jos et olisi tähänkään kykenevä,

niin kuitenkin etsi turvasi Minussa ja lakkaa sydämen nöyryydessä etsimästä toimintojesi hedelmiä (palkkaa).

Viisaus on parempi kuin (sokea) ahkeruus (harjoittelemineen); parempi kuin tietopuolinen (teoreettinen) viisaus on mietiskely; maallisen jättäminen (kieltäytyminen) parempi kuin tekojen palkinnon tavoittelemineen. Kieltäymisestä seuraa rauhan saavuttaminen.

Joka ei ainoatakaan olentoa vihaa, on hyvä ja armelias, vapaa itsekkäisyydestä ja turhan kunnian pyynnöstä, tyynimielineen onnessa ja onnettomuudessa, ja kärsivällinen,

sekä tyytyväinen ja tarkastelee elämätänsä, taltuttaa sydämensä, mielensä ja alistuneena Minua avuksensa huutaa, se on Minulle rakas.

Joka ei enään kuoleman maailmasta eikä maallisista murehdi, joka on niin vapaa, ettei häntä ilo, pelko tai viha horjuta, se on Minulle rakas.

Jolla ei ole ennakkoluuloja, on puhdas, rehellinen, himoton, vapaa epätoivosta ja tykkäänään kieltäytyy, täynnä kunnioitusta, se on Minulle rakas.

Joka ei rakasta, ei vihaa, ei murehdi eikä himoitse, joka (sisällisesti) luopuu onnesta tai onnettomuudesta, se on Minulle rakas.

Joka pitää ystävää ja vihamiestä yhdenarvoisina, jolle (maailman) kunnia ja epä-kunnia ovat yhdenvertaiset, jolle kylmä ja kuuma, ilo ja suru ovat yhdenlaiset, mistään kiinniriippumaton,

joka kiitoksen ja moitteen suhteen on välittämätön, vaitelias, joka himojensa kautta ei ole mihinkään sidottu, ja lujatahtoisena Minua hartaudessa etsii, se on Minulle rakas.

Mutta joka juo elämänantavaa viisautta, josta olen puhunut, täynnä eläväksitekevää uskon voimaa ja jonka hartauden päämaali olen Minä, sitä Minä yli kaiken rakastan.

(suom. Martti Humu)

Katkelmat esitettiin sanskritiksi huolellisesti huomioiden Swara, rytmi ja sointu. Tällaista kuullaan täydellisimmillään Etelä-Intiassa yhdeksän tai kymmenen bramiinin ottaessa osaa resitaatioon.

Katkelma Aasian Valosta, jonka eversti Olcott luki Sir Edwin Arnoldin omista käsikirjoituksista, käsitti nuo ihanat rivit alkaen sivulta 183 (Ensimmäinen London Ed.) ja loppuen kuudenteen kirjaan. Niiden tahojen auttamiseksi, jotka haluavat lukea ne tulevina Valkoisen Lootuskukan juhlapäivinä, jolla ehkä ei ole tätä kirjaa käytettävänä, liitän ne tähän. Mitään näin viehättävää ei kuunaan ole The Theosophistiin painettu:

Katso, Buddhan

näin voittaessa nousee aurinko!
Idässä leimahtaa jo ensi loimut
ihanan päivän, läpitunkien
yön mustan vaipan. Hohde hopeinen
kointähden kalpenee, kun valkenee
sininen auder, yhä kirkkaammin
helottaa loisto läpi usvien.
Etäällä vuoret huipuun purppuraisin
tervehtii aurinkoa, ennen kuin
maailma siitä tietää. Kukkanen
toisensa jälkeen tuntee tuulen lämmön
ja luomet avaa. Valo kiirehtii
kasteisen nurmen yli, loihtien
helmiksi hohtaviksi' yön kyynelet –
maan loistollansa kaunistaa ja päärmää
kultaisin reunoin pakenevat pilvet –
kultailee palmunlehdet, jotka sille
kuiskaavat tervehdysten. Aukioon
se metsässä' ampuu kultanuoliaan –
sipaisee virtaa taikasauvallaan,
sen loihtii rubiineiksi sähköviksi –
lehdossa antiloopin kohtaa lempeän
ja virkkaa: 'Nyt on päivä!' Koskettaa
pesissä siipiin kätkeytyjä päitä
ja kuiskaa: 'Lapset, nouskaa kiittämään
jo päivää!'

Silloin virittävät linnut
ylistyskuoron: satakieli soittaa
hopeisin huiluin, bulbulin soi virsi,
ja rastas huutaa 'huomentaan', ja kilvan
kolibrit sirkuttavat kiirehtien
hunajan hakuun ennen mettiäistä.
Variskin vaakkuu, kirkuu papukaija,
kupariseppä viheltää, ja kyyhky
ikuista lempeänsä kukertaa.

Niin! – Niin on pyhä tämä Voiton aamu,
lähellä jotta sekä kauempana
koteihin tulvii tuntematon rauha
Piilottaa teurastaja veitsensä,
takaisin ryöväri tuo ryöstämänsä
ja täyden summan rahanvaihtajakin
suorittaa kolikoita. Kaikki häijyt
sydämet muuttuu ystävällisiksi
ja lempeät käy vielä lempeemmiksi.

Näin aamunkoitto pyhä kautta maan
vuodattaa siunausta. Kuninkaat
sotaisan taistelunsa keskeyttävät,
hypähtää sairaat tuskain vuoteilta
iloissaan, toiset kuolemaa jo tehden
hymyilee, niin kuin tietäisivät, että
tää onnen aamu oli koittanut
Valosta Idän porttein tuolla puolen.

Jasôdharan myös sydän murheentäysi,
kun prinssin vuoteella hän yksin istuu,
suloisen olon tuntee yllättävän,
kuin ei vois erehtyä rakkaus,
vaan viimein täytyy riemuun päätyä
niin suuren surun.

Maaailma niin on
iloissaan – tosin tietämättä miksi –
ylitse jotta taajain erämaiden
kajahtaa riemulaulut, kuuluu kuiske
ruumiittomien pretain, bhûtojen,
kun Buddhan läheisyyden aavistavat;
'Se täytetty on!' kaikuu ilman halki
deevien huuto; kansa ihmeissään
kaduilla Valon virtaa ihailee,
ja papit virkkaa: 'Jotain valtavaa
on tapahtunut!'

Vesissä ja maalla
eläinten kesken tuona päivänä
vallitsee sopu: Hirvi täplikäs
imettää tiiker'emo pentujaan,
ja vuohen kanssa leopardi rinnan
juo lammikosta. Kalliolla leikkii
jänikset, missä laiskotelten kotka
nokallaan suorii siipisulkiaan.
Paisteessa loikoo käärme kiiltelevä
kitaansa myrkkyhampaat piilottaen,
ja haukka rauhan antaa peipposelle.
Jäälintu tirkistelee torkkuen,
kun kalat leikkivät, ja perhoslaumat
parveilee ympärillä oksan, jolla
makailee valpas mettiäistensyöjä.

Herramme henki siten vallitsee
ihmisten yllä sekä eläinten,
kun alla Bôdhi-puun hän vielä istuu
mietteissään Voiton kunniassa, jonka
puolesta kaikkien on saavuttanut
valaisemana Valon, joka on
kirikkaampi päivääkin.

Nyt nousee hän
ilosta loistavana, voimakkaana
ja haastaa valtavalla äänellä
kaikille ajoille ja maailmoille:

*'Niin moni asumus
mua pidätteli – aina etsivää
tään aistivankilani tekijää:
niin täynnä tuskaa oli taivallus!*

*Vaan kas,
sa mestari tään linnan taidokas!
- Nyt tunnen sun. Et koskaan mulle saa
kohottaa tuskain vankilaa;*

*et nostaa kurkihirttä petosten,
et perustusta savimuurien.
Nyt talos sortui, katto romahti!
Sen Harha muotoili!
Vapaana voin nyt Valoon vaeltaa.*

(suom. Juss Snellman)

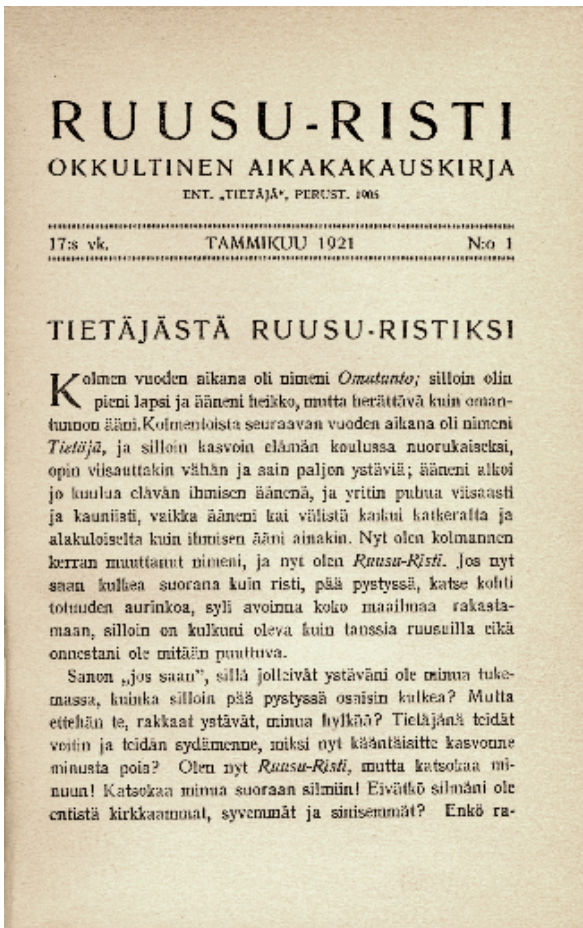
Ruusu-Risti -lehden historiikki. Osa 3

”Myrskyissäkin osaamme alustamme ohjata, sillä tiemme kulkee kohti auringon nousua” (P. E. 1917)

Varpu Kopra

”Myrskyjen kauhuista aamuista kirkkautta kohti”(P.E. 1924)

Vuoden 1920 Tietäjän vuosikerrasta näkee hyvin, miten Teosofinen Seura oli ratkeamassa liitoksistaan. Vuosi oli lehdelle myllerryksen aikaa. Heikki Peltolan rahallisen avustuksen ja ammattitaidon avulla perustettiin vuonna 1919 Kustannusosakeyhtiö Tietäjä, jolle Pekka Ervast myi Tietäjä-lehden, joten ensimmäistä kertaa lehden historian aikana sen omisti joku muu kuin Pekka Ervast.

Ervast aloittaa vuosikerran 1920 pohdimalla teosofien ja muiden totuudenetsijöiden roolia ja toimintaa maailmassa tapahtuneiden myllerryksien aikana. Hän kirjoittaa ensimmäisessä Toimittajailta-artikkelissaan muun muassa: ”Heidän olisi pitänyt kieltäytyä sodasta, miekkaan tarttumisesta, tappamisesta. Sen sijaan he maailmansodan aikana menettelivät niin kuin maailman lapset, joille totuus ei vielä ollut kirkastunut, jotka vaelsivat pimeydessä ja sokeudessa. Joka maassa teosofit asettuivat taistelevien riveihin, marssivat kivääri olalla ’vihollista’ vastaan ja kuolivat ’kunnian kentällä.’” Kyseisestä artikkelista paistaa selvästi Pekka Ervastin yhä kasvava turhautuminen koko Teosofista Seuraa kohtaan. Suurimpana epäkohtana hän näki nimenomaan sen, ettei Seura noudattanut omia ohjesääntöjään. Hän kirjoittaa: ”Maailmansodassa elämä koetteli meitä: ’uskotteko todella veljeyteen’ kansojen ja rotujenkin veljeyteen?’ Olimmekohan väittäneet uskovamme. ’Näyttäkää siis nyt, että uskotte’, kehotti elämä, ’todistakaa vakaumuksenne teoissa. Sanokaa, että vieraatkin kansallisuudet ovat teidän

veljiänne. Älkää tarttuko aseihin veljiänne vastaan. Vai murhalla ja vainollako te tahtoisitte rakkauttanne osoittaa?’ Eihän tämä ollut mikään poliittinen ohjelma, joka umpimähkään kelpaisi kansoille ja yksilöille! Kansojen ja yksilöiden täytyi saada taistella ja tappaa, vihata ja vainota. Tämä oli vain ohjesääntö muutamille ihmisille, niille, joiden Sydän oli auennut rakkauden valolle ja lämmölle, niille, jotka totuutta etsiessään olivat päässeet Mestarein jalkojen juureen. Tämä oli teosofeja varten. Ja me, me Pietarin tavalla kielsimme Mestarin ja totuuden. Me lankesimme syntiin. Kaidan tien asemasta valitsimme lavean. Kuolimme mieluummin sankareina maailman opin kuin marttyyreina totuuden puolesta.”

Lehden palstoilla keskustellaan Seuraa jakavista asioista vuoden mittaan paljonkin. Pekka Ervastia arvostellaan siitä, ettei hän enää ole Annie Besantin linjoilla Teosofisen Seuran asioissa. Tähän Pekka Ervast vastaa muun muassa näin: ”Olen siis vuodesta 1896 lähtien ollut ehdoton ’antimilitaristi’ ja aseettomuuden kannattaja. Nyt ehkä ymmärrätte, miksi minun tässä kysymyksessä on täytynyt olla toisella kannalla kuin Mrs. Besant. Jo aikoja sitten luin kerran jostakin Mrs. Besantin kirjasta, että sota on suuri kansojen kasvattaja ja että jumalat silloin tällöin käyttävät sitä keinoa ihmiskuntaa kasvattaakseen. Kauhistuintätä lausetta, sillä se oli minusta mitä pintapuolisin puolittotuu; toinen puoli, jota Mrs. Besant jätti painottamatta, oli se, että sota oli kansojen hirveä raaistuttaja ja kehityksen ehkäisijä. Tästä pikku seikasta johtui se epäily, josta äsken mainitsin ja jota työnsin syrjään aina, kun se pisti päänsä näkyviin. Mutta maailmansodan alkaessa en voinut sitä enää syrjäyttää. Ja kun Mrs. Besant julkisissa sanoissaan asettui liittolaisten puolelle sodassa, tuomiten saksalaiset mustien voimien johtamiksi, silloin hän minun korvissani ikäänkuin sanoi: ’Jumala taistelee englantilaisten puolella ja heidän oikea asiansa voittaa’, ja minusta tuntui, että nyt Teosofinen Seura syöksyi veljeyden tieltä pois...”

Tästä suuntautumiskysymyksestä oli tullut jo niin iso asia, että Pekka Ervast oli vuonna 1919 perustanut Teosofisen Seuran sisälle oman osaston, ”Suomen Teosofisen Seuran Okkultisen Osaston”. Hän myös kieltäytyi ehdottomasti ylishteerin virasta ja poistui kannattajineen vuoden 1919 vuosikokouksesta kesken kaiken. Vuoden 1920 ajan Tietäjä lehtenä jatkaa vielä vanhoilla ja tutuilla linjoilla. Sen sisältöön kuuluu jo tutuiksi tulleiden osioiden lisäksi myös uusia tulokkaita, kuten esimerkiksi sarja ”Miten tulin teosofiksi”. Tässä sarjassa lukijat saavat itse kertoa, miten heistä tuli teosofeja. Lehden sivuilta on kuitenkin selvästi luettavissa merkkejä tulevista muutoksista, varsinkin Pekka Ervast uumoilee monessakin kirjoituksessaan muutosten tuloa. Muutoksia tulikin sitten roppakaupalla, myös lehteä koskevia. Vaikeat ajat pakottivat miettimään erilaisia vaihtoehtoja lehden rahoituksen ylläpitämiseksi. Kustannusosakeyhtiö Tietäjän toimintaan tuli muutoksia, sen toiminta siirrettiin elokuussa Viipuriin ja sen vetäjäksi

tuli Fredrik Heliö. Osakeyhtiön osakkeita laskettiin myyntiin 750 kappaletta, jotta toimintaa saataisiin jatkettua. Nämä osakkeet eivät kuitenkaan menneet kaikki kaupaksi, joten niitä suunniteltiin laitettavaksi uudelleen myyntiin myöhemmin.

Pekka Ervast joutui vuoden aikana myös vaikean päätöksen eteen. Suomen Teosofisen Seuran enemmistö oli sitä mieltä, ettei Seuran jakaminen kahdeksi osaksi ollut hyvä ratkaisu. Pekka Ervast kirjoittaa: ”Osastojakoajatus ei kuitenkaan saanut kannatusta toisella taholla. ’Emme tahdo muodostaa mitään osastoa, pysymme vain yksinkertaisesti Teosofisena Seurana kuten tähänkin saakka’, selitettiin siltä taholta. Ja koska he olivat

enemmistössä, olivat he tietysti nykyisen käsityskannan mukaan – oikeassa. Enemmistöllä on valta, ja onhan valta sittenkin käytännössä sama kuin oikeus: sen tähden enemmistöllä on oikeus päättää. Me, jotka olimme vähemmistössä, olimme väärässä. Meillä ei siis ollut oikeutta esiintyä Suomen Teosofisen Seuran nimessä! Minä, joka olin palvellut teosofista asiaa neljänneksivuosisadan, en ollut enää oikeutettu edustamaan Teosofista Seuraa! Näin ollen ei ollut muuta kuin yksi mahdollisuus jäljellä: lakata Teosofisen Seuran välityksellä palvelemasta teosofiaa ja etsiä teosofialle uusi väline, synnyttää teosofinen työ uudestaan uudessa muodossa. Kun vanha ruumis hylkää, on luotava uusi. Ehkä se sanoma, joka meikäläisten kautta pyrkii esille, onkin täynnä niin uutta henkistä viiniä, ettei sitä enää käynyt kaataminen vanhoihin leileihin! Senpä tähden kutsuin, noudattaen siinä monen TS:n jäsenen kehoitusta, kaikkia niitä totuudenetsijöitä, Okkultisen Osaston teosofeja, jotka minun kanssani tahtoivat jatkaa henkistä valistus- ja kasvatustyötä uusissa uomissa, liittymään kanssani seuraksi, jonka nimeksi ehdotin RUUSU-RISTI, Suomen Salatieteellinen Tutkimus-Seura (ruotsiksi: ROSEN-KORSET, Samfundet för Ockult Forskning i Finland), ja jonka perustava kokous pidettiin Helsingissä marraskuun 14 p:nä.” Kokouksessa oli läsnä noin 70 henkeä, ja Ruusu-Risti tuli perustetuksi 14.11.1920 kello 13.50 Helsingissä.

Kesäkurssit 1912

Tietäjän julkaisun kanssa oli myös ongelmia vuoden 1920 lopulla. Syystä tai toisesta Pekka Ervast ei lähettänyt käsikirjoituksia painoon ajoissa, jolloin lehteä ei voitu painaa. Lehden omistaja Heikki Peltola raivostui tästä, ja kaksikko ajautui riitoihin keskenään. Viimeinen Tietäjän numero vuodelta 1920 oli loppujen lopuksi kolmoisnumero, ja sekin painoteknisten syiden vuoksi supistettu.

**”Tuntuu kuin ois risti taakka
ainoastaan siihen saakka,
kun tuo ruusu rakkauden” (nimim.
H.P. 1921)**

Vasta perustettu Ruusu-Risti tarvitsisi myös äänenkannattajan, ja Pekka Ervast tarjoutuikin ostamaan Tietäjän takaisin Heikki Peltolalta. Tietäjän johtokunta suunnitteli lehden toiminnan jatkamista uusien toimittajien avulla. Ervast tarjoutui ostamaan lehden takaisin 10 000 markan hinnasta, mutta Kustannusosakeyhtiö Tietäjän uusi johtokunta vaati siitä 25 000 markkaa, eikä Ervastin auttanut muu kuin suostua kauppaan. Ervast suorittaisi velan käsikirjoituksillaan, joista hän antaisi velkakirjan. Peltola vaati lisäksi kuitenkin vielä 36 Ervastin kannattajan takuun asialle. Peltolan suivaantuminen Pekka Ervastille johti lopulta hänen erottamiseensa Teosofisesta Seurasta.

Tietäjä lehtenä tuli kokemaan jälleen uudelleensyntymisen. Vuoden 1921 alusta sen nimi vaihdettiin. Lehden nimeksi tuli ”Ruusu-Risti, Okkultinen Aikakauskirja”. Lehdestä tulisi jälleen uusittu ja entistä ehompi. Toimitus- ja painopaikaksi tulisi Helsinki. Lehden säännöllinen ilmestyminen oli taattu vuodelle 1921, ja Pekka Ervast lupasi itse valvoa postitusta, jolloin kaikki lehden varmasti saisivat. Lehden ulkoasu muuttui aikaisempaan verrattuna, sillä sen koko pieneni hieman. Ilmestymisestä Ervast kertoi sen verran, että jos tilaajamäärä py-

Kirkastus

Ah, kirkkaus ääretön näin
ei kaartunut ylläni koskaan ennen,
syystaivaiden kimmeltävään
valo loppumaton alas auringon mennen.
Ei varjoa yhtäkään näy,
ikivalkeus väikkyvi päällä pääni.
Kaikk’ äänettömäksi niin käy
kuin vaiennut ois elon viimeinen ääni.

Pois luotani muinainen
on häipynyt ystäväin ylväs piiri.
Oi onnea yksinäisen!
Jo vaipunut on sydänpäiväni viri.
Ah, iltaan jo kääntyvi tie,
levon sai sydän ahdistettu ja ankee.
Ilot murheet jo kestetyt lie,
säde siunaava polkuni päähän lankee.

On taistelu tauonnut jo
en mitään ma pyydä, en mitään anna.
Oi laskeva aurinko,
minut kanssasi kaukaisuusihini kannan.
Elo väistyvi luotani pois,
on kaatunut kukka ja katkennut juuri.
On niin kuin ilmoissa sois
ikivalkeuden sävel ylhäinen, suuri.

Elämältä ma paljon sain,
enin lahjoitti kuitenkin laupias ilta.
Päämaalia turhaan hain,
elo yksinäisyyteen vain oli silta.
Tien päähän jo päästy on,
en takaisin kääntyä tahdo, en saata.
Laill’ laskevan auringon
elon autuutta siunaan ja ihmisten maata.

Aarni Kouta

Sielun puistot

Salass' sielumme on ikikukkivat puistot.
Elämän edellisten ne kätkevi muistot,
ajan vastaisen vaiheiden vaihtuvat kuvat
kuten hetteden helmahan heijastuvat,
ikiläikkyyvään lähteiden, joiden pinta
kuvastaa nyky-aikaa ja kaukaisinta
tulevaa sekä mennyttä vaihetta elon,
kuten heijastaa hete tähtien helon.

Salass' sielumme kukkivain, tuoksuvain tarhain
olennoituu elomme puhtain ja parhain
pyhin kaipaus, sen aatokset käyvät kukkaan,
vivahdus vähinkään mene meiltä ei hukkaan.
Kuva, minkä vain henkemme herkkänä piirtää,
näkyvät voimat se heti siirtää
salass' sielumme tarhoihin vihannoiviin,
siell' yhtyen kuin sävelaltoihin soiviin
se sähköy ja kasvaa ja suurentuu
kuten virran kalvossa päilyvä puu.

Kimaltaa sen virtojen välkkyvä parras,
siell' aukeaa joka aatos harras
kuin kukkanen umpustaan, joka aukee
elon armauteen, sylinantihin raukee
ikirakkauden, joka auringon lailla
sädehtii sen kentillä autuailla.
Sen aurinko rakkaus on: joka työmme,
min rakkaudessa vain teemme, se yömmen
valonantajaks aineiseksi muuttuu,
ikitaimeksi henkemme tarhaan juuttuu.

Joka siunaava aatos, mi sydäimestä nousi,
kuin valkea joutsen sen virtoja sousi;
joka myötätunnon ja säälin sana
teoks puhjeten ain yhä loistavampana
kohon siimeestä sen kuten aurinko aamun
ylenee hävittäin yön hyytävän haamun;
joka aatos ja työ, joka lemmeestä lähti,
sen taivaalle syttyy kuin siintävä tähti.

Salass' sielumme on pyhät paistavat tarhat,
todemmat kuin on elon häipyvät harhat,
siell' aattemme, työmme ain puhkeevi
kukkaan,
vivahdus vähinkään mene meiltä ei hukkaan:
vihan tunne vilpillinen kuten kyynä
kähisee, sydänjuuria jäytää syynä,
min rakkauden teko yks voi poistaa,
joka tähtenä tyynnä sen taivaalla loistaa.

Aarni Kouta

syysi entisellään, ilmestyisi lehti 64-sivuise-
na. Sisällön puolesta Ruusu-Risti jatkaisi
Tietäjän luomalla polulla, sillä erotuksella,
että lehdessä julkaistiin enemmän salatie-
teellisiä kirjoituksia, etenkin suomennoksia.
Vanhat, tutut osiot säilyisivät. Lehdessä näh-
täisiin siis jatkossakin mm. ”Mitä muualla
tiedetään”, ”Toimittajalta” sekä ”Tien varrel-
ta” -osiot. Toimitussihteerinä toimiva Aarni
Kouta pitäisi huolen kielellisestä asusta, jota
tämä eteenpäin pyrittäisiin petraamaan. En-
simmäisessä vuosikerrassa kirjoitettiin myös
paljon ruusuristiläisyyden olemuksesta ja il-
mentymisestä. Lisäksi lehden sivuilla keskus-
teltiin paljon kaikkien muiden teosofisten
liikkeiden suhtautumisesta Ruusu-Ristiin
ja sen aiheuttamasta hälinästä teosofisessa
maailmassa.

Koska uuden seuran perustamisen myö-
tä oli osa lehden tilaajista ja jäsenistä jäänyt
pois, oli selvää että taloudellisia huolia riit-
ti. Heikki Peltola jätti lehdestä tulleen vel-
kakirjan lunastettavaksi pankkiin heti, kun
sen määräaika oli umpeutunut. Maksuai-
kaa oli kaksi viikkoa, eikä Pekka Ervastilla
ollut varaa sitä maksaa. Tämän vuoksi Er-
vast lähetti marraskuun 16. päivänä 1921
jäsenistölle kiertokirjeen, jossa hän vetosi
seuran jäseniin taloudellisen ahdingon hel-
pottamiseksi. Jo joulukuun 2. päivänä Pekka

Ervast pystyi lähettämään toisen kiertokirjeen, jossa hän kertoi olemassa olevan velan tulleen maksetuksi vapaaehtoisilla avustuksilla. Lehdelläkään ei mennyt vahvasti, sillä tilaajamäärien putoamisen vuoksi lehti oli tuottanut tappiota syksyyn 1921 mennessä 7 000–8 000 markkaa. Tämän lisäksi marraskuussa lankeaisi maksettavaksi suuri vekseli, arvoltaan 17 200 markkaa. Pekka Ervast maksoi omistaan kaiken minkä pystyi, mutta se ei riittänyt. Tässä vaiheessa apuun tuli J. R. Hannula, joka kirjoitti uuden kiertokirjeen jäsenistölle, ja tämän jälkeen alkoi lehdelle tulla vapaaehtoisia lahjoituksia. Suurin lahjoitus tuli Amerikasta, josta eräs lukija lahjoitti 100 dollaria (silloisen kurssin mukaan noin 2 400 markkaa). Ervast painotti kuitenkin, että ainoa ratkaisu lehden talouden kohottamiseksi olisi saada tilaajamäärät nousemaan. Hän toivoi määrän kolminkertaistuvan. Vuonna 1921 tilaajamäärä oli noin 800, kun tavoite oli ollut 1 000 ja lehden painos oli 1 200. Myös Ruusu-Ristin Neuvosto ojensi auttavan kätensä pelastaakseen lehden taloudelliselta ahdingolta. Lokakuun numerossa julkaistiin lausunto, jossa Neuvosto ehdotti seuraavaa: Jos entiset tilaajat uudistaisivat tilauksensa ajoissa ensi vuodelle ja lisäksi hankkisivat kukin yhden tai useamman uuden tilaajan lehdelle, voisi toiminta jatkua ilman taloudellisia huolia. Lehden mukana oli lappu, joka pyydettiin palauttamaan toimitukseen. Tässä tilaaja sitoutui hankkimaan lehdelle uusia lukijoita ja tilaajia. Lisäksi asiamiehistä muodostettiin Ruusu-Ristin Kannatusliitto. Neuvosto pyytää myös, että tilaajat hankkisivat lehteen lisää ilmoituksia, joista se saisi pientä lisätuloa. Neuvosto takaa samassa myös sen, ettei lehden hintaa eikä kokoa tai ulkoasua muuteta seuraavaksi vuodeksi.

Terve sulle, syksy!

Kylän raittia on kulkenut syksy jo.
 Sen näen tänään selvemmin kuin eilen.
 Tyhjä ja autio on kyläntie,
 kun kesävieraat lailla muuttolintujen ovat
 karkonneet.
 Olen taasen yksin, mutta en tunne olevani
 yksin.
 Minä olen hyvässä seurassa,
 paremmassa kuin tapaan kaupungeissa;
 uskollinen hongisto, pihkan haju,
 kanervan viileä tuoksu,
 sään selkeä kirkkaus,
 ilman raikkaus,
 puutarhani koristekukkien viimeinen kor-
 kea koreus,
 kas tuossa seuralaiseni ja toverini,
 joiden vertaisia saa etsiä maailmalta.
 Terve siis sulle, syksy,
 sa väkevä ja selkeä syksy,
 sinä olet minun kevääni nykyään,
 jonka seurassa viihdyn.
 Terve tultuasi, veli,
 vanhempi ja minua parempi veli syksy.
 Suo aatoksilleni aateluutta,
 pyrkimyksilleni puhtautta ja voimaa!
 Terve, syksy!

Rafael Ronimus

**”Jos tapaat hänet elon taipaleella
 ja valtateillä arkielämän,
 se arkipäivä muuttuu sunnuntaiksi”
 (RAFAEL RONIMUS 1924).**

Kuitenkin Pekka Ervast aloittaa vuoden 1922 ensimmäisen numeron: ”Onpa Ruusu-Risti nyt tullut ohueksi!” huudahtavat lukijat, saadessaan käsiinsä tämän tammikuun numeron. ”Tämmöisenäkö se nyt aikoo ilmestyä tänä vuonna?” Niin, rakkaat ystävät, vastaan kysymykseenne, tämmöisenä se nyt ainakin toistaiseksi tulee ilmestymään. En voi antautua samaan seikkailuun kuin viime vuonna, en uskalla enää tehdä niin haaveel-

lisiä laskelmia kuin syksyllä 1920, jolloin kuvittelin, että Ruusu-Risti v. 1921 saisi vähintään kaksi tuhatta tilaajaa, mutta mahdollisesti kolme tuhatta! Ja Ruusu-Ristin ilmestyminen viime vuonna 64-sivuisena olisi hyvin kannattanut vasta kolmella tuhannella tilaajalla.” Lehti tulisi ilmestymään ohuempaan niin kauan kuin tilaajamäärä pysyttelisi samalla tasolla (900–1 000). Ervast lupaa kuitenkin, että jos tilaajamäärä saadaan nousemaan edes kahteentuhanteen, niin lehden kokoa lähdetään heti kasvattamaan. Vuosikerrassa tulisi olemaan enemmän Pekka Ervastin omia kirjoituksia, sillä lukijat olivat niitä pyytäneet. Lisäksi ilmestyisi loppuun Kryshankajan kertomus ”Supramantin vierailusta kaukaisessa tähdessä”. Uutena sarjana ilmestyisi ”Tibetiläisten mestarein tuttavalliset tiedonannot”. Mutta esimerkiksi Lévin ”Suurten mysterioiden avain”, joka oli alkanut ilmestyä edellisenä vuonna, saisi odottaa, kunnes lehden kokoa voitaisiin taas kasvattaa. Pekka Ervast kirjoitti vuoden aikana muun muassa ”Muistoja menneiltä vuosilta” sekä ”Pieni Ruusu-Risti-Katekismus” -kirjansen. Vuoden 1922 vuosikokouksessa päätettiin aloittaa yhteistyö Kustannusosakeyhtiö Tietäjän kanssa, jotta saataisiin julkaistuksi enemmän teosofista kirjallisuutta.

Vuodelle 1923 Pekka Ervast varovaisesti suunnitteli lehden koon kasvattamista 320 sivusta 400 sivuun. Hän edelleen toivoo lisää lukijoita uudelle vuodelle, jotta Ruusu-Risti-lehti saisi ansaitsemansa arvokkaan ulkoasun. Ensimmäisessä numerossa vuonna 1923 Ervast toivoo lehden ”sisällön kaikin puolin kirkastuvan, niin että sen ystävät iloisella sydämellä voisivat pitää sitä lukemisen ja tutkimisen arvoisena ja todella hyvällä mielellä tahtoisivat työskennellä sen levittämiseksi”. Pekka Ervast julkaisee vuosikerrassa ”Christosophian”.

P. E. työssään

Vuosi 1924 oli lehdelle juhlatvuosi: olihan se lehden 20. vuosikerta. Vuosi toi mukanaan myös menetystä, sillä monia seuran jäseniä siirtyi tuonpuoleiseen, kuten Oskar Merikanto ja Aarni Kouta. Muuten vuosi kului jo totutuissa merkeissä. Vuosi 1925 olisi lehdelle merkkivuosi, sillä tulisihan siitä täysi-ikäinen. Tämän kunniaksi lehden ulkoasua muutettiin, se näyttäisi samalta kuin Tietäjän aikoina ollen myös samansuuruinen, 432-sivuinen. Pekka Ervast esitti vuoden vaihteessa jälleen toiveen tilaajamäärän kasvusta. Myös lehden nimeä muutettiin hieman. Se kuului nyt ”Ruusu-Risti, Salatieteellinen Aikakauskirja”. Jatkosarjoina julkaistiin ”Käytännöllistä salatiedettä”, ”Tietäjien tiede”, sekä poimintoja H. P. Blavatskyn ”Teosofisesta sanakirjasta”. Vuoden viimeisessä numerossa julkaistiin

Tonttula

Pekka Ervastian 50-vuotisjuhlan kunniaksi Sven Krohnin kirjoittama artikkeli Pekka Ervastian elämästä nimellä ”Erään tietäjän elämä”.

Lehden painatus on vuosien varrella siirtynyt paikasta toiseen. Ensin Tietäjää painettiin Helsingissä vuoteen 1912 asti, jolloin painatus siirtyi Tampereelle Sentraalikirjapainoon. Vuonna 1917 Tampereen sentraalikirjapaino vaihtoi omistajaa, ja lehden painatus siirtyi Jyväskylään seuraavana vuonna. Vuonna 1920 lehteä painettiin jälleen Tampereella, ennen kuin vuonna 1921 sen painaminen siirrettiin Helsinkiin. Viimeiset vuosikerrat painettiin Keravalla. Tampereen Sentraalikirjapainon ensimmäinen omistaja oli ottanut yhteyttä Pekka Ervastiin kysyen, halusiko hän siirtää painamisen taas Tampereelle, kun hän perusti taas kirjapainon, samalla vanhalla nimellä. Pekka Ervast kirjoittaa: ”En epäröinyt, sillä kaikki muistoni yhteistyöstä menneiltä vuosilta olivat mitä mieluisinta laatua, ja niin kävi, että Ruusu-Risti, pukeutuen uudestaan vanhan Tietäjän muotoon, samalla on siirtynyt Tietäjän entiseen kirjapainoon. Olkoon nyt tämä uudestaan elpynyt yhteistyö otollinen sekä Tampereen Sentraalikirjapainolle että Ruusu-Ristille!”. Ruusu-Risti-lehden olotila näytti vakiintuneen.

Lähteet:

Tietäjän vuosikerrat 1919–1920

Ruusu-Risti, Okkultinen aikakauskirja, vuosikerrat 1921–1925.

Teosofisen Seuran Suomen Osasto 100 vuotta, 2007.

Mela, Aimo: Pekka Ervast, 1956.

Jokipii A. E: Teosofinen liike Suomessa, historiaa oppi ja arviointia, 1937.

Toimittajalta II–III

Suomen Teosofisen Seuran XII vuosikokous, 1919.

Suomen Teosofisen Seuran XIII vuosikokous, 1920.

Suomen teosofisen Seuran XIV vuosikokous, 1921.

Hunnun takaa: Suola

Sauli Siekkinen

Kemiassa suola tarkoittaa usein samaa kuin ioniyhdiste. Ioniyhdiste on sähköisesti neutraali yhdiste, vaikka se koostuu varaukseltaan positiivisista kationeista ja varaukseltaan negatiivisista anioneista. Suolassa kationi on usein jokin metalli, anioni taas epämetalli tai jokin yhdiste, jolla on negatiivinen varaus. Suolat ovat yleensä hauraita, kiteisiä aineita, joilla on korkea sulamispiste. Korkea sulamispiste on seurausta ionien välisestä voimakkaasta sähköisestä vetovoimasta. Vastakkaismerkkiset ionit vetävät toisiaan puoleensa ja pitävät siten yhdisteen kidehilan koossa. Suolan sulaessa tai liuetessa veteen ionit irtautuvat kidehilasta ja pääsevät liikkeelle, joten suolojen sulatteen johtavat sähköä kuten niiden vesiliuoksetkin. Arkikielenkäytössä suola tarkoittaa natriumkloridia eli ruokasuolaa. Siinä natrium on positiivinen kationi ja kloori negatiivinen anioni.

Vanhassa Testamentissa suola kuvaa Jumalan ja valitun kansan liittoa: ”Mausta suolalla jokainen ruokauhrilahjasi. Älä jätä suolaa pois, sillä suola on Jumalan liiton merkki. Uhraa siis suolaa kaikkien uhrilahjojesi mukana.” (3. Moos. 2:13). Profeetta Elisa puhdisti Jerikon lähteen suolalla, eikä se enää sen jälkeen tuottanut kuolemaa ja hedelmättömyyttä (2. Kuningasten Kirja 2:19–22). Vuorisaarnassaan Jeesus kutsuu opetuslapsia maan suolaksi: ”Te olette maan suola. Mutta jos suola menettää makunsa, millä se saadaan suolaiseksi? Ei se kelpaa enää mihinkään: se heitetään menemään, ja ihmiset tallaavat sen jalkoihinsa.” (Matt. 5:13).

Suolan kuolettava vaikutus on myös tunnettu hyvin varhain. Kartagon kukistumisen jälkeen roomalaiset levittivät sen pelloille suolaa, jottei mikään kasvaisi enää siellä. Abimelek toimi samoin Sikemin hävityksen jälkeen (Tuomarien Kirja 9:45). Lootin vaimo muuttui suolapat- saaksi kääntyessään katsomaan Sodomian ja Gomorran tuhoa (1. Moos. 19:26).

Alkemiassa suola on aineellisen ruumiin symboli ja edustaa materian hitautta ja pysyvyyttä. Se on syntynyt kahden vastakkaisen voiman vaikutuksesta, jossa nämä voimat sammuttavat toistensa aktiiviset ominaisuudet, nimittäin elohopean ja rikin. Elohopea on ”elämän vesi”, astraalivalo, joka sisältää asioiden ”sielun”, sisäisen olemuksen. Rikki on elollisen olennon yksilöllisen voiman antava prinssiippi, joka on vanginnut ja organisoinut itseensä osan kosmoksen energioita. Elohopea ja rikki ja niiden edustamat ominaisuudet ovat kahlitut tai pikemminkin kiinnitetyt aineelliseen ruumiiseen. Alkemian tiede (Ars Regis) voidaan ymmärtää yksinkertaisesti prosessina, jossa nämä kaksi ensin puhdistetaan eli erotetaan ruumiista ja toisistaan, kirkastetaan, ja seuraavassa vaiheessa sulautetaan ruumiin osien planetaariset alkeisvoimat niihin. Näin sekä elohopea että rikki saavat takaisin ”taivaalliset” ominaisuutensa kosmisten alkukuvien mukaan. Viimeisessä vaiheessa uusi ruumis kootaan näiden kirkastettujen ja elävöitettyjen alkuaineiden uudesta liitosta. Eräs alkemistien tunnuslauseista ”Solve et Coagula” – liuota ja kiinteytä – kuvaa tätä prosessia, jossa ruumiin moninaiset osat eli alkemian metallit ensin liuotetaan universaaliin liuottimeen ja sitten palautetaan uudesti syntyneessä hahmossa. Teos Philosophica pura vuodelta 1619 sanoo: ”Liuottaminen on ruumiin muuttamista puhtaaksi hengeksi. Kiinteyttäminen on hengen muuttamista jälleen aineeksi, kuten mestarin ohje sanoo: ’Muuta ruumis hengeksi ja henki ruumiiksi. Hän, joka on ymmärtänyt tämän, on saanut kaiken; hänellä, joka ei ymmärrä, ei ole mitään.’”

Suolan passiivisuuden vastakohta alkemiassa on salpietari, joka edustaa maskuliinista, dynaamista, yksilöllisen voiman kiihkeää kahtiajakoa. Pystysuora halkaisija sen merkissä edustaa primitiivistä maskuliinista luovaa voimaa, jonka symboli eläinradassa on oinaan merkki. Alkemistisissa teksteissä salpietari nähdään myös rikille vastakkaisena voimana, jolloin rikki symboloi yksilön ulkoista, itsekästä himoluontoa. Ilman itsetietoisuutta tämä himoluonto tuhoaa lopulta itsensä seuratessaan ristiriitaisia houkutuksia. Osa alkemian työtä on rauhoittaa ja sovittaa yhteen rikin ja salpietarin voimat. Kun tämä tapahtuu, nämä kaksi saavuttavat tasapainon uudessa ylevässä tilassa, joka aktivoi yksilössä metallisen rikin eli antaa käyttöön entistä suuremman voiman. Tämän tasapainotilan symboli on verdigris, kuparin suola.

<i>PALVELUKORTTI</i>	
☐ Uusi tilaus / ☐ Tilauksen peruutus	
Nimi	
Katuosoite	
Postitoimipaikka	
☐ Tilauksen maksaja / ☐ Osoitteenmuutos / /2007 alkaen Haluan, että lähetätte minulle lisää tietoa järjestöstänne ☐	
Nimi	
Katuosoite	
Postitoimipaikka	
Puhelinnumero	
00150 HELSINKI Merimiehenkatu 31 Ruusu-Risti/Lehti Kirje- posti- merkki	

Leikkaa tästä

Tämän lehden kannesta sananen:

”Sielun puu”, William Law’n (1764-81) kuvitusta Jakob Böhmien teokseen. Neljä maailmaa ovat Logoksen valo (Light of Majesty), taivasmaailma (Paradise), astraalimaailma (Fire World) ja fyysinen maailma (Dark World), jossa maailmankaikkeutemme (Solar World) sijaitsee. Ihmisen sielun puu versoaa kahdeksi oksaksi, jotka molemmat ehdustavat tahtoa. Toinen saa valonkipinän paratiisista, ja siitä kasvaa puu, joka kukkii paratiisissa ja nauttii Logoksen valosta. Toinen taas saa häivähtävän säteen astraalimaailmasta, kasvaa sen houkutuksia kohti ja lopulta lakastuu.

Sauli Siekkinen

100 vuoden takaa

Kuinka voisin nyt määritellä vapaata tahtoa semmoisilla sanoilla, että tarkoitukseni käsitettäisiin ja että kaikki epävarmuus sen todellisesta olemuksesta poistuisi? Sanonpahan näin: Vapaa tahto on vapaa himoista, haluista, erehdyksistä ja kaikista „vaikuttimista” – siveellisistä ja muista. Vaikuttimista vapaa? Siveellisistäkin? Mutta vapaan tahdon piti olla järkevä ja rakkautta uhkuva!

Niinpä niin. Sen tähden se juuri onkin vaikutteista vapaa, sillä sen oma olemus on järkeä ja rakkautta. Järki ei ole sen yläpuolella eikä rakkaus. Se ei ketään palvele eikä mitään. Se on vapaa. Mutta sen vapaus on neron vapautta: korkeinta järkeä ja ylevintä rakkautta. Tällöinen tahto meillä ihmisillä on. Mutta vielä se on piilossa. Vasta tulevaisuus on näkevä sen toteutuneena.

Heittäkäämme lopuksi silmäys nykyiseen todellisuuteen. Sen nojalla, että sisimmässä sisäisämme piilee jumalallinen vapaus, tunnemme itsemme persoonallisesti vapaiksi ainakin jossakin määrin. Eikö tämä ole kaikkein ihmisten rehellinen kokemus? Ajatellessamme huomaamme kyllä itsemme rajoitetuiksi ja epävapauksiksi ainakin jossakin määrin, mutta joka ihminen saattaa myös tuntea itsensä vapaaksi.

Vanki kadehtii mieronkiertäjän vapautta, sillä mieronkiertäjä saa vapaasti liikkua ja levätä, samoilla metsiä ja soudella järviä, seurustella ihmisten kanssa ja olla hyvä eläimille. Mutta mieronkiertäjä ajattelee kaiholla rikkaan valtaa, joka suo ihmiselle vapauden noudattaa kaikkia halujaan ja oikkujaan ja tehdä mitä hän tahtoo. Himojensa tyydyttämiseen väsynyt ja sairas miljonääri taas kadehtii filosofia, joka on himoista vapaa ja on aina osannut elää järkevästi. Mutta filosofin mieleen kuvastuu pyhimyksen elämä, hänen, joka niin on vapautunut viimeisistäkin itsekkyydestään, ettei mitään epäile vaan voimakkaassa uskossaan on osannut rakkaudessa kokonaan uhrautua ihmiskunnan hyväksi.

Entä pyhimys? Hän näkee, että vanki, mieronkiertäjä, miljonääri, filosofi ja hän itse – kaikki vain tavoittelevat vapautta, vielä olematta vapaita. Toiset sanovat itselleen: silloin ja silloin olisin vapaa, mutta pyhimys tietää, että vapaus ei ole missään, vaan kaikkialla, ettei se ole ajasta riippuvainen, vaan iankaikkinen. Hän tietää, että niin pian kuin hän on vapautunut ajatuskuvista ja rakkauden tunteista, niin pian kuin hän itse on uppoutunut rakkauden ja järjen henkeen, silloin kohta hän on vapaa. Ainoastaan se, joka oman elämänsä antaa, hän saapi iankaikkisen elämän. Ainoastaan se, joka yhtyy totuuteen, tulee vapaaksi.

Tahto ja vapaus on siis meissä kehitettävä! Mutta millä tavoin? Oi ihmeistä suurin: alistumalla ”välttämättömyyden lain” alle, tottelemalla korkeampaa itseämme, antautumalla henkisen minämme johdatettavaksi.

Vapautemme ei kehity, jos tavoittelemme sitä, mikä kuvastuu meille persoonalliseksi vapaudeksi. Vapautemme kehittyy vain siten, että koetamme nousta persoonallisen vapautemme yläpuolelle.

Sortamallako persoonallista vapauttamme? Ei niin, vaan tottelemalla totisesti vapaata itseämme. Ja sen jokainen kokenut tietää, että tottelemalla hengen ääntä (silloin kuin se puhuu) täyttyy koko olemuksemme ihmeellisellä, yliluonnollisella vapauden tunteella.

Mitä muuta minä vielä lisäisin? Että selvästi näen, kuinka tältä korkealta kannalta katsoen me ihmiset – ja ensinnä minä itse – vielä olemme heikkoja, epävapaita ja sidottuja. Tämän sydämestäni myönnän Aatteelle ja kaikille fatalisteille. Mutta samalla uskon ja tiedän, että vapaus on olemassa, että sitä voimme kehittää ja että – kuten monta kertaa olen ollut tilaisuudessa huomauttamaan – vapautemme korkein persoonallinen ilmennys on siinä, että milloin ja missä tahansa kykenemme yrittämään, ponnistamaan ja tahtomaan.

Kaikki uskonnot puhuvat siitä pelastuksesta, siitä vapautuksesta, joka on ihmissielun päämäärä ja jota kohti millä hetkellä hyvänsä voimme ruveta pyrkimään.

Pekka Ervast

Omatunto 1907

Forum Humanum syksy 2007

Keskiviikkoisin klo 18 Porthanian suurissa saleissa, ellei toisin ilmoiteta

AVARAMPAAN MAAILMANKUVAAN

5.9.	<i>Helena Hallenberg</i> FT, kouluttaja	Hengitä kaikkeutta - qigong tienä eheyteen
12.9.	<i>Jukka Sarno</i> , senior cosultant	Kokemisen pakko - karman kelkassa
19.9.	<i>Francis Joy</i> , tulkataan suomeksi Shamanism and the altered State of Consciousness	Shamanismi ja muuntunut tietoisuuden tila
26.9.	<i>Antti Marjanen</i> , dosentti	Juudaksen evankeliumi - uusi evankeliumi Egyptin hiekasta
3.10.	<i>Tiina Lindholm</i> , terveydenhuollon maisteri	Esko Jalkasen elämäntyöstä avaimet oman totuuden löytämiseen
10.10.	<i>Riitta Wahlström</i> , FK,LK	Värähtelylääketieteen ihmiskäsitys
17.10.	<i>Mikko Romppanen</i> , FM	Ihminen
24.10.	<i>Yrjö Kumila</i> , ts:n ent pj.	Patanjalin joogasutrat - joogan henkinen perusta
31.11.	<i>Juhani Lehtinen</i> , tantrajoogaohjaaja	Tantra – avain rakkauteen
7.11.	<i>Taavi Kassila</i> , ohjaaja, kirjailija	Elämä opettajana – 24 mestaria
14.11.	<i>Juha Pentikäinen</i> , teol.tri	Varhaiset suomalaiset uskonkäsitykset (työots.)
21.11.	<i>Sari Hongell</i> , FM	Evankeliumi ja usko psykoanalyysissä
28.11.	<i>Jyri Komulainen</i> , dogmatiikan apul.prof	Uskontojen kohtaaminen (työotsikko)
5.12.	Luennoitsija varmistuu myöhemmin	

Porthania, alakerran salit, Yliopistokatu 3, Helsinki. Keskiviikkoisin klo 18.00-20.00.

Vapaaehtoinen oviraha 4 € salivuokran kattamiseksi.

Järjestää Forum Humanum ry. Taavi Kassila (pj), Palokellonkuja 5D120, 00750 Helsinki, p. 044
0452 286

Mauri Lehtovirta (sihteeri), Luutnantintie 3 A 1 00410 Helsinki, gsm: 045-1207131, mauri.
lehtovirta@gmail.com
www.forumhumanum.fi

Tapahumakalenteri syksy 2007

RUUSU-RISTI ry.

HELSINKI

Merimiehenkatu 31, Helsinki 15

Yleisöesitelmät syksyllä 2007 sunnuntaisin klo 12.00

23.9	<i>Jarmo Anttila:</i>	Uudestisyntyminen
30.9	<i>Luetaan Pekka Ervastian esitelmä:</i>	Aihe ilmoitetaan myöhemmin
7.10	<i>Rauno Rinkinen:</i>	Uudistuva ihminen
14.10	<i>Hengen ja tiedon messut:</i>	Alustuksia messuilla luokassa 2A
yhdessä Teosofisen Seuran kanssa
21.10	<i>Reinald Witters:</i>	Christian Rosenkreutzin henkinen tehtävä
28.10	<i>Leena Rinkinen:</i>	Askeleen lähempänä Buddhaa
4.11	<i>Jarmo Ikola:</i>	Karma
11.11	<i>Terttu Wiio:</i>	Äidin ääni
18.11	<i>Mauri Lehtovirta:</i>	Hyvän ja pahan koulussa
25.11	<i>Oiva Solehmainen:</i>	Suora oppiminen
2.12	<i>Jukka Sarno:</i>	Lapsi meissä
9.12	<i>Jarmo Anttila:</i>	Aihe ilmoitetaan myöhemmin, Joulujuhla

Esitelmät edustavat esitelmäitsijöiden omaa näkemystä.

Kirjasto ja kirjakauppa ovat avoinna klo 11.30 lähtien sekä kahvio esitelmien jälkeen.

TERVETULOA!

www.ruusuristi.net

Kaikille avoin

RUUSU-RISTIN ETSIJÄINPIIRI

Helsingin temppelillä Merimiehenkatu 31

Syyskaudella 2007 maanantaisin klo 18.30

24.9, 8.10, 22.10, 5.11, 19.11, 3.12 ja 17.12

TERVETULOA! Käynti pääovesta

Tiedustelut:

Esko Keitaanranta, puh: 09-144 707 tai

Aija Tuukkala, puh: 0440-623 145

Kaikille avoin

MEDITAATIORYHMÄ

Helsingin temppelillä Merimiehenkatu 31

Syyskaudella 2007 alkaen sunnuntaina 23.9

sunnuntaisin klo 10.30 sekä tiistaisin klo 19.30

TERVETULOA! Käynti sivuovesta

Tiedustelut:

Jarmo Ikola, puh: 050-5111 773

JYVÄSKYLÄ Aittokalliontie 3, Halssila
Yleisöesitelmät syksyllä 2007 sunnuntaisin:

- 9.9. klo 13.00 Minuuden mysteeri, Jarmo Ikola
(Ennen esitelmää yhteismeditaatio klo 12-12.45)
23.9. klo 11.00 Risto Rytö: valtiomies, vapaamuurari ja mystikko, Jari Aaltonen
7.10. klo 13.00 Ihminen, Mikko Romppanen
4.11. klo 12.00 Masennus henkisenä koetinkivenä, Sauli Siekkinen
12.12. klo 15.00 Uskomisesta tietämiseen – tiede ja henkisyys, Marjaana B.

Jooga:

Tiistaisin klo 16.00-17.30 ja keskiviikkoisin klo 17-18.30. Alkaen ti 18.9. ja ke 19.9. Osallistumismaksu 2 euroa/kerta.

Ohjaajana jooganopettaja Liilia Siiberg, puh. 014-677004 ja 050-9111377. Oma alusta mukaan. Lukupiiri:

Joka toinen keskiviikko alkaen 19.9. klo 19.00. Vetäjinä Pekka Kivikäs ja Terttu Wiio 040-5795730.

Syksyn kursseja:

Astrologian aakkosia henkisen astrologian mukaan –kurssi la 17.11.07 klo 11-18

Kurssin hinta 50 euroa, sisältää kahvituksen. Tarkempia tietoja kurssin pitäjältä Paula Monnolta: 045- 1394 194, 017- 462 5390 tai paula@pyramidhouse.net www. pyramidhouse.net

Oman tarkoituksemme oivaltaminen -kurssi 1-2.12.07 vetäjänä Marjaana B. Kurssilla käsitellään mm. ajatusten ja emootioiden todellista elämää manifestoivaa luonnetta.

La klo 10-16 ja su klo 10-14.30 + kaikille avoin yleisöesitelmä klo 15-16. Kurssin hinta 70 euroa (opisk, työttöm, eläkek, ruusuristiläiset 60 euroa). Kahvitukset sisältyvät hintaan, materiaalista pieni maksu erikseen. Lisätietoja: Marjaanalta 050-5545157 OMSound@gmail.com tai Veralta 050-3581915 vera.brasy@pp.inet.fi.

Katso myös ruusu-ristin nettisivut: www.ruusuristi.net

TAMPERE, Pääkirjasto Metsossa , ls. 2

Sunnuntaisin klo 13.00

- 9.9. KRISTUS, RUUSU JA RISTI, Seppo Heinola
23.9. SYDÄMEN LÄVISTÄMINEN, Aija Tuukkala
21.10. KARMA, Jarmo Ikola
18.11. VALAISTUMINEN VAI UUESTISYNTYMINEN, Jarmo Anttila

ETSIJÄIN PIIRI Kokoontuu Ruusu - Ristin toimitiloissa

Pinninkatu 42 A 23

keskiviikkoisin klo 18.00 19.9., 3.10., 17.10., 31.10., 14.11., 28.11.

NORDICUM

FORUM HUMANUM

Syksyn 2007 ohjelma

	Tilaisuus	Paikka
16.9. klo 12.00	Ruusuristiläinen Matinea Nele Michalke: laulu, Anneli Sallinen: säestys, Antti Raekallio: irlantilainen buzuki, Saara Lintera: lausunta, Pirjo Aalto: juhlapuhe	Siilinjärvi
23.9.	Seminaari Musiikilla parantamisen voima. Erkki Lehtiranta	Kuopio
5.-7.10.	Seminaari Meditaatio osaksi arkipäivää. Oiva ja Teija Solehmainen (mietiskelyn harjoittamisen ensiaskeleet)	Siilinjärvi
7.10.	Esitelmä Pelot – elämän jarru. Pekka Kuhmonen	Kuopio
21.10.	Esitelmä Ihminen. Mikko Romppanen	Kuopio
4.11.	Esitelmä Tieto ja tietoisuus. Khrisnamurtin opetuksia. Pentti Loiri	Kuopio
10.-11.11.	Seminaari Eheyttävä tanssi. Kielo Lahdenperä	Siilinjärvi
25.11.	Esitelmä Kehitysvammaisen tehtävä yhteisön rakentajana	Kuopio
16.12.	Esitelmä Johdanko itseäni? Matti Koskinen	Kuopio

Yleisöluennot alkavat klo 15.00 ja ne pidetään Kuopion kulttuurihistoriallisen museon luentosalissa, Kauppakatu 23 (käynti sisäpihalta Maaherrankadun puolelta).

Siilinjärven tilaisuudet järjestetään osoitteessa Asematie 12 (kinotalo), Siilinjärvi.

Seminaareista erillinen ohjelma. Lisätietoja ja ilmoittautumiset:

23.9. Siku Kososelle p. 040 5344 624 tai siku.kosonen@hotmail.com

5.-7.10. Paula Montolle p. 040 590 4918 tai paula.monto@gmail.com

10.-11.11. Paula Montolle p. 040 590 4918 tai paula.monto@gmail.com

Tilaisuuksien järjestäjät: Ruusu-Risti ry ja ElämänOpisto ry.

FORUM HUMANUM NORDICUM on kohtaamispaikka ihmisille, jotka haluavat erottaa ajatuksissaan totuuden epätodesta ja jotka ovat valmiit käyttämään voimiaan ihmiskunnan ja muun luomakunnan hyvää elämää edistäviin tekoihin.